

KRONIKA MĚSTA KOLÍNA

DĚJINY
DOBROVOLNÉ
POŽÁRNÍ ORGANIZACE
V KOLÍNĚ

1989

POŽÁRNÍ OCHRANA V KOLÍNĚ DO ZALOŽENÍ DOBROVOLNÉ POŽÁRNÍ ORGANIZACE

Války, požáry a morové rány byly odjakživa nejkrutějšími metlami lidstva. Často přicházely všechny tři společně, jedna následovala těsně za druhou, jedna byla příčinou i následkem druhé. Nejzákeřnější z nich byly požáry, protože ty přepadaly člověka znenadání i v době hlubokého klidu a míru a v krátké době třeba jen několika minut zničily jeho majetek a častokrát i život.

Snadnou kořistí zhoubných plamenů bývala zvláště středověká města s domy stlačenými z obranných důvodů do úzkých uliček, s množstvím staveb ze dřeva a se střechami krytými došky, šindelem či lepenkou. A nejen ve středověku, ale i později v průběhu věků působily požáry měst lidem strašná utrpení, neboť dlouho do našeho věku jim člověk připravoval a nabízel tučná sousta.

Vrchnostenské úřady se snažily zabránit vzniku požárů přísnými stavebními a protipožárními nařízeními a opatřeními. V Kolíně již 13. května 1816 vydal magistrát nařízení, v němž se mimo jiné praví: " Pro nebezpečí ohně nesmí býti od nynějška žádný dům kryt šindelem, nýbrž taškami. O každé

novostavbě nebo značnější opravě musí býti stavební plán magistrátu předložen a tímto krajskému úřadu zaslán... Kdož by proti tomuto předpisu jednali, budou neúprosně 10 říšskými tolary potrestáni."

Toto přísné nařízení se však nedodržovalo, a tak muselo obecní zastupitelstvo ještě i mnohem později přijímat opatření, aby bylo zabráněno požárům ve městě, způsobeným dřevěnými střechami a dřevěnými staveními. Ještě dne 27. března 1870, zřejmě pod dojmem a v důsledku velkého požáru dne 26. října 1869, který vznikl ve stodole kryté došky a šířil se po dalších stejně pokrytých stodolách až nakonec zničil zvonici a severní chrámovou věž, vydalo obecní zastupitelstvo nařízení, aby ve městě byly odstraněny všechny doškové střechy a prkené lomenice nahrazeny zděnými štíty. Obyvatelstvo však dlouho nerespektovalo ani toto nařízení, a proto musel městský úřad často zakročovat proti těm, kteří neuposlechli. Výnosem purkmistrovského úřadu ze dne 6. února 1879 například nařídil stržení doškové střechy u domu čp. 97/III v Zahradní ulici, náležejícího Antonínu Kleinovi, který se proti tomuto opatření odvolal, ale obecní zastupitelstvo jeho odvolání dne 7. září 1879 zamítlo. Příštího roku dne 6. července 1880 projednávala městská rada oznámení, že František Zápotocký pokryl střechu svého domu čp. 5/III v Obecním dvoře opět šindelem a stejně tak učinili i dědicové Benešovi u domu čp. 38/III. A tak by bylo možno uvádět další a další příklady toho, jak někteří lidé sami svou nekázní si přivodili později veliké škody sobě i svým sousedům.

Další častou příčinou požárů byly komíny. Otevřená ohniště v kuchyních i krby v pokojích ústily do dřevěných ko-

mínů, vymazaných hlínou, která časem opadala. Městské orgány proto prováděly časté prohlídky komínů a později nařizovaly postavení komínů zděných. Z rozkazu krajského hejtmana byl v roce 1755 pořízen soupis dřevěných komínů ve městě Kolíně a komíny se musely vymetat každých čtrnáct dnů. Při tomto soupise bylo v Kolíně napočítáno ještě šestačtyřicet dřevěných komínů.

Čištění komínů bylo vždy důležitou protipožární preventivní činností. V nejstarších dobách vymetala komíny domácí ženská čeleď, a to ne příliš často, zpravidla jednou v roce před velikonočními svátky. Odtud se středa před velikonoce nazývala středou sazometnou.

Nad požární bezpečností ve městě bděl městský rychtář a jeho podřízení čtvrtní hejtmané, jichž bylo ve vnitřním městě osm a po dvou na předměstích kutnohorském, kouřimském a pražském; na Zálabí tu službu konali zálabský rychtář a konšelé. Kontrolovali komíny v domech a dbali na to, aby sousedé nesušili len a konopí ve svých domech a dvorech, ale aby se tato činnost soustřeďovala do obecní pazderny, která stávala vždy daleko za městem. Také obecní konšelé bývali čas od času pověřováni, aby dohlíželi na bezpečnost před požáry.

Později bylo vymetání komínů svěřováno jen spolehlivým odborníkům, kominíkům. Od šestnáctého století vykonávali tuto činnost vesměs kominíci příšlí z Itálie. Od roku 1600 je v Čechách znám rod Demartini a v Kolíně v letech 1709 - 1720 se uvádí kutnohorský kominík Dominik Zvonati, v roce 1737 pražský Jan Vilím de Martini a v roce 1764 jeho zeť Bartolomeus Spigalio. S ním město uzavřelo v roce 1768 smlouvu, podle níž měl čtvrtletně vymetat komíny nejen v Kolíně, ale i

ve Štítarech, ve Třech Dvorech a na samotě Peklo, nesměl se vzdalovati z města a při vzniku požáru se musel dostavit jako první k ohni a řídit hasební práce.

Velikým nebezpečím, způsobujícím vznik častých požárů, bylo sušení sladu. Ve městě uvnitř hradeb byl každý měšťanský dům domem pravovárečným s vlastní sladovnou a pánví k vaření piva. Konšelé si byli vědomi nebezpečí, které s sebou nese sušení sladu, a proto již v roce 1382 vydali nařízení, že se zakazuje sušení sladu a provoz sladoven ve vnitřním městě a že se sladovny smějí stavět jen za městskými hradbami na předměstích. Sousedé si pak stavěli samostatné sladovny zejména na pražském a kouřimském předměstí a v době největšího rozmachu tzv. "městské živnosti", tedy vaření piva pravovárečnými měšťany, bylo na předměstí v provozu třicet sladoven. Postupem času se sousedům nevyplácelo vařit pivo doma a vařili jež pak v měšťanském pivovaře na radnici, kde se jeden po druhém ve vaření piva střídali.

Když se rozmohlo kouření tabáku, byli kuřáci častými, třeba neúmyslnými paliči. Proto také vrchnostenské úřady bojovaly proti kouření a zakazovaly kouřit šafářům, pacholkům a nádeníkům ve stájích, chlévech, stodolách a na půdách, ale i na ulicích mezi staveními a hrozily za překročení tohoto zákazu vysokými tresty a pokutami. Že však tyto zákazy nebyly dodržovány, svědčí například výnos kolínského magistrátu ze dne 25. května 1822, který zní: " Bylo sice již všeobecně jak v městě tak i ve všech předměstích a i v Židech oznámeno, že jest kouření tabáku na ulicích zdejšího města a všech předměstí pod pokutou zakázáno, ale přesto osmělují se v poslední

době někteří starší, ano i mladší mužové na ulicích veřejně kouřiti. Proto připomíná se rychtářům zdejšího města a předměstí, jakož i politickému jednateři zdejších židů, aby za osobního ručení bděli nad takovými kuřáky tabáku a kohokoli dopadnou, aby sem oznámili k potrestání. "

Z důvodů požární bezpečnosti se příslušné orgány ve městě staraly o pohotový dostatek vody k hašení požárů. Na veřejných prostranstvích ve městě se zřizovaly kašny, někde stejný účel plnily jen veliké louže. Taková louže byla na Zálabí a po ní nese dodnes jméno ulice Na louži. Podobná louže byla i ve městě v tzv. Obecnici, dnešním Obecním dvoře, v roce 1869 byla zasypána a přemístěna tam kašna z náměstí, kde byla postavena nynější kašna. Původní kašna na kolínském náměstí, pískovcem roubená, bývala jinde, než je ta dnešní; byla na místě blíž radnice a při veliké choleře v roce 1833, kdy se věřilo, že je zdrojem nákazy, byla zasypána. Také na zálabském náměstí bývala studeň s kašnou, byla také z obavy před nákazou zasypána.

Na různých místech města bylo kdysi několik kašen, v Kouřimské ulici, v Rubešově ulici, v Zámecké ulici, v Obecním dvoře a jinde. Všechny vzaly během let zasvé. Kromě kašny na náměstí zůstala dodnes ve městě jen jediná kašna u kláštera, a ta je bez vody. Dnešní kašna na náměstí Obránců míru byla napájena vodou z Labe, čerpanou vodním kolem v podzámeckém mlýně do vodní věže a odtud vedenou samospádem do zámku a do města. Při stavbě dráhy byla vodní věž v roce 1844 zbořena a vodu do městské kašny pak dodával čerpací stroj v pivovaře. Bylo s tím hodně trápení až v roce 1938 se město vzdalo slu-

žebnosti pivovaru dodávat vodu do kašny. Město se také staralo o to, aby voda v kašnách v zimě nezamrzala a včas je před zimou obkládali koňským hnojem; jen kašna na náměstí měla výsadu, že ji na zimu obkládali chvojm. Svědčí o tom například usnesení městské rady ze dne 4. listopadu 1864: "Činí se návrh stran obkládání kašen na zimu. Vypíše se licitace na toto obložení hnojem koňským". Nebo usnesení ze dne 8. listopadu 1892: "Opatření kašen na zimu. Kašna na Karlovu náměstí obloží se jehličím, ostatní jako obvykle hnojem."

O městské kašny pečoval městský vodák, který měl povinnost zajistit dostatek vody ke každému požáru.

Kromě veřejných kašen poskytovaly vodu k hašení požárů i studny, kterých bylo mnoho nejen ve všech domech na předměstích, ale i ve vnitřním městě, buď ve dvorech nebo přímo na ulicích před domy. Ještě z roku 1831 máme zprávy, že studny byly před domy čp. 7 "U zlaté štiky", čp. 22 "U zlatého jablka", čp. 44 "U modré hvězdy", čp. 45 "U koníčka", čp. 89 "U bílé labutě" na kolínském náměstí. Postupně je zasypávali, jak se po městě rozšiřoval vodovod. S obnovou vodovodu a jeho rozšiřováním byly pak v celém městě instalovány hydranty a vodní stojany, jichž pak bylo v kolínských ulicích několik desítek a které poskytl velmi dobrou službu při hašení požárů kdekoli ve městě.

Když už požár vznikl, bylo nutno co nejrychleji učinit poplach a začít hasit. K tomu účelu byly už od pradávna zorganizovány ve městě spolehlivě fungující služby. Na věži kostela a na věžích městských bran konali ve dne v noci pozorování věžní či hlásní, kteří ihned, jakmile zpozorovali

někde oheň, způsobili smluvenými znameními poplach. Jestliže začalo hořet ve městě Kolíně, uhodil věžák na kostelní věži na veliký zvon a vyvěsil v noci zapálenou lucernu a ve dne prapor na té straně věže, ve kterém směru hořelo. Zpozoroval-li oheň za městem, na předměstích, bil na malý zvon. Kostelní věže v Kolíně byly kdysi spojeny můstkem, po němž mohli vežáci přecházet z jedné věže na druhou, aby všude dobře viděli. Od roku 1504, kdy byla v Kolíně postavena zvonice jako třetí věž kostela, konali vežáci službu na této věži a také tam bydleli. Po nějaký čas bydlel hlásný také na věži Práchovně na zálabské skále.

V noci po vyhlášení požárního poplachu musel každý majitel domu rozsvítit velikou lucernu a pověsit ji na svůj dům, aby občané, běžící k ohni, viděli na cestu, protože tehdy ještě nebylo veřejného osvětlení ulic. O tom, že se toto nařízení přísně sledovalo a kontrolovalo, svědčí dopis magistrátu královského města Kolína ze dne 1. února 1823, adresovaný kolínské židovské obci, tohoto znění: " Ježto při požáru vypuklém 28. ledna t.r. na Labském předměstí židé podle hasičského řádu před svými domy rozsvítili lucerny, vyslovuje se tímto zdejšímu židovstvu za dodržení předpisu plná spokojenost."

Také ponocní měli povinnost během své služby pozornost věnovat tomu, zda někde nevznikl oheň a po případě způsobit poplach. V Kolíně bylo několik ponocných, pro každou městskou čtvrť jeden a později měli rajony ještě menší. Sloužili až do roku 1936; v městském protokole je zápis, že ke dni 14. června 1936 byla dána výpověď ponocným Aloisu Marešovi, Janu Volhejnovi a Františku Pokornému.

Při hašení požárů se odjakživa v plné míře projevovala sousedská výpomoc, která byla postupem času přesně a přísně organizována, zprvu na základě zvyklosti, později nařízeními a požárními řády. Co paměť lidská sahá byla povinnost hašení požárů ve městě uložena řemeslnickým cechům jakožto prvním pevně organizovaným společnostem. Mezi jednotlivé cechy byly rozděleny různé úkoly a speciální práce při samotném zdolávání ohně. Kováři, tesaři a zedníci měli za úkol strhávat hořící krovy, jiní měli povinnost přinášet žebříky, nádoby a kádě s vodou, zajistit přísun vody a jiní aspoň hlídat majetek vynešený z hořících domů před zloději. Kdo se nedostavil k požáru podle své povinnosti, byl pokutován, jako například řezníci, kteří nepřišli hasit k požáru města v roce 1796, snad proto, že jim hořely vlastní domy a krámy, byli přísně potrestáni: jejich cech musel zaplatit pokutu a starší cechu byli pro zanedbání povinností potrestáni třemi dny vězení.

Po tomto velikém požáru města vydal kolínský magistrát dne 15. března 1797 nový přísný řád "Řád hašení v královském městě Kolíně". V úvodu řádu byla uložena všem občanům opatrnost při zacházení s ohněm, zejména v noci. Řád zakazoval opět šafářům, pacholkům a nádeníkům na ulici, v maštalích, chlévech, stodolách a na půdách kouřit tabák a za přestoupení tohoto zákazu stanovil tělesný trest patnáct ran holí. Každému měšťanu, nájemníkovi i vsí čeledi bylo nařízeno v případě vypuknutí požáru ihned běžet k ohni, ale ne s prázdnými rukama, ale s konvemi, sudy nebo vlastními ručními stříkačkami. Všichni držitelé koní byli povinni ihned přivést pota-

ky ^{ke} stříkačkám a k vozům s káděmi. Jednotlivým cechům byly uloženy přesně vymezené úkoly. Cech řeznický, mlynářský a sladovnický měl povinnost ihned po vyhlášení požárního poplachu dostavit se na radnici pro žebříky a háky, donést je k ohni a začít strhávat střechy a hasit ručními stříkačkami. Cechu pekařskému, krejčovskému a ševcovskému řád nařizoval přiběhnout na radnici pro košíky a ruční stříkačky, deset lidí zanechat u kašny na náměstí k nalévání vody do kádí a ostatní poslat co nejrychleji k ohni, kde budou liti vodu do stříkaček. Cech tesařský a zednický se měl dostavit přímo na místo požáru a sekyrami strhávat krovy. Příslušníci cechu brusičského, kožešnického, bednářského, sedlářského, uzdařského, kolářského, soukenického, rybářského, mydlářského, provaznického, punčochářského, tkalcovského a hrnčířského museli běžet k ohni s košíky, konvemi a ručními stříkačkami, postavit se do řady, aby jeden druhému nepřekážel, vytvořit řetěz a podle pokynů hasit. Mistři a tovaryši měli obsluhovat stříkačky, nádeníci pumpovat. Židům ukládal řád stejné povinnosti jako ostatním občanům. Kdo by nespnil svou povinnost, určenou mu požárním řádem, nedostavil se k ohni nebo tam přišel bez určeného nářadí, měl být přísně potrestán.

Po požáru v Císařovsi v roce 1814 provedlo město změny v tomto požárním řádu a dně 31. prosince 1814 vydalo nový, v němž již kladlo důraz na předcházení požárům, když nařizovalo, že každá nová stavba či větší oprava musí být hlášena předem magistrátu, který ji při schvalování posuzoval i z hlediska požární bezpečnosti. Nový požární řád také mimo jiné sléboval kočímu, který první zapřáhne a přijede k ohni, odměnu pěti zlatých.

Požární řády se stále obnovovaly a vylepšovaly. Dne 15. prosince 1821 byl vydán v Kolíně další požární řád, který byl vytištěn a doručen do každého domu a každému cechu. Starší cechů museli pod pokutou pěti zlatých uschovávat požární řád v cechovní pokladnici a pravidelně jej předčítati na cechovních shromážděních svým členům. Řád určoval nový způsob vyhlašování požárního poplachu a ukládal některým cechům další zvláštní úkoly, například řezníkům, že mají k ohni přinést dvě čerstvě stažené volské nebo koňské kůže k proražení komína. Podle dřívějších zkušeností řád nařizoval, že stříkačky se nesmějí stavět proti větru, ale po větru a v místnostech, kde hoří, se nesmí dělat průvan, ale spíše je ucpávat třeba hnojem nebo hlínou. Střechy bylo povoleno strhávat jen na příkaz purkmistra nebo jiného úředníka řídícího hasební práce. Opět se v tomto požárním řádu nařizovalo všem cechům ihned se dostavit k hašení požárů a zejména tam jako první musel být kominík se všemi svými tovaryši a učni. Z tohoto požárního řádu si zde pro zajímavost připomeňme alespoň několik úvodních ustanovení ve znění a s tím pravopisem, jak byl tehdy vytištěn: "Pořádek k hassenj ohne pro k. město Kolín a geho předměstj, který pořádek od wišssjho mjsta stwrzen gest. § 1. Gek brzy skrze křik, aneb gakýmkoli způsobem, buď skrze smrad dýmu, aneb skrze wyniknutj plamenu oheň se zgewj, má času nočnjho ponocný hned rumreych neb powik učiniti, a hlásný na věži skrze uhozenj na welký zwon ten samý oznámiti, také hořicý lucernu k té straně, kde hořj, wywěsyti; we dne gen samotný hlásný oheň vdeřenjm welkého zwonu a wystrčenjm korauhwe ohlásý. Hořily w městě, tehdy na welký zwon gednau, hořily na pražském a kauřimském předměstj,

dwakráte, na kutnohorském třikráte, na zálabském čtyřikráte na welký zwon se vhodj. Kdyby wssak w negakém bljžském mjstě neb wesnicy hořeti mělo, tehdy gen whozenjm na malý zwon oheň se oznámj; pro zanedbánj pokřiku tohoto winnj z služby shozenj a gesstě k tomu přjsně tresánj buďau. "

Mezi hasebními prostředky, které byly v podstatě velmi primitivní, nalézáme však v Kolíně již od začátku osmnáctého století na svou dobu poměrně výkonnou stříkačku. Požární stříkačky byly známy a používány již ve starověku, ale pak upadly v zapomenutí. V roce 1518 sestrojil znovu stříkačku Antonín Platner v Augšpurku a Holanďan Jan van de Heyde ji zdokonalil připojením hadice. Město Kolín objednalo v roce 1729 stříkačku u kutnohorského konvaře Mauriciuse Lama za 24 zlatých. V roce 1768 si pořídilo novou velkou stříkačku a v roce 1797 objednalo u děloližce J. V. Kdhnera další těžkou mosaznou stříkačku o obsahu sedmi věder vody, namontovanou pevně na voze "dobrým železem pobitým". Měla hnát vodu do výše asi pětadvaceti metrů hadicí třicet metrů dlouhou, zhotovenou z dobré kůže. Při zkoušce se však ukázalo, že dostříká jen asi do patnácti metrů.

Na začátku devatenáctého století mělo město Kolín ve svém požárním skladišti na radnici tento hasební materiál a zařízení: 2 velké a 7 malých stříkaček, 6 velkých a 14 malých háků, 6 velkých a 5 malých lejt, 10 plechových kbelíků a 117 slaměných košíků, kterým se říkalo "kesírky", 3 sudy s vozy, 2 škopky, 10 putýnek a 6 žebříků. Kromě toho měly ještě cechy vlastních 13 ručních stříkaček, 7 háků, 18 konví, 5 kožených a 36 slaměných košíků.

V roce 1863 věnoval purkmistr města Kolína Karel Knirš, veliký podporovatel a obdivovatel hasičství, celý svůj roční plat 500 zlatých na pořízení nové na svou dobu moderní stříkačky a hadic. Městská rada k tomu nějaké peníze přidala a 1. července 1863 rozhodla zakoupit za 790 zlatých od firmy S. Huber v Karlíně novou vozovou stříkačku, dvoučinnou s mosaznou pumpou a měděným kotlem, a k tomu sto padesát metrů hadic.

Hasební nářadí skladovalo město Kolín dlouhá léta na radnici, od roku 1827 v místnosti zvláště k tomu upravené. Stříkačky stály na radničním dvoře v kůlně, přistavěné ke zdi varny pivovaru. Při odstřelování skály na stavbě dráhy pod radnicí se kůlna dne 15. června 1844 v 11,30 hod. zřítíla a stříkačky pak byly převezeny na dvůr poštmistra Knirše na pražském předměstí. Protože však tam nebyly kůlny a stříkačky stály na dvoře vystaveny všem vlivům počasí, byly brzy přemístěny do tzv. císařských kůlen na kouřimském předměstí. Ale již v roce 1846 postavilo město už první opravdovou požární zbrojnicí na Královské cestě, které se pak říkalo "stříkačkárna".

Od dávných časů musel být každý požár hlášen zemskému podkomořímu, který k vyšetření příčiny požáru ustanovil úřední komisi. Ta často zjišťovala, že požár vznikl proto, že byla zanedbána povinnost a péče o ohniště a komíny a volný oheň v krbech. Proto již záhy byla kladena veliká váha na předcházení požárům a byly konány prohlídky topenišť a komínů. Prohlídky prováděli zpočátku kominíci, později i jednotliví členové magistrátu a zaměřovali se především na ty objekty, kde bylo největší nebezpečí vzniku požárů, u pekařů,

v olejních a u jiných řemeslníků. Prohlédli pečlivě ohniště, komíny, pudy a zkontrolovali i domácí hasební nářadí. V roce 1786 ustanovil kolínský magistrát zvláštního úředníka, "komisaře nad ohněm", který byl, dnes bychom řekli, tehdejším městským preventistou.

Když někdo vyhořel, stal se zpravidla žebrákem. Pohořelý obyčejně neměl dostatek prostředků na opravu vyhořelého stavení nebo na postavení nového domu a zpravidla požářiště se značnou škodou pro sebe prodal a zhusta i odešel z města. Velikou novotou a dobrodiním pro pohořelé bylo zavedení pojištění proti požárům na začátku devatenáctého století. Krajský úřad oznámil dne 25. října 1822 založení "Ústavu pro pojištění proti ohni". Kolínský magistrát dal všem občanům dobrý příklad, když tehdy pojistil obecní budovy na částku třiačtyřicet tisíc zlatých. Potom v krátké době devětašedesát kolínských měšťanů pojistilo u "vlasteneckého ústavu" své domy v celkové ceně 123 660 zlatých. Tato vymoženost, pojištění proti škodám způsobeným ohněm, bylo obrovským dobrodiním pro ty, které plameny připravily o všechn majetek i střechu nad hlavou. Vzpomeňme si, kolik neštěstí, bídy a utrpení způsobily zhoubné požáry jen v historii našeho města Kolína, kolik lidí přivedly na žebráckou hůl !

KAPITOLA II.

VZNIK DOBROVOLNÉ POŽÁRNÍ OCHRANY

=====

S nástupem kapitalismu a prohlubováním průmyslové revoluce nastává také v našem městě Kolíně období živelného zakládání a růstu průmyslových podniků a koncentrace výroby do továrních celků většího rozsahu. Přispělo k tomu především dobré komunikační spojení našeho města se světem, které dovovalo snadno a poměrně lacino dovážet do podniků suroviny a vyvážet z nich hotové výrobky. Městem procházela dobře udržovaná císařská silnice z Prahy do Jihlavy a od roku 1845 i železnice. Byla to státní dráha z Olomouce do Prahy, na níž byla zahájena pravidelná osobní i nákladní doprava dne 1. září 1845 a která umožňovala již první přímé spojení Prahy s Vídní. Od roku 1870 probíhala Kolínem i druhá důležitá železniční trať z Nymburka do Čáslavi a dále pak do Jihlavy a Brna, otevřená 29. října 1870. Komunikační situaci v Kolíně také neobyčejně zlepšil nový železný most přes Labe, otevřený dne 27. července 1879, který nahradil středověký dřevěný most.

V technologii průmyslové výroby, zejména chemické a strojírenské, se stále více používalo ohně a nebezpečí požárů tak bylo stále zvyšováno.

Také na venkově po zrušení roboty v roce 1848 se zahuš-
ťuje osídlení v obcích, rozmáhá se zemědělské hospodaření
oproštěné od robotních povinností a stavějí se nová hospo-
dářská stavění, statky a dvory, v nichž se příliš nedbá po-
žární bezpečnosti a v těsné blízkosti vedle sebe se stavějí
obytná stavení, stodoly, sýpky, špýchary, chlévy a dřevníky.

To vše způsobuje stále větší nebezpečí, že oheň, dobrý
sluha pokud je ovládán, se stane najednou zlým pánem.

Dosavadní, v podstatě ještě středověké formy a způsoby
požární ochrany už nestačily. Proto si velcí podnikatelé na
ochranu svého majetku zakládali a vydržovali ve svých podni-
cích a továrnách vlastní útvary v podstatě profesionálních
a dobře vycvičených požárníků a jejich příkladu následovala
brzy i některá velká města. Pomalu se už také rodila myšlen-
ka dobrovolného hasičstva v menších městech a obcích.

První placený profesionální hasičský sbor měla od roku
1853 Praha. Sbor čítal třicet mužů a v jejich čele stál veli-
tel, jemuž se tehdy říkalo "hasičský mistr". Protože však
stále nehořelo a tolik lidí nemohlo být placeno, aniž by vy-
konávali nějaké zaměstnání, bylo to zařízeno tak, že se po
osmi lidech střídali ve stálé pohotovosti a ti, kteří právě
pohotovostní službu nevykonávali, byli posíláni na zametání
pražských ulic. Tato praxe, která byla ponižující pro odbor-
ně vycvičené požárníky, trvala v Praze dosti dlouho, až te-
prve v roce 1866 byli pražští hasiči této práce zproštěni.
Podobně tomu bylo i v továrnách, kde byly zřízeny závodní
požární sbory. Z oddílu vycvičených hasičů se vybírali muži
do stálých protipožárních hlídek a ostatní pracovali ve svých
původních profesích a v případě požáru pak nastupovali na

svá místa v požárním sboru.

KAPITOLA III.

V druhé polovině devatenáctého století začaly vznikat už i dobrovolné hasičské sbory. První v Čechách byl založen v roce 1854 v Zákupích a druhý v roce 1861 v Liberci. Oba byly německé. První český dobrovolný hasičský sbor byl založen v roce 1864 ve Velvarech. Pak následoval v pořadí sbor dobrovolných hasičů v roce 1865 v Roudnici, v roce 1867 v Nepomuku a v Kolíně.

Město Kolín bylo mezi prvními českými městy, kde vznikl dobrovolný hasičský sbor. V Kolíně totiž první z nich, když přípravy na založení sboru, jako ostatně všude v Kolíně, nebyly trvaly tak dlouho. Na 20. srpna 1861 se totiž obrátil kolínský měšťák J. J. J. s žádostí o poskytnutí informací o způsobu založení sboru na magistrát města Liberce, kde již dva roky existoval dobrovolný hasičský sbor a o jehož zkušenosti již měl. Dostal je obratem, ale dlouho se pak nic nedělo. Až v roce 1864, po pruské okupaci města a pruské-rakouské válce, ustavilo město zvláštní komitát, který měl připravit založení sboru. Jeho členy byli: František Leger, Jan Klerenský, Josef Machovský, Jan Belling, Josef Weissberger, Josef Červinka a JUDr. František Havelka. Dne 16. prosince 1866 předložila komitát návrh, v němž doporučila zorganizovat dobrovolný hasičský sbor, ale podle požadavků městu navrhl ustanovit třicet mužů ze sboru ze svého obvodu ze stříkaček. Dále doporučila uspořádat v každém roce své požární cvičení, k nimž by byli přizváni profesionální hasiči pražského sboru a podle jejich způsobu a pod jejich velením by kolínské družstvo cvičilo a na zápisné jejich návrh

ZALOŽENÍ SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KOLÍNĚ

=====

Město Kolín bylo mezi prvními čtyřmi českými městy, kde vznikl dobrovolný hasičský sbor. A Kolín mohl ^{být} i prvním z nich, kdyby přípravy na založení sboru, jako ostatně všecko v Kolíně, nebyly trvaly tak dlouho. Už 20. května 1863 se totiž obrátil kolínský městský úřad se žádostí o poskytnutí informací o zřízení hasičského sboru na magistrát města Liberce, kde již dva roky existoval dobrovolný hasičský sbor a nějaké zkušenosti již měl. Dostal je obratem, ale dlouho se pak nic nedělo. Až v roce 1866, po pruské okupaci města v prusko-rakouské válce, ustavilo město zvláštní komisi, která měla připravit založení sboru. Jejími členy byli: František Leger, Jan Klecanský, Josef Machovský, Jan Balling, Josef Weissberger, Josef Červinka a JUDr. František Havelec. Dne 16. prosince 1866 předložila komise návrh, v němž doporučila nezřizovat dobrovolný hasičský sbor, ale podle pražského vzoru navrhla ustanovit třicet mužů za mzdu ke stálé službě stříkaček. Dále doporučila uspořádat v každém roce dvě požární cvičení, k nimž by byli přizváni profesionální hasiči pražského sboru a podle jejich způsobu a pod jejich vedením by kolínské družstvo cvičilo a na základě jejich návrhů

by město doplňovalo své hasiční přístroje a nářadí. Obecní zastupitelstvo dne 22. února 1867 v zásadě návrh komise přijalo, odmítlo však zřídit profesionální placený oddíl hasičů a rozhodlo, "že se má hasičský sbor zarazit", to znamená založit sbor dobrovolných hasičů. Tím bylo v zásadě o kolínském hasičském sboru rozhodnuto, ale na své opravdové zrození si musel ještě několik měsíců počkat.

V roce 1867 se připravovaly a v září téhož roku konaly obecní volby, které byly příčinou zdržení a odložení vzniku dobrovolného hasičského sboru v Kolíně. Volby totiž přinesly veliké změny ve správě města. Ve volbách byla dosavadní vládnoucí konservativní strana na radnici poražena a správy města se ujali mladí pokrokoví politikové, mezi nimiž hlavní slovo měli advokát JUDr. František Hevelec, okresní tajemník Čeněk Hevera a podskalský mlynář JUDr. Václav Radimský. A tento osmadvacetiletý právník, zastánce myšlenky dobrovolného hasičstva, byl zvolen novým kolínským primátorem. Hned po svém příchodu na radnici dne 1. října 1867 se obrátil o pomoc při zakládání požárního sboru na městskou radu v Praze a do Velvar. Pražský magistrát odpověděl obratem dopisem ze dne 3. října 1867 a městská rada hlavního města Prahy dala souhlas k tomu, aby čtyři pražští hasiči zajeli na jeden den do Kolína a provedli zde vzorové cvičení a aby jeden člen pražského sboru byl na určitý čas uvolněn, aby mohl provádět výcvik jednotky kolínského dobrovolného hasičského sboru. Ke svému dopisu připojil pražský magistrát i služební instrukce profesionálních hasičů v Praze ze dne 28. června 1857. Také z Velvar poslali do Kolína stanovy svého dobrovolného hasičského sboru.

Ještě v říjnu roku 1867 se uskutečnilo ukázkové cvičení pražských hasičů na kolínském náměstí, při němž byl proveden požární útok na dům čp. 73/I, patřící městskému radnímu Josefu Sixtovi. Cvičení učinilo hluboký dojem na kolínskou veřejnost a hned po něm se na padesát mužů přihlásilo za členy nově ustaveného kolínského hasičského sboru.

Řízením osudu se stalo, že první požární zákrok sboru, křest ohněm, se udál při hašení požáru, který vznikl dne 19. října 1867 o půl třetí hodině v noci ve mlýně dr. Radimského, muže, který se o založení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně nejvíce zasloužil.

Obecní zastupitelstvo schválilo dne 27. října 1867 do funkce velitele kolínského hasičského sboru Matěje Šafránka, dosavadního člena pražského sboru, a současně ho zaměstnalo u obce jako městského kancelistu s platem tří set zlatých ročně. Jako velitel hasičů dostával k tomuto platu ještě dalších 150 zlatých za rok, dostal zdarma služební uniformu a služební byt na radnici. Bylo to zaopatření na svou dobu opravdu velmi dobré.

První zasedání výboru nově založeného spolku kolínských hasičů se konalo dne 1. listopadu 1867. Byli na něm přítomni: dr. Václav Radimský, Antonín Karabáček, Jan Balling, František Paleček starší, František Paleček mladší, Antonín Poustka a Filip Fleischner. Starostou sboru, tehdy se říkalo "řiditelem", byl zvolen dr. Václav Radimský, místostarostou Jan Balling a jednatelem Jan Ubl, městský tajemník. Na příštím zasedání spolkového výboru dne 12. listopadu 1867 bylo přijato třináct nových členů. Veleletelé sboru byli zvoleni dva: Václav Veletovský a Karel Knirš. Jako výcvikový den pro členstvo byl

určen jeden den v týdnu - pondělí. A tento den se dodržuje dodnes.

První valná hromada Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně se konala dne 14. března 1868. Byly na ní schváleny a přijaty "Stanovy dobrovolného sboru hasičů v královském městě Kolíně."

Brzy po založení Dobrovolného sboru hasičů v královském městě Kolíně se obrazela okolní i vzdálená města do Kolína se žádostmi o zapůjčení stanov, vyslání cvičitele, popis stejnokroje a vůbec o sdělení zkušeností s novým sborem. Rada města Mladé Boleslavi žádala dopisem ze dne 16. března 1868 o vyslání Matěje Šafránka na jeden měsíc do Boleslavi, aby tam cvičil mužstvo nově založeného sboru, a o popis stejnokroje kolínských hasičů. Městská rada v Kolíně odpověděla dopisem ze dne 20. března 1868, nevyhověla žádosti o uvolnění velitele Šafránka, "protože zde cvičení odbývá", ale takto popsala stejnokroj kolínských hasičů: "Pozůstává z blechových přilbic z bílého blechu s čelním a krčním klopeným širmem, z tmavomodrých krátkých blous s kovovými knoflíky s ohrnutým límcem, z šedivých neb černých kalhot s červeným paspoulem k nošení s podhrnutím do bot. Přilbice zhotovil zdejší klempíř Jos. Červinka a šatstvo si nechal každý hasič sám upravit."

Purkmistrovský úřad v Kutné Hoře požádal městskou radu v Kolíně o zapůjčení stanov kolínského hasičského sboru dne 8. července 1868, rada města Počátky požádala o stanovy a zkušenosti se založením sboru dopisem ze dne 15. dubna 1871, městská rada v Polné požádala o zapůjčení stanov dne 9. června

1872 a dopisem ze dne 3. srpna 1872 poděkovala za jejich zapůjčení a ještě žádala o sdělení, čeho je třeba ke cvičení sboru. Městská rada v Poděbradech požádala o zapůjčení stanov dne 14. srpna 1872, starosta města Královských Vinohrad dne 21. srpna 1872, a tak by bylo možno uvádět další. Zajímavý je dopis městské rady z Českého Brodu ze dne 8. května 1871, v němž žádá o vyslání cvičitele. V dopise se praví: " V poslední schůzi zdejší tělocvičné jednoty bylo uzavřeno sestaviti z údů spolku tohoto hasičský sbor... Jelikož v Kolíně hasičský sbor v pověstném pořádku existuje, osmělujem se svrchu jmenovanou slavnou radu městskou tázat, zda-li by v sboru tamním nebyl muž, jenž by sem v určité dny dojížděje, úřad cvičitelský u sboru zdejšího zastávati mohl." Rada města Kolína nevyhověla Českobrodským s tím, že velitel je současně i městským úředníkem, a poradila městské radě Českého Brodu, aby se obrátila s žádostí o vyslání cvičitele do Prahy.

PRVNÍ LÉTA PRÁCE SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KOLÍNĚ

=====

Činnost Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně se hned od jeho založení zdárně rozvíjela. Pravidelná pondělní cvičení konal sbor v místnostech propůjčených mu Tělocvičnou jednotou Sokol v Kolíně, která byla založena v roce 1862, tedy pět let před hasičským sborem. Z této spolupráce se Sokolem vznikla myšlenka spojit obě organizace v jeden celek a vytvořit "hasičskou tělovýchovnou jednotu sokolskou". Moudrým a prozíravým členům sboru a zejména dr. Radimskému se podařilo tomuto záměru zabránit a uchovat tak samostatnost jak Tělocvičné jednoty Sokol v Kolíně tak i Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně.

Pro činnost sboru bylo důležité jeho technické vybavení. Při svém založení dostal do správy a užívání obecní stříkačky i všechno ostatní nářadí, které do té doby město shromáždilo. Městský policejní revozor Josef Morstadt pořídil dne 14. září 1867 seznam inventáře, který byl sboru při jeho založení předán. /Viz Příloha čís. 5 /. Nebylo toho mnoho a všechno bylo uloženo v kůlně na Kouřimském předměstí v tzv. "stříkačkárně", která stála na nynějším prostranství mezi domy čp. 52/III a 31/III v ústí dnešní Havelcovy ulice do Kouřimské, kde se také říkalo "na prasečím trhu". Bylo to zděné stavení

velikosti asi 16 x 9,75 m s výškou zdí 4 m. Klíče od kůlny měl pekař Bubáček, který bydlel v domku, na jehož místě dnes stojí budova České státní pojišťovny čp. 68/III, a hostinský Vízner; oba byli členy sboru a bydleli nejbliže.

Na návrh velitele pražského hasičského sboru Josefa Lammera obstarala městská rada pro nově založený kolínský sbor další potřebné vybavení, novou stříkačku se stometrovou hadicí, pět žebříků, tři háky a čtyři dvojháky, pět záchranných pásů a pět záchranných provazů, pět mečíků, pět sekýrek, jednu přilbu, záchrannou plachtu, třicet signálních píšťalek a dvacet párů distinkcí, z toho jeden pár pro velitele. Novou stříkačku si kolínští hasiči pochvalovali a na dotaz purkmistra z Českého Brodu ze dne 8. prosince 1868 a města Mšena z 11. prosince 1868 o ní městský úřad v Kolíně sdělil, že stála 380 zlatých, má důkladnou konstrukci, jest jednoproudá se sacím strojem a hodí vodu při vázaném pramenu na dálku 115 a do výše až 80 stop. V inventáři z 1. září 1871 byla uvedena na prvním místě. /Viz Příloha čís. 5 /.

Při zdolávání požárů vynikali členové sboru od začátku vždy svou obětavostí, odvahou, ukázněností a statečností. Prokázali to již při velkém požáru ve městě dne 5. února 1868, kdy na kouřimském předměstí vyhořelo přes všecko jejich úsilí deset usedlostí a sedm stodol, a zejména pak při požáru dne 26. října 1869, který zničil krovy zvonice a severní věže bartolomějského kostela. V "Provolání", vydaném dne 29. října 1869 na adresu kolínských hasičů, se praví: " Všichni, ~~kdož~~ byli svědkové rekovných činů našich dobrovolných hasičů, všichni, kteří jsme onu nezištnou obětavost, ono smělé nasazení života při požáru věží viděli, všichni ti zajisté si

přejou, aby spolek ten chrabřý zůstal nadále chloubou města, aby neustal ve prospěch města ve své činnosti tak blahodárně jako dosud působit." /Viz Příloha čís. 3 /.

O obětavosti, kázni a vědomí sounáležitosti členů sboru k hasičskému společenství vypráví kolínský kronikář František Straka tuto příhodu: " Jeden ze svědomitých členů sboru měl svatbu. Krásného zářijového dne se konala v hostinci "U modré hvězdy". Večer po hostině vyšel od "Hvězdy" průvod svatebčanů, páni v cylindrech a dámy v hedvábných šatech, aby šťastné novomanžele doprovodil do ženichova domu, kde před svatebním pokojem po všeobecném objímání a loučení přáli všichni novomanželům štěstí a požehnání v rodině. Konečně novomanželé osaměli ve svatební ložnici a právě, když hodlali vstoupiti ve svatební lože, zazněl úder na velký zvon na zvonici kostela sv. Bartoloměje, pak druhý a třetí. Někde na Kouřimském předměstí vypukl požár. Novomanžel, nedbaje nářků své mladé ženy, v minutě oblékl hasičský úbor, nasadil si helmu a spěchal k požáru. Když naň ženuška z okna zoufale volala, odpověděl: "Nejdříve povinnost a pak to druhé." Teprve k ránu se vrátil celý zamazaný a promáčený. Když pak po roce moudrý kolínský rabín dr. Gugenheimer potkal manželku onoho obětavého hasiče, jež si mu stěžovala, že dosud nemají touženého přírůstku do rodiny, pohládl si rabín bradu a řekl: "Celý váš případ jest mi dobře znám. Buďte to asi trest od Jehova, že váš muž dal přednost povinností hasičským před manželskými."

Stalo-li se to či nestalo, nevíme. Jisté je však to, že starý kronikář chtěl touto epizodou ukázat právě na tu obětavost, kázeň a vědomí spolkových povinností prvních kolínských

hasičů. A současně tím, možná že nechtíc, připomenul tu skutečnost, že v řadách dobrovolného hasičského sboru v Kolíně stáli vedle sebe křesťané i židé, chudí i bohatí a všichni přijímali na sebe a vykonávali poctivě své spolkové povinnosti. Mnohý z vážených kolínských občanů si pokládal za čest být členem Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, když ne činným, tak přispívajícím.

Brzy po založení sboru došlo k některým změnám v jeho vedení. Dne 4. října 1871 rezignoval velitel sboru Matěj Šafránek na svou funkci a jeho nástupcem byl ustanoven nožičský mistr Antonín Lahoda, který však tuto funkci zastával jen krátce. Dne 19. září 1872 se stal velitelem a cvičitelem sboru komíník František Štrup. Dostával za výkon funkce osmdesát zlatých ročního platu a dne 31. prosince 1872 byl vyslán do Prahy na zaškolení u pražského sboru.

Na valné hromadě dne 16. ledna 1872 byl zvolen nový výbor, v němž zasedali Josef Formánek, Jan Balling, rytíř Tadeáš svobodný pán Voith-Herites ze Starbezu, Josef Tumlíř, František Holý, Josef Douša a František Štrup. Starostou sboru byl zvolen Josef Tumlíř, který se však na valné hromadě dne 7. prosince 1873 vzdal své funkce a novým starostou sboru byl zvolen kolínský dědičný pošt mistr, kdysi purkmistr města a vždycky dobrodinec hasičstva, Karel Knirš, který pak vedl sbor až do své smrti v roce 1881 a velmi významně se o sbor zasloužil. Do výboru byli dále zvoleni: zástupcem starosty Jan Balling a dalšími členy Josef Cikán, Samuel Tauber, Václav Veletovský, rytíř Herites, Josef Douša, Abrahám Budil, Josef Košnar, Hynek Vacek a Klement Vacek.

Hasiči se rádi ukazovali na veřejnosti ve vší své slávě a parádě, se svou výzbrojí, s naleštěnými stříkačkami, při nejružnějších příležitostech, při národních i církevních slavnostech i na svých veřejných cvičeních, zejména v prvních letech po svém založení. S květinami a chvojím vyzdobenou technikou, nablýskanými stroji, voznicemi, navijáky a vozy se žebříky vyjeli hasiči při také^{ov} slávě ze vrat své zbrojnice a v dlouhých řadách ve svých slušivých modrých uniformách a vyleštěných přilbách kráčeli průvodem za svými veliteli. V čele průvodu jel na koni, oblečen do důstojnické uniformy, starosta sboru pošt mistr Karel Knirš, doprovázen, také na koních, pány Dubem a Hammerschlagem, za nimi drnčely na kolínské dlažbě stříkačky, obsazené hasiči, pak ostatní vozba a nakonec pochodovaly řady hasičů. Zvláštní podívanou bylo, když na velké stříkačce stál kominický mistr Hrdlička v parádním kominickém kroji s bílou čepičkou na hlavě. Jednou v roce přitáhli hasiči se vší tou parádou k soše sv. Floriána, která stávala u mariánského sloupu na náměstí, aby oslavili svého patrona.

Rakouské policejní úřady, které považovaly Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně za spolek vlastenecký, a tedy v podstatě říši nepřátelský, bedlivě sledovaly každé jeho vystupování na veřejnosti a po jedné takové parádě dostal sbor od okresního hejtmána dne 31. května 1872 takovýto dopis: "Velitel sboru Josef ^{Tomáš} ~~Pruhlák~~ při posledním veřejném cvičení se objevil s vytasenou šavlí v čele sboru, aniž by k nošení zbraně takové byl oprávněn."

V roce 1872 si postavil sbor vlastním nákladem patnácti

zlatých cvičnou věž a lešení na pozemku dvora, který patřil obecnímu radnímu Václavu Pernerovi a rozkládal se od Václavské ulice až téměř na roh Kouřimské ulice tam, kde dnes stojí veliká budova okresního soudu.

Téhož roku, dne 26. května 1872 oslavil Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně své první výročí, pět let svého trvání. Při té příležitosti uspořádal na kolínském náměstí slavnostní veřejné cvičení.

V roce 1872 objednalo město u kováře Bureše zhotovení bytelného vozu pro kolínský hasičský sbor, za nějž mu zaplatilo dne 13. března 1874 čtyři sta zlatých. Vůz sloužil k dopravě mužstva i náradí, žebříků, hadic a bouracího náčiní potom celých padesát let až do roku 1924. Městská rada tehdy objednala pro sbor také sto sáhů hadic.

Členové hasičského sboru nepomáhali svým spoluobčanům jen při hašení požárů, ale i při živelných pohromách. V roce 1875 byl Kolín postižen velikou povodní. V Dolní ulici se jezdilo na ločkách a hasiči obětavě pomáhali lidem při záchraně jejich skromného majetku. Dostali za to pochvalné uznání od kolínské městské rady. Veliké vody na Labi se objevovaly tehdy každým rokem a tak členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně měli stále práci se zachraňováním lidí i majetku postižených a také čerpáním vody ze zatopených sklepů a místností.

V roce 1875 bylo ve sboru zavedeno oslovování "příteli". Toho roku bylo také upraveno oznamování zpozorovaného ohně, tak zvané "šturmování". Hořelo-li ve městě, zvonil hlásný na věži zvonice na velký zvon "Bartoloměj". Počet úderů označo-

val městskou čtvrť, kde hořelo, jeden úder, zpozoroval-li hlásný oheň ve vnitřním městě, dva, hořelo-li na pražském předměstí, atd. Ve směru, kde hořelo, vyvěsil hlásný s pavlače zvonice ve dne červený prapor, v noci rozžatou červenou svítilnu. Z ochozu zvonice pak hlásnou troubou podával přesnější údaje o místě požáru.

Při nových volbách vedení sboru dne 4.května 1875 byl zvolen starostou sboru opět Karel Knirš, jeho zástupcem Jan Balling a členy výboru Josef Cikán, svobodný pán Tadeáš z Heritesů, Abraham Budil, Václav Veletovský, Josef Košnar, Hynek Vácek, Samuel Tauber, Josef Douša a Klement Vacek.

V roce 1877 oslavil Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně prvních deset let svého působení. Uspořádal slavnostní veřejné cvičení v Židovské ulici /dnešní ulice Na hradbách a Karolíny Světlé/ a po cvičení koncert známé tehdy Kubíčkovy kapely na kolínském náměstí. V té době čítal sbor padesát činných členů a sto přispívajících, kteří svými dobrovolnými příspěvky umožňovali stále rozmnožovat, obměňovat a modernizovat jeho výbroj a výstroj.

V té době se do Kolína přistěhoval člen pražského hasičského sboru Jan Vocílka, ve kterém získal kolínský sbor výborného cvičitele.

Dne 28.července 1879 byl slavnostně otevřen a kolínským děkanem vysvěcen nový železný most před Labe, kteréžto slavností se zúčastnil v plné parádě i Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně. Nový most vedl přes východní část Hořejšího ostrova, který se tak stal po schodišti vedoucím z mostu snadno přístupný veřejnosti. Kolínští hasiči toho využili a ještě

před koncem toho roku tam přemístili z Pernerova dvora svou cvičnou věž a lešení a v restauračním sále hostince na ostrově pak konali svá pravidelná pondělní cvičení a sborová shromáždění. Tento sál, kde od roku 1879 pořádal divadelní představení dramatický odbor "Kolár" v roce 1878 založeného "Všeobecně vzdělávacího a zábavného dělnického spolku v Kolíně," poskytl i Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně příležitost k organizování kulturní, zábavní a společenské činnosti, zejména ke konání slavných kdysi hasičských bálů.

Tehdejší hasiči, tak jako uměli společně zápasit s ohněm, tak se dovedli i společně, srdečně a upřímně bavit. Od svého vzniku pořádal sbor různé společenské podniky, mezi nimi byly tehdy zvláště oblíbeny společné výlety do přírody, do okolí města, které ovšem vždy končily v nějakém hostinci nebo na jiném pohostinném místě, kde se mohla při hudbě a zpěvu rozvinout bez překážek společná přátelská beseda. Kronikář František Straka vypráví o jednom takovém zdařilém výletě, jehož se jako hoch také zúčastnil. Kolínský sbor společně s červenopečeckým sborem, vedeným jeho velitelem, ředitelem panství Janem Hinkeniklem, uspořádal výlet na statek "Chaloupka" u Ohrady, který patřil starostovi kolínského hasičského sboru Karlu Kniršovi. Na statku byli hasiči pohoštěni jídlem a pitím a na mlatě při hudbě kolínské kapely si také zatančili. Zábavu obstaral oblíbený kolínský komik malíř Fuchs, který na improvizovaném pódiu zpíval své kuplety za doprovodu harmoniky Edmunda Halphena.

Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně měl veliké štěstí, že v jeho čele stál tehdy jako starosta Karel Knirš. Byl to zná-

mý, obětavý a neúnavný kulturní, společenský a zejména divadelní dobrovolný pracovník, který plně podporoval kulturní činnost hasičů a pospolný, soudružský život ve sboru. Organizoval také první styky mezi kolínským hasičským sborem a hasičskými sbory, vznikajícími v okolí Kolína. Stal se tak zakladatelem ~~zakladatelem~~ kolínské hasičské župy, která sdružovala ke spolupráci sbory dobrovolných hasičů na tehdejší kolínském okrese. Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně v ní hrál od začátku důležitou roli.

Do založení dobrovolných hasičských sborů v Kolíně a v Písecku, kde vznikl sbor ještě roku jako v Kolíně, ne-
stal se kolínskou okrese plně a nově hasičské sbory po pět
let nevznikaly žádně. Bylo tomu jinak asi ani jinde v Čechách,
jak o tom svědčí jeden z prvních publicistů v oboru
požárního J. Vysocký ve svém spise "Základy hasičství", vy-
daném v roce 1869, když si v úvodu stěžuje, že "mimo po-
kročilejší města, jako jsou Velvary, Mladé Boleslav, Kouř-
lísko, Mladá Hora, Píseň a Kolín, nacházíme se pouze v ostat-
ních desíti letech městech a dvanácti tisících venkovských
místech v té naší zemi moravské, žádného pokroku ve zá-
ru toho."

Na kolínské okrese začaly vznikat nové hasičské sbory
až v roce 1873, kdy byly založeny sbory v Křečově a v Staré
Vsi. Potom následovaly: v roce 1875 Kouřilice a Křečovice, v roce
1876 Světlice, v roce 1877 Libenice, Lázně, v roce 1878
Červená a Červená Pečky, v roce 1879 Úvaly a Starý Kolín.

První pokroky k založení dobrovolných hasičských sborů
naši "hasičská politika pro územní část", sdělený

ZALOŽENÍ ŽUPNÍ HASIČSKÉ JEDNOTY ČÍS.13 V KOLÍNĚ

=====

Po založení dobrovolných hasičských sborů v Kolíně a v Plaňanech, kde vznikl sbor téhož roku jako v Kolíně, nastal na kolínském okrese klid a nové hasičské sbory po pět let nevznikaly žádné. Nebylo tomu jinak asi ani jinde v Čechách, jak o tom svědčí jeden z prvních publicistů v oboru požárnictví J. Vysocký ve svém spise "Základy hasičstva", vydaném v roce 1869, když si v úvodu stěžuje, že "mimo pokročilejší města, jako jsou Velvary, Mladá Boleslav, Roudnice, Kutná Hora, Plzeň a Kolín, nenalézáme až posud v ostatních šesti stech městech a dvanácti tisících vešticích českých, nepočítaje v to ani sídla moravská, žádného pokroku ve směru tomto."

Na kolínském okrese začaly vznikat nové hasičské sbory až v roce 1873, kdy byly založeny sbory v Křečhoří a v Nové Vsi. Potom následovaly: v roce 1875 Kouřim a Třebovle, v roce 1876 Svojšice, v roce 1877 Libenice, Zásmyky, v roce 1878 Cerhenice a Červené Pečky, v roce 1879 Ovčáry a Starý Kolín.

Nové podněty k zakládání dobrovolných hasičských sborů dal "Řád požární policie pro království České", schválený

českým zemským sněmem dne 29. dubna 1875 a následující po něm zemský zákon o požární policii čís. 45 ze dne 25. května 1876. Zatímco v roce 1870 bylo v Čechách jen šestnáct českých dobrovolných hasičských sborů, v roce 1875 to bylo již 107 a v roce 1877 již 152 sborů se 7 793 činnými členy.

Sbory se vyvíjely samostatně, každý sbor byl odkázán vcelku sám na sebe, styky mezi nimi byly řídké. Sbory se lišily od sebe nejen svými stejnojmennými, ale i výzbrojí, výcvikem a způsobem velení. Proto se brzy po založení prvních hasičských sborů ozvaly hlasy, volající po nějakém sjednocení, po vytvoření organizace, která by spojovala síly jednotlivých sborů, pomáhala slabším, přispívala k zakládání dalších a dodávala vážnosti a síly hasičstvu jako celku. A byla tu ještě jedna okolnost, která zdůrazňovala nutnost nějaké^{ho} spojení jednotlivých sborů ve vyšší a mohutnější celek. Byla to nutnost zajistit podporu těm členům hasičských sborů, kteří byli zraněni při výkonu své dobrovolné hasičské služby, případně podporu pozůstalým po hasičích, kteří při zdolávání požárů přišli o život. Nebylo v silách žádného jednotlivého sboru, aby takové podpory zajistil, to mohla dokázat jen vyšší organizace, sdružující velké množství sborů.

Po^odnět k založení takové organizace dal Sbor dobrovolných hasičů v Klatovech, když dne 19. února 1875 vydal prohlášení, v němž zdůrazňoval potřebu spolupráce všech českých hasičských sborů a navrhl svolání sjezdu českého hasičstva v království Českém. Když svolání takového sjezdu kladly rakouské policejní úřady nepřekonatelné překážky, sešly se ještě v roce 1875 čtyři "krajinské" sjezdy, a to 6. června 1875 v Libochovicích, 26. června v Turnově, 25. června v Klatovech a 5. září 1875 v Jindřichově Hradci.

Zemský sjezd českých hasičů byl konečně povolen a sešel se dne 13. srpna 1876 v Praze. Zúčastnilo se ho osm set delegátů z osmaosmdesáti sborů. Hlavním cílem jednání bylo vytvoření zemské hasičské jednoty a sjednocení velení ve sborech. Na tomto sjezdu byla založena Zemská ústřední jednotá hasičská s jednací řečí českou a německou, konečně byla i rakouskými policejními úřady povolena a její stanovy dne 24. června 1877 schváleny, ale v život uvedena nebyla, neboť se k ní nakonec přihlásilo jen dvačtyřicet českých sborů a z německých ani jediný.

Z podnětů krajských sjezdů, konaných v roce 1875, libochovického a klatovského se přistoupilo k jiné organizaci hasičských sborů, k zakládání hasičských žup. A tato práce se mnohem lépe dařila. Ukázalo se, že je třeba nejdříve vytvořit síť organizací, spojujících sbory v jednotlivých okresech, a potom teprve přistoupit k ustavení vrcholného zemského orgánu.

Mezi prvními župami v Čechách vznikla i hasičská župa v Kolíně, která byla založena v roce 1881 a dostala číslo třináct.

Na začátku osmdesátých let minulého století existovalo na území tehdejšího politického okresu Kolín již čtrnáct sborů dobrovolných hasičů, a to v Kolíně, v Plaňanech, v Nové Vsi u Kolína, v Křechoři, v Kouřimi, v Třebovli, ve Svojšících, v Libenicích, v Zásmukách, ve Starém Kolíně, v Ovčárech, v Červených Pečkách, v Cerhenicích a v Lošánkách. Jednotlivé sbory byly odkázány samy na sebe, nebylo mezi nimi žádného spojení a spolupráce existovala jen při spolupůsobení při po-

žárech. Každý sbor se rozvíjel samostatně, volil si nejen sám podle svých možností a podle svého vkusu stejnokroj, ale i výstroj i způsob velení, signalizace, cvičení a spolkové práce. Záhy, zejména po prvním sjezdu československého hasičstva v srpnu roku 1876, se začalo i na Kolínsku uvažovat o sjednocení hasičstva, o spojení sil jednotlivých sborů a vytvoření společné okresní organizace.

Podnět k sjednocení hasičstva na Kolínsku dal tehdejší velitel a starosta Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně Karel Knirš. Na jeho vyzvání se sešli v Kolíně dne 10. dubna 1881 velitelé a zástupci osmi sborů z kolínského okolí, kteří se usnesli založit Župní hasičskou jednotu v Kolíně. Za Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně byli přítomni Karel Knirš a jeho bratr Antonín Knirš, za sbor v Červených Pečkách Jan Hinkenkl, za sbor v Ovčárech Josef Černík a Jan Souček, z Nové Vsi přišli Václav Vondráček, J. Lounský a František Holý, za sbor v Libenicích byli přítomni Josef Funda a Jan Drahovzal, z Plaňan přijeli Josef Váňa, Antonín Městecký a František Bunc. Ke spolupráci se přihlásil i sbor z obce Předhrádí ze sousedního poděbradského okresu, který zastupovali Josef Závora a Josef Bohatý.

Osm sborů dobrovolných hasičů, které založily kolínskou župu, měly tehdy 241 členů. Delegáti přítomní na ustavujícím kolínském shromáždění vyzvali další hasičské sbory z kolínského okresu, a to sbor ve Svojšicích, v Kouřimi, v Křechoři, v Zásmukách, v Cerhencích, v Třebovli a v Lošánkách, aby se také připojily ke kolínské župní jednotě.

K oficiálnímu ustavení kolínské župy došlo na mimořádně

né valné hromadě konané dne 8. května 1881 v Plaňanech. Bylo zde s nadšením přijato jednomyslné usnesení založit Župní hasičskou jednotu pro politický okres kolínský a do jejího čela byl aklamací jako župní starosta zvolen Karel Knirš z Kolína. Do výboru župní jednoty byli zvoleni: Jan Líska, kolář ze Zásduk, Kroutil ze Starého Kolína, Jan Kolený z Třebovle, Karel Šiffer ze Svojšic, Stoklasa z Kouřimi, Jan Hinkenikl z Červených Peček, Josef Choděra z Křečhoře a Josef Černík z Ovčár. Za náhradníky byli zvoleni Václav Vondráček z Nové Vsi, Jan Ubl, tajemník městského úřadu v Kolíně, Ferdinand Freund z Cerhenic a Josef Funda z Libenic.

Výbor župní jednoty se pustil s chutí do práce a zdálo se, že vše půjde pod vedením zkušeného spolkového činovníka Karla Knirše svižným tempem k vytčenému cíli, když tu náhle, dříve než mohl výbor svou práci plně rozvinout, byl zasažen ranou na místě nejcitlivějším. Dne 21. května 1881 náhle zemřel jeho starosta Karel Knirš. Na schůzi výboru župy dne 19. června 1881 v Plaňanech byla provedena nová volba a župním starostou byl zvolen Václav Pazderka z Lošan, zástupcem starosty Jan Ubl z Kolína, jednatelem Karel Šiffer ze Svojšic a pokladníkem Jan Hinkenikl z Červených Peček.

Výbor se dne 30. července 1881 rozhodl přihlásit nově založenou kolínskou župu k Ústřední hasičské jednotě v Praze, která byla založena v roce 1878. Přihláška byla přijata a kolínská župní hasičská jednotu dostala pořadové číslo třináct. Byla tedy mezi prvními venkovskými župami, tvořícími Ústřední hasičskou jednotu v Praze. Tato třináctka,

šťastná či nešťastná, provázela pak kolínskou župní jednotu po více než půl století.

Na podzim roku 1881 se přihlásily do župní jednoty ostatní dobrovolné hasičské sbory v kolínském okrese a župu pak tvořilo všech čtrnáct sborů existujících tehdy v politickém okrese Kolín se svými 352 členy.

Na schůzi delegátů všech sborů, sdružených v kolínské hasičské župní jednotě, která se konala dne 8. září 1881 byla provedena změna ve vedení a župním starostou byl zvolen Jan Ubl z Kolína, jeho zástupcem Ferdinand Freund z Cerhonic. Ostatní funkcionáři župy zůstali tak, jak byli zvoleni dne 19. června 1881 v Plaňanech.

První starostí župního výboru bylo sjednotit pro všechny sbory způsob výcviku, velení a signalizace a také stejnokroje. O těchto záležitostech se mluvílo již na první schůzce v Kolíně i na ustavující valné hromadě v Plaňanech. Bylo rozhodnuto, že se venkovské sbory ve všem přizpůsobí kolínskému sboru, který byl nejstarší a měl nejvíce zkušeností. Byl pro všechny přijat i stejnokroj kolínského sboru, blůza z tmavomodrého sukna s červeným lemováním, tmavošedé kalhoty s červenými lampasy, přilby černé.

První župní sjezd se konal ještě v roce 1881 v Kouřimi.

Kolíňští hasiči měli velké zásluhy na ustavení kolínské župní hasičské jednoty a hráli v ní i později důležitou úlohu.

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V LETECH 1881 - 1897

=====

Rok 1881 byl, vedle založení kolínské župy, i jinak nabyt událostmi v životě Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Právě tak jako župní jednota utrpěl i sbor velikou ránu náhlým úmrtím svého starosty Karla Knirše. Na jeho místo byl zvolen starostou statkář Václav Veletovský, cvičitelem se stal Josef Petránek, správcem zbrojnice Antonín Knirš a pokladníkem sboru Jindřich Vlk.

Kolínští hasiči se toho roku zúčastnili prvního otevření Národního divadla v Praze a připravovali se na jeho slavnostní otevření, určené na svátek svatého Václava, patrona země české, 28. září 1881. K tomu však, jak víme, nedošlo, protože divadlo 12. srpna 1881 vyhořelo. Hasiči se pak zúčastnili okamžité sbírky na novou stavbu Národního divadla, která v Kolíně vynesla během tří dnů neuvěřitelnou částku 16 782 zlatých a 8 krejcarů.

Toho roku také v Kolíně několikrát hořelo, dne 16. února 1881 shořely tzv. císařské kůlny v dnešní Žižkově ulici, 6. června 1881 vyhořela továrna Lučebních závodů a 9. října 1881 vyhořely domy čp. 36 až 40 v Karlově ulici; vedle toho vzniklo ve městě i několik menších požárů, na náměstí u Pa-

točků v čp. 74/I, potom u Součků čp. 33/I, u Sojků čp. 55/I a v hotelu U modré hvězdy čp. 44/I. Hasiči měli tedy v tomto roce plné ruce práce, za kterou se jim dostalo opět pochvaly.

V roce 1882 se zúčastnili kolínští hasiči slavnostního odhalení pomníku Karla Havlíčka Borovského v Kutné Hoře. Toho roku dostal sbor od města Kolína významný dárek. Dne 3. června 1882 koupilo město od firmy František Smekal v Praze za 1 350 zlatých čtyřkolovou dvouproudovou stříkačku, na níž přispěly i kolínské průmyslové závody a sbírky mezi občany. Kolínští hasiči vyzkoušeli novou stříkačku při veliké slavnosti na Karlově náměstí dne 6. srpna 1882. Byla to slavnost opravdu veliká, neboť čteme ve starých zápisech, že "slavná rada královského města Kolína" zaplatila hasičům jenom za vypité pivo třicet zlatých. Sbor dobrovolných hasičů vzpomínal při té slavnosti také patnáctého výročí svého založení.

Po druhém otevření Národního divadla v Praze pořádaly vlastenecké spolky hromadné zájezdy na představení v tomto divadle, které bylo pýchou celého národa a které lid nazýval "zlatou kapličkou nad Vltavou". Vůbec první takový zájezd v Čechách do Národního divadla v Praze byl uspořádán z Kolína dne 28. listopadu 1883, deset dnů po slavnostním otevření divadla. Zvláštní divadelní vlak tehdy vezl z Kolína do Prahy přes šest set nadšených vlastenců na představení Smetanovy Prodané nevěsty. Byli mezi nimi i kolínští hasiči.

V roce 1884 se Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně zúčastnil slavnosti odhalení pomníku Karlu Sladkovskému v Praze.

JUDr. Karel Sladkovský byl pro účast v revoluci roku 1848

odsouzen rakouskou justicí k trestu smrti, po devítiletém věznění v oloumouckých kasematech byl amnestován a v roce 1857 propuštěn na svobodu. Po návratu z vězení nemohl v Praze najít zaměstnání, a proto odešel do Kolína, kde žil v letech 1857 až 1860 u svého švagra, kolínského zasilatele Jiřího Veverky v domě čp. 10/IV v Kutnohorské ulici. Na tom domě byla dne 28. října 1932 odhalena pamětní deska, která pak byla v době druhé světové války odstraněna. Dům byl v šedesátých letech zbořen a na jeho místě je dnes parkoviště. V roce 1903 pojmenovala město krátkou ulici mezi Rorejcovým náměstím a Kutnohorskou ulicí ulicí Sladkovského; i tato ulice nyní při stavbě nového silničního mostu přes Labe zanikla. Kolínští hasiči tedy v roce 1884 jeli do Prahy vzdát hold i svému slavnému spoluobčanu.

V roce 1885 svolala Hasičská župa kolínská svůj 5. sjezd do Kolína. Konal se dne 25. května 1885 a městská rada na svém zasedání dne 7. května 1885 povolila na žádost Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně provést veřejné cvičení na Karlově náměstí a požární útok na budovu radnice a vedlejších kasáren. Kolínští hasiči ukázali obyvatelům města, široké veřejnosti i členům všech na sjezdu přítomných hasičských sborů kolínské župy, co dovedou, když odvážně šplhali se svými žebříky po fasádě třípatrové radniční budovy, jak nám to dodnes ukazuje dobová fotografie. Při tomto cvičení poprvé použili také záchranné plachty.

V témže roce musel sbor opustit z neznámého důvodu své cvičiště na Hořejším ostrově, sbořit cvičnou věž a odstěhovat ji na nové místo, které mu městská rada vykávala za městským

tržištěm přibližně tam, kde dnes stojí budova gymnázia /býv. Obchodní akademie/ na kouřimském předměstí. Stanovila při tom podmínku, že členové sboru musejí při koňských a dobytčích trzích vybírat tržní poplatky a udržovat pořádek.

V roce 1886 byla ustavena v Kolíně tzv. "požární hotovost". K tomu účelu se se Sbohem dobrovolných hasičů v Kolíně spojil Spolek vojenských vysloužilců. Členové tohoto spolku "veteránů", jak se jim říkalo, měli povinnost dostavit se na místo požáru a udržovat tam pořádek, aby hasiči nebyli rušeni ve své práci a mohli se plně věnovat boji s ohněm. Jak se tato spolupráce osvědčila a jak dlouho trvala, není známo.

V roce 1887 oslavil Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně své dvacáté narozeniny. V té době měl šedesát činných a dvě stě padesát přispívajících členů. V hasičské zbrojnici stály dvě čtyřkolové, tři dvoukolové stříkačky a k dispozici měl tisíc metrů hadic. Dvacáté výročí svého založení oslavil sbor slavnostní schůzí a veřejným cvičením na náměstí. Ke svým narozeninám si dal i pěkný dárek, vlastní spolkovou místnost.

Od svého založení se snažil kolínský hasičský sbor o získání vlastního cvičiště a vlastní spolkové místnosti. Podařilo se mu to až v roce 1887, dvacet let po jeho vzniku. Obecní zastupitelstvo ve své schůzi dne 3. září 1887 rozhodlo prodat Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně obecní budovu a celý objekt čp. 20 v Císařovsi. V protokole o jednání obecního zastupitelstva z toho dne čteme tento zápis: "Návrh rady městské o žádosti dobrovolných hasičů za odprodání obecní budovy čp. 20 v Císařovsi a věnování kupní ceny na zřízení sirotčince. Po sdělení spisů přečten návrh rady městské, kte-

rým se odporučuje obecnímu zastupitelstvu, by odprodalo usnesením svým obecní budovu čp. 20 Císařoves zdejšímu sboru dobrovolných hasičů za 4500 zl., v pádu pak, že by sbor hasičský budovu tu bez svolení obecního zastupitelstva prodal, doplatí obci k ceně kupní ještě 1500 zl. Kupní cena budiž věnována na zřízení sirotčince. Návrh rady městské schválen valnou většinou hlasů."

V budově čp. 20 v Císařovsi byl původně hostinec, který vlastnil známý tehdy kolínský výčepník Antonín Zeman. Říkalo se tam "V Reichenberku" nebo také "U města Liberce". V roce 1877 jej koupila Občanská záložna v Kolíně, zřídila tam značným nákladem mateřskou školu, tehdy se říkalo opatrovnu, předala ji obci města Kolína, která ji v roce 1887 zrušila a celý objekt prodala Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně.

Kolínští hasiči se pustili s nadšením do práce, aby do bývalého hostince vrátili opět společenský a spolkový život. Obnovili velký sál a galerií, jehož zdi ozdobili hasičskými odznaky a heslem "Všichni za jednoho, jeden za všechny!" Začalo se tam pak říkat "U dobrovolného hasiče". Hasičský sbor tam také provozoval prostřednictvím nájemce hostinskou živnost, na níž dostal koncesi po doporučení obecního zastupitelstva ze dne 29. října 1887, které zní: "Žádost sboru dobrovolných hasičů zdejších za udělení povolení k provozování živnosti hostinské v čp. 20 Císařoves. Rada městská navrhuje slavnému obecnímu zastupitelstvu, by žádost sboru dobrovolných hasičů v Kolíně za udělení povolení k provozování živnosti hostinské v domě čp. 20 Císařoves a po schválení pana Jana Čabrnocha z Cerhenic jakožto zástupce u provozová-

ní té slavnému c. k. okr. hejtmánství k příznivému vyřízení byla doporučena z důvodů, že se skutečně jedná o zřízení hostince spolkového, totiž pro členstvo sboru dobrovolných hasičů zdejších a tudíž potřeba obyvatelstva vůbec na váhu zde nepadá. Že zřízení hostince tohoto s prostorným sálem ku cvičení bude na prospěch hasičství a tudíž i v zájmu obyvatelstva města našeho. Mimo to se v místnostech prokázaných již dříve a to po dlouhá léta živnost hostinská provozovala a jsou místnosti ty, byvše řádně upraveny k účelu ustanovenému úplně způsobilé, v policejním ohledu snadno přístupné."

Ve velkém sále hostince "U dobrovolného hasiče" se opět začala hrát i divadelní představení. Divadlo tam hrály jednak kočovné divadelní společnosti, když zavítaly do Kolína, jednak i kolínští divadelní ochotníci, sdružení v zábavném spolku "Kolár". Hrávalo se na primitivním dřevěném jevišti, které se muselo pro každé představení znovu stavět a po představení bourat, při osvětlení petrolejovými lampami, ale hrálo se s chutí a při velikých návštěvách publika. Pořádaly se tam také různé zábavy a slavné plesy. Vyhrávala tam Kmochova kapela a o zábavu se staral tehdy populární kolínský komik Franta Fuchs a také i pozdější nájemce hostinský Jindřich Harrer, který často vystupoval jako koncertní rychlomalíř a byl výborným umělcem modelářem; z houskového těsta modeloval na požádání růže i celé kytice. V hostinci měla své sídlo také humoristická stolní společnost "Randál" a stolní společnost "Devatenáctá kumpanie", jejímž předsedou byl známý hasičský činovník Václav Veletovský.

V novém objektu si hasiči zřídili vlastní spolkovou míst-

nost, do níž byla v roce 1889 zavedena i telefonní linka, což byla na ten čas veliká zvláštnost. Bylo tak dosaženo přímého telefonního spojení mezi radnicí, věží zvonice a sídlem hasičského sboru.

Zdálo by se, že kolínští hasiči nyní měli vše, co potřebovali: vlastní spolkovou místnost, sál na cvičení a navíc ještě příjmy z pronájmu hostince. Ale opak byl pravdou, prodělávali a objekt "U dobrovolného hasiče" dlouho neudrželi. Koupí hostince, jeho úpravou a údržbou se sbor zadlužil a již 14. prosince 1892 žádal obecní zastupitelstvo o svolení, aby ho mohl prodat. K prodeji došlo až o mnoho později. Kupní smlouvou ze dne 4. ledna 1900 prodal sbor celý objekt Františku a Marii Bartošovým z Kutné Hory za 6 700 zlatých. Noví majitelé tam pak zřídili hostinec s dámskou obsluhou, který si nezískal v Kolíně dobrou pověst.

V srpnu roku 1888 uspořádala kolínská hasičská župní jednota pro členy svých sborů samostatný zájezd divadelním vlakem k návštěvě Národního divadla v Praze, jehož se zúčastnili v hojném počtu i členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Účastníci zájezdu shlédli v Praze také veřejné vystoupení a cvičení hasičského sboru královského města Prahy. Po jejich vzoru i kolínský hasičský sbor potom rád a s úspěchem vystupoval na veřejnosti se svým cvičením. Zvláště vysoko bylo oceňováno jeho cvičení na devátém župním sjezdu dne 18. srpna 1889 v Kouřimi.

Kolínský hasičský sbor vynikal kázní a obětavostí a těchto jeho vlastností zneužily rakouské úřady při prvním dělnickém Svátku práce v Kolíně v roce 1890. Na den 1. května

1890 se připravovala v Kolíně první oslava Svátku práce, první dělnický První máj. Úřady čekaly ve městě dělnické bouře, div ne povstání. K posílení stavu četníků a policie povolaly i hasiče. S jejich pomocí pak rozehnaly pokojné shromáždění dělníků na náměstí a několik jich zatklý. Zatčení byli souzeni v Kutné Hoře. Kolínský časopis "Polaban" o tom napsal: " Doba prvního května v Kolíně před soudem čtyřčlenným v Hoře Kutné. František Bláha, Josef Fořt, František Harrer, M. Doskočil, Václav Podolák a Josef Hrubeš zatčení byli 1. května při shluknutí lidu v Kolíně proto, že neuposlechli vyzvání strážce, kteráž lid jménem zákona k rozejití vyzývala, a neodešli, ano i zpupně si počínali. Ve čtvrtek dne 29. května t.r. zodpovídati se měli z přečinu shluknutí před soudem čtyřčlenným, jemuž předsedal pan president Jansa a obžalobu hájil substitut státního nadvládnictví p. Štola. Obžalovaní popírají čin za vinu jim kladený. Svědkové pp. Kaiser, četnický strážmistr, Karel Pfeifer, policejní strážmistr, Mašinda, četnický závodčí, Josef Sengr, Fořt a Rákosník usvědčují obžalované ze skutku za vinu jim kladeného. Pan Kaiser, čet. strážmistr, líčí 1. květen v Kolíně takto: "Dle pověstí a povídání bylo se v Kolíně obávati nějakých výtržností a proto sesíleno bylo četnictvo v Kolíně a se strany obce učiněno též opatření. Shluknutí stalo se před trafikou Porgesovou, kdež zakročil p. Kroutil s policií. Já jsem seřadil četníky s policií do jedné řady v ulici Kouřimské a vyzval jsem lid, jehož zde bylo kolem 700 jménem zákona, aby se rozešel a vyložil jsem též, kdo by neuposlechl, jaké to bude míti následky. Nato tlačili jsme lid s bodáky z ulice

ven a do ulice Kutnohorské. Když pak lid opět se vracel a rozejít se nechtěl, tu teprve poručil jsem, aby se zatýkalo. Než lid se rozptýlil trvalo to přes hodinu." Židé prý měli z prvního května ohromný strach, stěhovali se, skvosty schovávali, peníze ukládali, zkrátka domnívali se, že pro ně nastává soudný den. Také ostatní svědci nápodobně vypovídají. Z protokolu p. Al. Kroutila vysvítá, že zastupoval policejního radu, neboť měl na starosti hlídky a dohlížeti k tomu, aby pořádek ve městě nebyl rušen. Studenti z gymnasia a žáci škol měšťanských tropili hluk, křičeli "hurrá" a jiné řeči vedli. "Poslal jsem veterána pro hasiče, aby zabránili vniknutí uličníků do ulice Židovské. Četnictvo a policie chovali se vzorně a jen vzdorujícím uličníkům udělovali štulce." Poté ujal se slova subst.stát. nadvládnictví p.Štola a praví, jelikož zjištěno jest, že obžalovaní vyzvání stráže neuposlechli, aby se rozešli a hrozilo zde skutečně nebezpečí, aby obžalovaní uznání byli vinnými a trest vyměřen jim byl od 7 dnů do 1 měsíce. Nato táže se president, mají-li obžalovaní něco k namítání. Obžalovaný Harrer pláče a praví, že strážník p. Forst jej zatkl ze msty a hrozí mu při tom prsty a Pán Bůh jej má potrestati za to. Svědky však dotvrzeno, že oprávněně Harrer zatčen byl, při čemž ještě kráčel a hasiče p. Zajdu kousl. Po krátké poradě soudního dvora vynešen rozsudek a veškerí obžalovaní odsouzeni na osm dní vězení a k náhradě soudního řízení." Tolik zpráva časopisu "Polaban" ze dne 31. května 1890. Reportér ze soudního líčení ještě dodal: "Tím první květen v Kolíně dnes posledním květnem ukončen".

Rakouské úřady, městská rada v Kolíně i pan okresní hejtmán se kolínským hasičům za jejich pomoc při rozehnutí první májové manifestace v Kolíně dne 1. května 1890 náležitě odměnili. V protokolu městské rady ze dne 7. května 1890 čteme: "Členům hasičského sboru, kteří ve dne službu na prvního máje konali, povoluje se odměna po jednom zlatém. Spolku odešle se 21 zlatých a pro členy, kteří konali službu ve dne v noci, mimo to jeden hektolitr piva."

V roce 1891 nastala změna ve vedení českého hasičstva. Dosavadní Zemská ústřední hasičská jednota v Praze byla společná pro hasičské župy české i německé a od roku 1887 v ní vznikaly časté spory mezi oběma národnostmi, rozdmýchávané současnou politickou situací v zemi. České hasičské župy řešily tuto situaci dne 1. února 1891 založením vlastní samostatné Zemské ústřední hasičské jednoty království Českého, která sdružovala už jen výlučně české sbory dobrovolných hasičů v Čechách. Kolínská hasičská župní jednota se všemi svými hasičskými sbory se k ní okamžitě připojila.

Ve dnech 15. a 16. srpna 1891 se kolínští hasiči zúčastnili prvního sjezdu českého hasičstva v Praze, kam odjeli z Kolína zvláštním vlakem spolu se 420 členy ostatních hasičských sborů kolínské župy. V Praze si prohlédli Zemskou jubilejní výstavu, na níž se české hasičstvo představilo samostatnou výstavní expozicí.

Na podzim, dne 28. září 1891 se konal v Kolíně jedenáctý župní sjezd.

V roce 1892 oslavil Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně čtvrtstoletí svého trvání. Pro město Kolín to byla veliká

událost, kterou tehdejší městský kronikář František Potůček takto zapsal do Pamětní knihy města Kolína: " V neděli dne 26. června 1892 konala se slavnost zdejšího dobrovolného sboru hasičů na pomátku 25letého jubilea jeho trvání, ku které z vřkolních obcí sborové hasičtí se dostavili. Na náměstí u sochy P. Marie /kde byla též socha sv. Floriána, hasičského patrona/ byla postavena kaple, v které dp. děkan P. František Růžička za četné asistence sloužil mši svatou, mezi tím městská kapela Knochova hrála církevní skladby. Veškeré zdejší spolky a obecní zastupitelstvo účastnili se slavnosti a množství lidu naplnilo téměř prostrenství náměstí. Od roku 1813, kdy Rusové na náměstí oltář postavili, nebyla zde sloužena mše sv., až opět tohoto dne se stalo. Odpůldne shromáždily se sbory hasičské na dolejších ostrově, kde člen městské rady Čeněk Hevera vítal je dojemnou řečí, vytknuv, že sbor zdejších hasičů od počátku jeho založení skorem u půl sta požárů v městě s osvědčenou dovedností i statečností majetek chudých i bohatých hájil a při 77 požárech ve 24 osadách nápomocen byl."

Městská rada, která byla patronkou kolínského hasičského sboru, zakoupila pro něj v roce 1893 u firmy R. A. Smekal v Praze na Smíchově novou, na svou dobu nejmodernější dvoukolovou stříkačku. Hasiči ji hned vyzkoušeli a muselo to být zkoušení opravdu slavné, neboť v kronice je zaznamenáno, že při tom vypili piva za 6 zlatých a 24 krejcarů, které jim městská rada zaplatila. Kronikář také zvlášť zdůraznil, že tu stříkačku již pan děkan nesvětil, jak bývalo vždy dříve zvykem; zřejmě si ji hasiči vysvětili svým způsobem sami a

podle svého velitele Klementa Vacka ji pokřtili jménem "Klementka".

Počet sborů dobrovolných hasičů v kolínském okrese rok od roku rostl až na začátku roku 1893 dosáhl čísla 46 a počet členů se již blížil patnácti stům. Tento stav ztěžoval řádné vedení sborů ze strany župního ~~xháňň~~ výboru, velké vzdálenosti některých sborů od okresního města při tehdejší nedokonalosti komunikačních spojů způsobovaly, že členové okrajových sborů se nemohli zúčastňovat župních sjezdů a styk vedení župy se všemi sbory byl velice obtížný. Na Kouřimsku se proto už několik let hovořilo o zřízení samostatné kouřimské župy, která by sdružovala hasičské sbory na území soudního okresu Kouřim. Tomuto požadavku bylo nakonec vyhověno a na začátku roku 1893 se kolínská župa rozdělila a vznikla samostatná župní hasičská jednota čís. 68 v Kouřimi. Kolínská župa, která pak i nadále nesla název Hasičská župa politického okresu kolínského čís. 13, sdružovala po tomto rozdělení 33 sborů asi se sedmi sty členy.

Dne 7. července 1895 se konal v Kolíně patnáctý župní sjezd. V tomto roce se vzdal funkce župního starosty Jan Hinkenikl, ředitel panství v Červených Pečkách, který odešel na jiné působiště. Stál u zrodu kolínské župní jednoty v roce 1881, deset let byl jejím jednatelem a šest let starostou. Za svou dlouholetou a obětavou práci v kolínské župě i ve Sboru dobrovolných hasičů v Červených Pečkách, za zásluhy o kolínskou župní jednotu byl jmenován čestným členem župy. Zasloužil se také o těsné styky kolínského a červenopečeckého hasičského sboru, zejména v prvních letech jejich existence.

Novým starostou kolínské hasičské župní jednoty byl zvolen Jan Líška za Zásmuk.

V srpnu roku 1895 se konal v Praze druhý sjezd československého hasičstva v době, kdy probíhala v Praze proslavená Národopisná výstava. Kolínská hasičská župa vypravila do Prahy na sjezd hasičů zvláštní vlak z Kolína a účastníci zájezdu si prohlédli také výstavu. Kolínští hasiči jeli do Prahy již v nových uniformách. Místo dosavadního stejnokroje, šitého podle rakouského vojenského vzoru, oblékli čamary a čepice, které byly podobné čapkám francouzské armády, s jednotným hasičským odznakem s českým lvem. Při příležitosti hasičského sjezdu byly některým starým kolínským hasičům uděleny pamětní medaile.

Na schůzi dne 26. dubna 1896 byl učiněn pokus o založení zvláštního samostatného hasičského sboru na Zálabí. Městská rada dne 16. listopadu 1896 nedoporučila obecnímu zastupitelstvu takového sboru na Zálabí, protože by byl ohrožen dosavadní kolínský sbor. Obecní zastupitelstvo návrh na zřízení samostatného hasičského sboru na Zálabí dne 9. prosince 1896 zamítlo.

V roce 1897 byl ve Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně založen samostatný samaritánský odbor. Zprvu plnil jen úkoly v rámci sboru, měl na starosti ošetřování hasičů raněných při zdolávání požárů, ale později se z něho vyvinula rozsáhlá veřejná samaritská činnost sboru.

Rok 1897 byl také rokem oslav 30. výročí založení kolínského sboru dobrovolných hasičů. Výročí se slavilo opět velkolepě. Městská rada pozvala na radnici zakládající členy sboru

a slavnostně jim předala čestné diplomy. Kolínští hasiči pak pod vedením svého velitele Josefa Petránka uspořádali na Karlově náměstí velikou slavnostní přehlídku, veřejné cvičení a inscenovaný požární útok na budovu radnice.

Činnost sboru dobrovolných hasičů v Kolíně v letech

1898 až 1918

Do čtvrté desítky let činnosti kolínských hasičů vedli sbor občiansi dobrovolní Klement Vacák, Josef Petránek, Antonín Ciblík a František Forejt.

V roce 1898 byla u sboru založena marničská a pohřební pokladna, která dostala od sboru jako zálohu fond dva tisíce dvěstě čtyřicet, pískaných v roce 1900 prodaných kartiček "U dobrovolných hasičů".

Kolínský hasičský sbor se v tomto roce zúčastnil odměnění pomníku na Křehově, připomínajícího vítězství rakouského vojska dne 18. srpna 1757, jednu z mnoha, ve kterých v bitvě u Krbavky porazila Franks.

V roce 1898 bylo město Kolín ohroženo velikým požárem v "Kaučnici" /dříve bývalá továrna/, který přišel městskou radu, aby z městského vodovodu zadržovala, rozlišeného z let 1895 - 1898, dala vybudovat ve městě tři veřejných hydrantů, které pak sloužily k rychlému zásahu při požárech na veřejnosti v blízkosti části města.

Ve veřejné sbírce kolínských dobrovolných hasičů dne 17. srpna 1900 bylo rozhodnuto zřídit v městě sbor okružní a

ČINNOST SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KOLÍNĚ V LETECH

1898 až 1918

Do čtvrté desítky let činnosti kolínských hasičů vedli sbor obětaví činovníci Klement Vacek, Josef Petránek, Antonín Cihlář a František Forejt.

V tomto 1898 roce byla u sboru založena nemocenská a pohřební pokladna, která dostala od sboru jako základní fond dva tisíce dvěset zlatých, získaných v roce 1900 prodejem hostince "U dobrovolného hasiče".

Kolínský hasičský sbor se v tomto roce zúčastnil odhalení pomníku na Křečhoři, připomínající vítěznou bitvu rakouského vojska dne 18. června 1757, jednu z mála bitev, v níž Rakousko porazilo Prusko.

V roce 1898 bylo město Kolín ohroženo velikým požárem v "Kamenici" /dnešní Husovo náměstí/, který přiměl městskou radu, aby z městského vodovodu z Radovesnic, rozšířeného v letech 1896 - 1898, dala vybudovat ve městě síť veřejných hydrantů, které pak sloužily k rychlé dodávce vody při vzniku požáru v kterékoli části města.

Ve výborové schůzi kolínské hasičské župní jednoty dne 17. června 1900 bylo rozhodnuto zřídit v župě sedm okrsků a

do nich rozdělit pětatřicet hasičských sborů, které tehdy župa sdružovala. První okrsek byl vytvořen v Kolíně a vedle kolínského hasičského sboru byly do něho vřazeny sbory z Polep, Štítar, Zibohlav a z Pašinky. Okrskovým dozorcem byl jmenován Josef Petránek z Kolína. Rozdělení župy do sedmi okrsků schválila župní valná hromada dne 1. července 1900, konaná v rámci jubilejního dvacátého župního sjezdu v Červeném Hrádku. Později bylo označení "okrskový dozorce" změněno na "okrskový velitel". Župa si toho roku zvolila za své trvalé sídlo restauraci U Karla IV. v Kolíně, kde měl v té době svoji spolkovou místnost i Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně.

V roce 1901 postihla město Kolín opět jedna z velikých a ničivých povodní na řece Labi, při které museli kolínští hasiči pomáhat v záchranných pracích a svými stříkačkami pumpovat vodu ze zatopených sklepů. Při této povodni byl stržen jez na Labi a do vody se zřítily přední část zálabského mlýna dr. Radimského. Při záchranných pracích se zvlášť vyznamenali členové hasičského sboru známí zálabští písaři Jan Hamral a Vojtěch Hodan.

Ke svým pětatřicátým narozeninám dostal konečně Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně od obce města Kolína stálou základnu pro svou činnost, když mu byla předána do užívání část obecního dvora ve Václavské ulici čp. 3/III. Hasiči si tam vybudovali vlastní práci spolkové místnosti, učebny a zbrojnici s vysokou cvičnou věží. Od té doby se tomu objektu říkalo "hasičárna". Sloužil kolínskému hasičskému sboru pak nepřetržitě dvaapadesát let.

Ve dnech 14. až 17. srpna 1903 se sešel v Praze První

sjezd slovenského hasičstva. Kolínští hasiči byli mezi 213 krojovanými členy kolínské hasičské župní jednoty, kteří se sjezdu zúčastnili. Toho roku dostal sbor první dvoukolý mechanický posuvný žebřík, čtrnáct metrů vysoký, zakoupený od firmy J. Vindyš v Praze za 1200 korun. Před dodáním do Kolína byl vystaven na výstavě hasičské techniky v Pardubicích. Při požáru v kolínském židovském ghettu toho roku bylo poprvé při hašení ohně použito uličních hydrantů městského vodovodu.

Výbor kolínské hasičské župní jednoty přijal v roce 1903 závažné usnesení, aby se hasičské sbory nezúčastňovaly církevních slavností ve stejnokrojích a se stříkačkami. Bylo to pět let dříve, než takové usnesení přijala Zemská ústřední hasičská jednota v Praze. Výbor kolínské župy také kritizoval různé zakořeněné nešvary a zvyky některých hasičských sborů, které za účast hasičů při takových slavnostech přijímaly peněžité částky, které pak hasiči v hospodách propíjeli. Župní usnesení, neúčastnit se organizovaně církevních slavností, nebylo ovšem ještě dlouho respektováno ve všech sborech kolínské župy a některé, zejména venkovské sbory ještě dlouhá léta potom a některé až do konce první světové války asistovaly při církevních slavnostech, aspoň dvakrát v roce, jednou při vzkříšení o Velikonocích a podruhé při Božím těle. Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně byl však jedním z prvních, který se k zásadě neúčasti při takových slavnostech přihlásil.

Dne 23. července 1905 se konal v Kolíně jubilejní dvacátý pátý sjezd kolínské hasičské župní jednoty. Byla to velká sláva. Veřejné cvičení předvedl kolínský sbor pod vedením svého velitele Klementa Vacka. K jubileu župy byl vydán za

redakce řídícího učitele ze Štítar Josefa Tůmy a učitele Jana Doležala ze Tří Dvorů pěkně vypravený sborník, nazvaný "Památník hasičské župy pol. okresu kolínského vydaný na oslavu dvacetipětiletého trvání župy 1880-1905", který vytiskla tiskárna J. Schreibra /J.Paka/ v Kolíně nákladem hasičské župy pol. okresu kolínského. Almanach začíná, jak bylo v tehdejší době zvykem, oslavnou básní, jejímž autorem byl Karel O. Hubálek. Pro zajímavost a dobový kolorit si poslechněme alespoň první a poslední sloku této básně:

" Čtvrtstoletí pevně třímá
prapor Vaše druž,
čtvrtstoletí heslo hlásá:
"Bližním svým služ!" -
čtvrtstoletí bdělou prací,
živlů zlobu ve prach kácí,
jako jeden muž.

Stojte pevně při svém díle
nových čtvrt sta let,
vděčnost vlej Vám nové síly,
nový vznět a vzlet,
stojte proti živlů zmaru
vlastí naší k slávě, k zdaru
mnoho, mnoho let! "

Sborník obsahoval dále úvodní stať z pera Josefa Macháčka, velitele Sboru dobrovolných hasičů v Zibohlavech a pozdějšího významného hasičského činovníka, dějiny dvaceti pěti let kolínské župní hasičské jednoty a stručné dějiny všech osmatřiceti obcí, jejichž sbory tvořily v tomto jubí-

lejním roce kolínskou župu, s údaji o jejich založení. Na konci sborníku byl připojen statistický přehled, z něhož možno mimo jiné vyčíst, že v župě bylo sdruženo 38 sborů dobrovolných hasičů, a to v obcích: Bečváry, Bohouňovice I., Břežany, Cerhenice, Červené Pečky, Červený Hrádek, Dolany, Chotouchov, Jestřabí Lhota, Kojice, Kolín, Konárovice, Kořenice, Křečhoř, Libenice, Lošánky, Lžovice, Mančice, Nebovidy, Nová Ves, Opatovice, Ohaře, Ovčáry, Pašinka, Polepy, Polní Voděraďy, Pučery, Sendražice, Starý Kolín, Štítary, Tři Dvory, Týnec nad Labem, Veletov, Velim, Velký Osek, Veltruby, Zásmuky a Zibohlavy. Z těchto osmatřiceti sborů bylo třicet z území soudního okresu Kolín a osm z území soudního okresu Kouřim. Ve všech těchto sborech bylo organizováno 921 činných, 699 přispívajících, 44 zakládajících a 32 čestných členů.

Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně měl v té době 51 činných a 179 přispívajících členů. Ve své zbrojnici měl pět stříkaček kolových, dvě přenosné a jednu ruční, jeden mechanický vysouvací žebřík, čtrnáct lezeckých a dva střešní žebříky, tři plachty skákací i šoupací, tři voznice, jeden vůz na nářadí a čtyři na hadice, dvanáct kusů bouracího nářadí, devatenáct metrů ssavic a 340 metrů hadic a sedmnáct košíků. V ulicích města bylo v provozu 60 hydrantů. K oznamování popožárů a vyhlašování požárních poplachů dostali kolínští hasiči v tomto roce nový telefon; bylo na něj zapojeno pět stanic, jedna na věži, druhá ve zbrojnici, třetí na policejní stanici na radnici, čtvrtá v bytě velitele hasičů a pátá v bytě správce vodovodu.

V roce 1905 vstupují do kolínského sboru dva nováčci, kteří se později vypracovali ve významné hasičské funkcionáře, Karel Calta a Jan Růžek; první byl potom dlouholetým velitelem kolínského sboru, druhý ^(co) prával v samaritánském hnutí.

Rok 1907 byl rokem 40. výročí Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Do roku oslav vykročil sbor s novým vedením. Na schůzi dne 17. února 1907 se poděkoval dosavadní starosta a velitel Klement Vacek a do čela sboru byl zvolen za předsedu Antonín Cihlář, velitelem byl zvolen Josef Petránek a místopředsedou JUDr. J.Řeřovský. Sbor měl tehdy 56 činných a 186 přispívajících členů.

Výročí oslavil sbor v sobotu 3. a v neděli 4. srpna 1907. V předvečer oslav v sobotu 3. srpna 1907 pro něj sehrál divadelní spolek Tyl tři aktovky, a to divadelní hru "Zima" od Karla Legra, "Praporečník" od Josefa Sudka a "Nový sport" od K. Jonáše. Na závěr večera vytvořili hasiči spolu s divadelními ochotníky na jevišti živý obraz, jak tehdy bývalo zvykem. V neděli ráno v sedm hodin byly oslavy zahájeny slavnostní mší v klášterním kostele a pokračovaly vítáním hostů v restauraci "U Foitlů" /dnešní Družstevní dům/, odkud pak odešel průvod všech účastníků na náměstí, kde vyslechli slavnostní projev. Potom se konala "U Foitlů" valná hromada a společný pběd. Odpoledne ve 14 hod. předvedli hasiči kolínské veřejnosti své požárnícké cvičení, zakončené požárním útokem na budovu gymnázia v Kutnohorské ulici /dnešní budova Střední ekonomické školy v Kolíně/, při němž použili nový vyšší posunovací žebřík, ~~novou parní stříkačku~~. Po cvičení se seřa-

díl na náměstí průvod a v čele s Kmochovou hudbou odvedl účastníky oslav na Dolejší ostrov, kde uspořádal František Kmoch slavnostní koncert. Celá oslava byla zakončena přátelským večerem v sokolovně.

Ke svým čtyřicátým narozeninám dostal Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně cenný dárek: první parní stříkačku. O pořízení stříkačky poháněné parním strojem se uvažovalo už v roce 1897, ale městská rada kolínská pro nedostatek finančních prostředků její zakoupení deset let odkládala, až nakonec musel vzít věc opatření parní stříkačky do rukou sám hasičský sbor. Stříkačka od firmy R. A. Smekal ze Smíchova stála tehdy třináct tisíc rakouských korun. Sbor shromáždil sbírkami jen 1 699 korun a 32 haléře. Obrátil se tedy se žádostí o subvenci a půjčku na okres, město, kolínské průmyslové závody, pojišťovnu a dokonce i na "Jeho císařské, královské Apoštolské Veličenstvo, nejmilostivějšího císaře a krále Františka Josefa I.". Ten poskytl "královský" dar tři sta korun. Stříkačka byla dodána dne 13. listopadu 1907 z Ústřední prodejny stříkaček a hasičských potřeb na Smíchově za 12 700 korun a 24. listopadu téhož roku byla vyzkoušena na stanovišti u lázní. Dne 8. prosince 1907 ji kolínský děkan vysvětil.

Tento akt měl svou dohru. Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně se totiž jednomyslně usnesl na tom, že nová stříkačka, které začali říkat "parnice", nebude již církevně vysvěcena. Jednatel sboru však přesto sám od sebe pozval časně ráno dne 8. prosince 1907 pana děkana, který za asistence ministrantů a přítomnosti jediného účastníka, toho jednatele, provedl obřad svěcení stříkačky "na černo". Členstvo, když se to do-

zvědělo, bylo tím pobouřeno a prosadilo, že onen jednatel sboru byl ihned ze své funkce odvolán. Městská rada zase na oplátku odvolala slíbenou objednávku piva, kterou měli hasiči na oslavu svěcení stříkačky vypítí. Hasiči přesto po svém oslavili novou stříkačku, uspořádali věneček "U Karla IV." a pivo, které tam vypili, si zaplatili každý ze svého.

Skutečný křest ohněm dostala nová "parnice" krátce po té slavnosti při velikém požáru továrny na kávové náhražky "Kolínské cikorky" na Zálabí. Po dlouhá léta potom pečovali o parní stříkačku dva lidé, kteří si zasluhují, aby zde byli vzpomenu ti: Jan Růžek jako strojník a Jan Lichtenbergr jako topič.

V roce 1907 probíhala v Kolíně první župní nedělní hasičská škola, kterou vedl župní dozorce a velitel Sboru dobrovolných hasičů v Zibohlavech Josef Macháček. Vyučovalo se vždy jen v neděli od 8 do 12 a od 13 do 18 hodin. Čtyři hodiny v každém vyučovacím dnu byly věnovány praktickému cvičení a pořadovému i taktickému cvičení se stříkačkou a se žebříky. Ostatní vyučovací dobu zabraly odborné přednášky. Školu, která trvala čtyři neděle, absolvovalo 68 členů hasičských sborů kolínské župy, z nichž mnozí se potom uplatnili jako funkcionáři ve svých sborech i ve vyšších hasičských orgánech. Škola jim dala k tomu velmi dobrou přípravu. V tomto roce byla také zavedena povinná okrsková cvičení ve všech okrscích, která nemálo přispěla ke vzájemné spolupráci nejbližších sborů, ke vzájemnému poznávání i měření sil. Na každém okrskovém cvičení měla být zařazena vedle praktického požárního výcviku i odborná, osvětová nebo výchovná před-

náška. Toto jižtĚ účelné a potřebné opatření však jako všecko nové bylo uvádĚno v život jen pomalu a ne všude.

Koncem tohoto rušného a na události v hasičském životĚ bohatého 1907 roku vstoupili do Sboru dobrovolných hasičů v KolínĚ dva obĚtavi požárniĚtí pracovníci, kteří v budoucnu významně ovlivnili ěinnost sboru: ze Tří Dvorů přišel do Kolína Josef Bartl a ze Sendražic Karel Mádle.

Na valné hromadĚ dne 2. února 1908 bylo zvoleno staronové vedení sboru. Předsedou byl zvolen opĚt Antonín Cihlár, povoláním kožešník, velitelem Josef Petráněk, také kožešník, podvelitelem František Forejt, obuvník, jednatelem František Koral, účetní, a pokladníkem Zdeněk Koudelka, stavitel. Sbor ěítal 56 ěinných a 186 přiispívajících ělenů. Ve zbrojnici měl jednu parní, jednu ětyĚkolovou dvouproudou a jednu dvoukolovou stříkaĚku, tři voznice, jeden vůz na plachty a jeden rekvizitní vůz, tři navijáky na hadice, ětrnáĚt dvouhákových Źebříků, jeden mechanický Źebřík, jednu plachtu skákací, jednu zachraňovací a jednu smýkací, 35 savic a 1260 metrů hadic.

V ěervnu roku 1908 rozhodla městská rada, aby stará bývalá hasičská kůlna, zvaná "stříkaĚkárna", která sloužila kolínskĚmu sboru od jeho založení, byla zbořena. HasiĚi ji zbourali semí a na místĚ, kde stála, zasadili lípy.

V průběhu roku 1909 psaly některé kolínské noviny o hasičích dosti nelichotivĚ, nazývaly je novátory, což bylo tehdy všeobecnĚ považováno za hanlivé oznaĚení, které u rakouských úřadů vzbuzovalo podezření z neloajálnosti k říši. Z novátorství byli obviňováni třeba proto, Źe odmítli přiěel piva, který jim poskytovala při různých přiležitostech měst-

ská rada, nebo žádali, aby městská policie lépe střežila to, co při hašení požárů zachránili, protože mezi přihlížejícími při jejich práci byli i takoví, co kradli. Kolínští hasiči byli za tyto a jiné další novoty napadáni v tisku, ale nedali se odradit a ve svých novotách pokračovali. Nejvíce jim však bylo vytýkáno rozhodnutí, že už nebudou parádovat při církevních slavnostech.

Rok 1910 byl pro kolínský hasičský sbor významný účastí na II. všeslovenském sjezdu dobrovolného hasičstva, který se konal ve dnech 13. až 16. srpna 1910 v hlavním městě Slovenska Lublani. Spolu s delegací kolínské hasičské župní jednoty, kterou tvořili starosta župy Jan Líška, jednatel Jan Doležal a člen župního výboru Jan Daneš, jela do Lublaně i skupina členů Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, v níž byli Josef Petránek, Karel Calta, Jan Růžek a Otta Hofman.

V roce 1910 se konaly volby župního výboru kolínské župní jednoty na další tříleté období. Starostou župy byl zvolen opět Jan Líška ze Zásmyky, který stál u zrodu kolínské župní jednoty a do jejího výboru byl zvolen již na ustavující valné hromadě župy dne 8. května 1881. Od té doby pracoval nepřetržitě v župním výboru, v roce 1882 byl zvolen župním jednatelem, v roce 1887 náměstkem starosty a v roce 1895 župním starostou. Tuto funkci vykonával až do své smrti v roce 1911. Náměstkem župního starosty byl v roce 1910 zvolen Josef Petránek, velitel Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, jednatelem Jan Doležal ze Tří Dvorů, který tuto funkci zastával nepřetržitě již od roku 1900, a župním dozorcem Josef Macháček ze Zibohlav. Po náhlé smrti starosty Jana Líšky

byl zvolen župním starostou Josef Macháček, který pak vedl kolínskou župu úspěšně až do roku 1940.

Rok 1911 byl poznamenán několika velikými požáry v Kolíně. Shořely tři domy na křižovatce ulic Kutnohorské a Rubešovy čp. 42, 54 a 106/I. Při tomto požáru byly ohroženy i další domy v sousedství, ale díky obětavosti členů kolínského hasičského sboru a hasičských sborů z okolí a díky "parnici", která dodávala vodu z Labe pro šest hasičských sborů, byly zachráněny. Dne 31. července 1911 v poledne hořel kolínský pivovar a Zámecká restaurace, kde byl zničen krásný divadelní sál, jediný v Kolíně. Téhož dne hořely ještě kolínské Borky a dům v Mlýnské ulici na Zálabí.

Při požáru Němcovy továrny na lepenku a izolace, která stávala na Královské cestě, se přihodila zajímavá událost, která stojí za zaznamenání. Byl to veliký požár, který byl živen vysoce hořlavým materiálem, v továrně vyráběným. Na hašení takového požáru nebyl kolínský hasičský sbor vybaven potřebnou technikou a výzbrojí. Místo dnes v takových případech používané pěny se snažili tlumit oheň prkny a pískem, místo ochranných masek si uvazovali na ústa kapesník namočený ve vodě. Byla to těžká práce a není divu, že hasiči byli při ní trochu nervózní. A ke všemu se k požáru dostavil, jak měl ve zvyku, kolínský pan děkan Václav Sixta. Chodíval ke každému ohni a radil hasičům, jak mají hasit. Byl to jinak hodný pán a u lidí oblíbený, ale tímhle svým nešťastným zvykem šel hasičům na nervy. A při tomto těžkém boji s požárem v továrně na lepenku, který si vyžadoval plnou soustředěnost a pozornost hasičů, padla do poháru pověstná kapka, již po-

hár trpělivosti přetekl, a všecko prasklo. Velitel Josef Petránek pana děkana nejdříve slušně požádal, aby odešel z nebezpečného požářiště, kde by mohl utrpět i úraz. Když pan děkan neuposlechl a dál radil, co mají hasiči dělat, dal náhle velitel povel: "Jeden proud na děkana!" A protože velitel kolínských hasičů Josef Petránek měl naprostou a plnou autoritu u svých hasičů, byl jeho rozkaz vykonán. Jak to vše potom dopadlo, nevíme, ale nikde není zaznamenáno, že by velitel kolínských hasičů byl za tento v požárnické praxi asi ojedinělý rozkaz volán k odpovědnosti nebo mu to bylo vytýkáno. Ani pan děkan si nestěžoval.

V příštím roce se konala v Kolíně druhá župní nedělní škola, kterou vedl opět župní starosta Josef Macháček. Zúčastnilo se jí sedmdesát členů hasičských sborů z celého kolínského okresu. Školilo se vždy o nedělích dne 28. dubna, 5., 12. a 19. května 1912.

V pátek dne 3. května 1912 se Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně zúčastnil v plném počtu slavného pohřbu kolínského kapelníka Františka Kmocha.

A pak přišla válka...Na začátku toho roku, dne 11. února 1914, bylo zvoleno nové vedení kolínského hasičského sboru. Starostou se stal opět Antonín Cihlář, velitelem Josef Petránek, zástupcem velitele František Forejt, jednatelem Jan Růžek a pokladníkem Karel Calta.

Na župním sjezdu dne 14. června 1914 v Sendražicích byl velitel kolínských hasičů Josef Petránek vyznamenán čestným členstvím v župě. V té době sdružovala kolínská hasičská župní jednota 39 sborů s 1067 členy. Ve dnech 16. až 23. srpna 1914

měla být v Kolíně pořádána krajská hasičská škola, organizovaná Zemskou ústřední hasičskou jednotou v Praze, která už byla zcela připravena, ale nekonala se, zabránila tomu válka.

První světová válka ochromila činnost hasičstva. Hned v prvních dnech mobilizace odešli k armádě mladí členové sborů a tíha vedení pak spočívala na těch několika starších činovnících, kteří zůstali doma.

Dne 3. srpna 1914 se obrátila na Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně městská rada se žádostí, aby sbor dal obci k dispozici sedm mužů, způsobilých zastávat policejní službu, které obec přijme náhradou za mobilizované strážníky. Sbor vyhověl a již 10. srpna 1914 městská rada ustanovila sedm členů hasičského sboru za pomocné strážníky, vzala je do přísahy, opatřila je poboční zbraní a páskou na rameno s nápisem "Stráž". Za tu službu jim pak vyplácela dvě koruny denně.

Od začátku války se plně uplatnil samaritánský hasičský odbor, který pod vedením MUDr. Josefa Šila a velitele sboru Josefa Petránka poskytoval na kolínském nádraží platné služby raněným vojákům, přiváženým do Kolína lazaretními vlaky. Členové kolínského hasičského sboru konali dobrovolné služby při příjezdech vlaků s raněnými, převáželi raněné vojáky do vojenských lazaretů ve městě anebo z jednoho lazaretního vlaku do druhého. Z nádraží převáželi raněné vojáky převážně do vojenské nemocnice, která byla zřízena v tehdy ještě nové budově Západní školy a označena na černožluté tabuli nápisem "K. u. K. Beobachtungsstation Nr. 5". Pomáhali i projíždějícím transportům zajatců, vesměs Rusů, které v Kolíně

jako své bratry Slované vítali. Rakouská vojenská správa na to reagovala tím, že v květnu roku 1915 vydala vyhlášku, kterou zakazovala přátelské vítání ruských zajatců při projíždění na nádražích.

Samaritánskou službu prováděli kolínští hasiči ve středu Červeného kříže na kolínském nádraží ve dne v noci až do roku 1916 a za tu dobu převezli na dvaapadesát tisíc raněných vojáků. Členové sboru Josef Petránek, Jan Růžek a Karel Galta byli za tu činnost vyznamenáni Salvátorským řádem Rakouského Červeného kříže. Samaritánskou službu obnovili kolínští hasiči ještě asi na dobu tří měsíců v roce 1918.

I v době války se snažili dobrovolní hasiči v Kolíně doplňovat svou technickou výzbroj. Dne 25. srpna 1916 objednali nový mechanický žebřík namontovaný na samostatném čtyřkolovém podvozku, osmnáct metrů vysoký. Firma Smekal, která jej dodala, převzala na protiúčet jejich starý mechanický žebřík menšího dosahu.

Výročí půl staletí trvání Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně připadlo na válečný rok 1917 do zcela mimořádných poměrů uprostřed první světové války. Válečné události a zákaz veškeré veřejné spolkové činnosti znemožnily jakékoliv důstojné oslavy tohoto pro kolínské hasiče tak významného výročí, a proto se ani žádné nepřipravovaly a nekonaly. Hasiči si jen připomněli padesáté výročí založení svého sboru na členské schůzi a vzpomínali při tom zejména na své bratry, kteří bojovali a umírali za nenáviděné Rakousko na všech bojištích strašné války.

Hasičstvo kolínského okresu utrpělo v této válce veliké

ztráty. Přes sedmdesát procent všeho členstva bylo mobilizováno a celých patnáct procent z nich se již nikdy domů nevrátilo. Udržení notně prořídých hasičských sborů při životě a nepřetržité činnosti po celou dobu války se podařilo jen díky nadlidskému úsilí několika obětavých členů a funkcionářů, kteří měli to štěstí, že nemuseli do války, a to byli převážně starší členové hasičstva. To, že hasičské sbory nepřestaly během války existovat, se pak projevilo v účasti hasičů na převratu 28. října 1918, kdy vedle Sokolů byli jedinou organizovanou složkou občanů. Hasiči všude vítali novou svobodu a hned se vraceli k pilné práci ve svých dobrovolných hasičských sborech. Nejinak tomu bylo i v našem městě Kolíně.

Před samým koncem války, kdy všude panoval naprostý nedostatek potravin, zvláště mouky a obilí, kdy lidé trpěli hladem a před prodejny potravin stály neustále dlouhé fronty na chleba, vyhořel zálabský mlýn. V neděli 6. října 1918 ve čtvrt na jedenáct v noci vypukl veliký požár, který zničil nejen mlýnské zařízení, ale i šedesát vagónů zrna a deset vagónů již semleté mouky. Byla to tehdy obrovská katastrofa, neboť z tohoto mlýna byl zásobován melivem celý kolínský okres. K tomuto požáru přišel naposledy mezi "své hochy" již těžce nemocný velitel Josef Petránek. Na zákrok MUDr. Šíla musel být odvezen domů a dne 6. prosince 1918 zemřel. Padesát let svého života věnoval dobrovolné hasičské službě. Hasičstvo vzdalo poslední poctu náměstkovi starosty kolínské hasičské župní jednoty čís. 13, veliteli Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně a zasloužilému hasičskému pracovníkovi Josefu Petránkovi při jeho pohřbu na zálabském hřbi-

tové; pět set uniformovaných hasičů přišlo doprovodit svého druha na jeho poslední cestě.

Po zemřelém veliteli Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně Josefu Petránkovi nastoupil do funkce velitele sboru kolínských hasičů Karel Calta.

VÝCHOVNÉ VEDENÍ V ŽIVOTNÍ PRÁCI DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
V KOLÍNĚ V LETECH 1918 AŽ 1938

Převrat v roce 1918 a vznik samostatné a svobodné Československé republiky znamenal počátek nové kapitoly v dějinách české hasičské organizace. Členové, kteří přežili válku, se vrátili s bojištěm, lazarierem a zranění a činnosti ve sborech se zvlášť dostávala opět do plných obrátok. V hasičstvu byla zavedena salonní "bratřina" místo dosavadního salonní "spřítelování", ale vlivalo se jen pomalu.

V prvním roce 1919 byla dosavadní česká národní hasičská jednotka království Českého přejmenována na Českou národní hasičskou jednotku (ČNHJ). Značné změny nastaly ve vedení kolínské skupiny hasičské jednotky. Dosavadní skupní starosta Josef Macháček, který měl velice dobré vztahy s vůdci československé armády během celé války, zůstal ve své funkci, jeho náhradníkem byl zvolen za zastupitele Josef Petránka Jan Bábek, zástupce národního vodového v Kolíně, jezdce Čestmír Berka, učitel z Sedčovic, policejníkem JUD. Josef Faraší z Kolína a skupní velitelé Karel Calta, lesník z Kolína.

Skupina byla nově rozdělena do osmi okrsků. Kolínský sbor se skládal ze sborů Tři Dvorce, Starý Kolín, Polepy a Pačinka byl vřazen do Starého okrsku, který vedl okrskový velitel Karel

VRCHOLNÉ OBDOBÍ V ŽIVOTĚ SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ
V KOLÍNĚ V LETECH 1918 AŽ 1938

=====

Převrat v roce 1918 a vznik samostatné a svobodné Československé republiky znamenal počátek nové kapitoly v dějinách české hasičské organizace. Členové, kteří přežili válku, se vrátili z bojišť, lazaretů a zajetí a činnost ve sborech se zvolna dostávala opět do plných obrátek. V hasičstvu bylo zavedeno oslovení "bratře" místo dosavadního oslovení "příteli", ale vžívalo se jen pomalu.

V červnu roku 1919 byla dosavadní Zemská ústřední hasičská jednota království Českého přejmenována na Českou zemskou hasičskou jednotu /ČZHJ/. Značné změny nastaly ve vedení kolínské župní hasičské jednoty. Dosavadní župní starosta Josef Macháček, který měl veliké zásluhy o udržení činnosti župy během celé války, zůstal ve své funkci, jeho náměstkem byl zvolen za zemřelého Josefa Petránka Jan Růžek, správce městského vodovodu v Kolíně, jednatelem Čeněk Berka, učitel z Radovesnic, pokladníkem JUC. Josef Forejt z Kolína a župním velitelem Karel Calta, lékárník z Kolína.

Župa byla nově rozdělena do osmi okrsků. Kolínský sbor spolu se sbory Tři Dvory, Starý Kolín, Polepy a Pašinka byl vřazen do čtvrtého okrsku, který vedl okrskový velitel Karel

Calta z Kolína, který zastával současně i funkci velitele Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně a velitele kolínské župní jednoty.

První poválečný župní sjezd se konal v roce 1920 v Kolíně. Na tomto sjezdu předvedli členové hasičských sborů poprvé při veřejném vystoupení hromadná prostná cvičení se sekyrkami za doprovodu hudby. Cvičení mělo veliký úspěch a líbilo se tak, že se pak ujalo nejen v kolínské župě, ale i v celé zemské jednotě a stalo se oblíbeným doplňkem pořadů župních sjezdů po řadu let a uplatnilo se i na celostátních hasičských sjezdech. Kolínští hasiči si zaevidovali svá prostná sekyrkami, která pak doplnili ještě i cvičením se žebříky, s velkou chutí a dosáhli v nich na dalších veřejných cvičeních značných úspěchů. Například na společném sjezdu pražské, karlínské a kolínské župy v roce 1921 na veřejném vystoupení na hřišti AFK Vršovice předvedlo pod vedením Karla Calty pětapadesát kolínských mužů ukázkové cvičení s velkým úspěchem. Dostalo se jim za to pochvaly i od České zemské hasičské jednoty v Praze.

Podle rozhodnutí vrcholného hasičského orgánu, Svazu dobrovolného hasičstva československého /SHDČ/ ze dne 13. června 1920 byla postupně u všech hasičských sborů zaváděna samaritská činnost a zakládány ztv. "samaritské strážě". V kolínské župě měli s touto činností již dobré zkušenosti ve Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Nyní začala župa pro výcvik členů samaritských stráží pořádat každoročně samaritské kursy, které vedl župní samaritský instruktor MUDr. Jaroslav Linek a po stránce organizační tuto činnost zajišťoval Jan

Růžek. Zakládaly se také žákovské a dívčí skupiny ve sborech.

Předseda kolínské župní jednoty Josef Macháček navrhl, aby si župa pořídila vlastní župní prapor. Návrh byl přijat a k úhradě nákladů s pořízením praporu spojených vypsali župní výbor dobrovolné peněžní sbírky ve všech sborech. Na valné hromadě České zemské hasičské jednoty v Praze podal Josef Macháček návrh, aby si své prapory pořídily všechny župy, ale neuspěl. V kolínské župě se však všechny sbory postavily za jeho návrh a prapor se dal zhotovit. Stál 5 500 korun, sbírka ve sborech vynesla 3 625 korun.

Na valné hromadě župy v roce 1922 byl zvolen nový župní výbor a opět v něm zaujali přední místa členové kolínského hasičského sboru. Jan Růžek byl zvolen náměstkem župního starosty, JUC. Josef Forejt pokladníkem a Karel Calta župním dozorcem.

Dne 6. srpna 1922 byla v Trenčíně ustavena Zemská hasičská jednota pro Slovensko a při té příležitosti, k posílení slovenských bratří, tam konaly zájezdy hasiči z Čech, Moravy a ze Slezska. Z kolínské župy tam odjelo dvacet členů, mezi nimiž bylo jedenáct z Kolína. Na veřejném cvičení v Martině předvedli brilantně svá prostná se sekyrkami.

V příštím roce byla v Kolíně veliká hasičská slavnost, když dne 20. května 1923 byl na župním sjezdu kolínské župní jednotě za účasti delegátů sousedních žup a zástupců mnoha spolků a korporací předáván nový župní prapor. Slavnosti rozvinutí praporu se zúčastnili i oficiální zástupci státních úřadů, za Okresní správní komisi Josefa Honn a za město Kolín jeho starosta Julius Komrs. Českou zemskou hasičskou jednotu

v Praze zastupoval Karel Vácha, který přednesl slavnostní projev. Odpoledne toho slavného dne se konalo veřejné cvičení na zálabském hřišti AFK Kolín, kde byla opět s velikým úspěchem předvedena prostná se sekyrkami a žebříky.

Velikým svátkem všech československých požárníků byl Sjezd slovanského hasičstva, který se konal v Praze ve dnech 28. června až 2. července 1923. Kolínská župa na něj vyslala čtyřicet svých členů, z nichž dvě stě zacvičilo v rámci sjezdového programu na pražském stadiónu při hudbě svá již proslavená prostná se sekyrkami, která už byla všude známa jako "Kolínská prostná". Byl to veliký úspěch kolínské župní hasičské jednoty a jmenovitě obětavých cvičitelů Karla Caltý a JUC. Josefa Forejta.

Dne 16. září 1923 se konaly v Československé republice volby do obecních zastupitelstev, v nichž poprvé kandidovala Komunistická strana Československa. Ve městě Kolíně hlasovalo tehdy pro KSČ 986 voličů a strana se stala čtvrtou nejsilnější politickou stranou v obecním zastupitelstvu města Kolína, v němž potom měla čtyři své zástupce. Jedním z nich byl krejčovský mistr Václav Forejt, člen Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Byl zvolen náměstkem starosty města a tuto funkci pak vykonával několik let.

V tomto roce dostal Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně svoji první automobilovou stříkačku. Musel o ni několik let těžce bojovat, než se jí konečně dočkal. Již dne 7. března 1920 požádal sbor městskou radu v Kolíně o opatření moderní automobilové stříkačky a když se nic nedělo, svou žádost dne 14. listopadu 1920 opakoval. O zakoupení stříkačky, která

měla stát sto čtyřicet tisíc československých korun, jednalo obecní zastupitelstvo v Kolíně na své schůzi dne 15. listopadu 1920. Proti zakoupení nové stříkačky vystoupilo několik členů obecního zastupitelstva. Jediný děkan Václav Sírta, tehdy člen obecního zastupitelstva, nadšený příznivec a podporovatel hasičstva, kterého od obdivu k hasičské práci neodradila ani ona příhoda z roku 1911, o níž zde byla řeč, doporučil nejen zakoupení nové moderní automobilové stříkačky, ale i zavedení v Kolíně stálé placené hasičské hlídky, tedy jakéhosi zárodku budoucí profesionální požární služby. Byl však sám a odpůrci nové stříkačky a tedy i nových výdajů ze stále prázdné obecní pokladny útočili ve svých vystoupeních proti požadavku hasičů nevybíravými slovy a jejich výroky i potom hned následující článek v kolínském týdeníku "Hlas demokracie" považoval sbor právem za urážku. Dopisem ze dne 26. listopadu 1920, jež podepsalo čtyřiačtyřicet členů sboru, oznámil výbor Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně městské radě, že na protest proti tomuto jednání podává svou rezignaci a oznamuje, že Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně se rozchází a končí svou činnost.

Městská rada se dopisem ze dne 7. prosince 1920 Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně omluvila a slíbila satisfakci, se kterou potom dne 10. ledna 1921 projevilo svůj souhlas i obecní zastupitelstvo. Přesto však žádost sboru o zakoupení automobilové stříkačky zamítlo. Marně pak žádal sbor znovu dopisy ze dne 20. října 1921 a 2. prosince 1922, město jeho oprávněnou žádost stále zamítalo. Teprve dne 12. září 1923 obecní zastupitelstvo rozhodlo, že se stříkačka koupí a měst-

ská rada ji dne 2. října 1923 objednala u smíchovské firmy R. A. Smekal. Trvalo to však ještě dalších sedm měsíců, než byla konečně nová moderní stříkačka na automobilovém podvozku dne 3. května 1924 do Kolína dodána a na nábřeží u starého železného mostu vyzkoušena. Stála stodvacet tisíc korun. První křest ohněm prodělala při velkém požáru Ljnhartovy pily a sklada dříví na Polákově pustině.

Vedle moderní automobilové stříkačky dostal kolínský hasičský sbor od města v tomto roce ještě jeden velmi užitečný dar. Městská rada mu za opravdu nízké nájemné pronajala budovu čp. 6/III v Obecním dvoře, stojící v samé blízkosti hasičské zbrojnice ve Václavské ulici. Hasiči v ní upravili čtyři byty pro své členy, kteří pak měli jen několik kroků do "hasičárny". V případě požárního poplachu byli svolávání zvláštním zvonkovým zařízením, umístěným v jejich bytech.

Na župním sjezdu v roce 1924, který se konal v Nové vsi u Kolína, byl velitel Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně a župní dozorce Karel Calta v uznání svých zásluh o kolínskou hasičskou župní jednotu jmenován čestným členem župy.

Od roku 1924 byli kolínští hasiči pověřeni výkonem protipožárních asistenčních hlídek v biografu Lidového domu vedle radnice. Členové, kteří konali tyto hlídky, odváděli část své odměny za ně do pokladny sboru. To umožnilo vytvoření zvláštního fondu, z něhož mohl sbor postupně vynakládat finanční prostředky na modernizaci a doplňování požární techniky a výzbroje.

Na hasičský sjezd v Brně v roce 1925 odjelo z kolínské župy dvěstě hasičů, mezi nimi bylo 22 členů kolínského sboru.

Skupina o 134 mužích a jedenácti ženách zacvičila na tomto sjezdu s velikým úspěchem známá kolínská prostná se sekyrkami. Kolínská prostná se opravdu všude líbila a stala se již v českém hasičstvu pojmem. Cvičila se na všech župních sjezdech i okrskových cvičeních. Prostná se sekyrkami se už také kombinovala se cvičením se žebříky, takže vzniklo další efektní cvičení. Ve snaze ještě zkvalitnit tato vystoupení vypsali výbor České zemské hasičské jednoty v Praze souměř na podání návrhů nových prostných a pořadových cvičení se sekyrkami a žebříky. Došlo do ní třináct návrhů, osm pro muže, tři pro ženy a dva pro jinošská družstva. Příslušná komise z nich jako nejlepší vybrala pět návrhů a z těchto pěti nejlepších byly tři návrhy JUC. Josefa Forejta, člena Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, a to dva návrhy pořadových cvičení pro muže a jeden pro jinošské skupiny. Na okrskovém cvičení v Červených Pečkách v roce 1925 poprvé vystoupily samaritské skupiny se svým vlastním cvičením, které připravil, nacvičil a vedl Jan Růžek.

Ve vedení kolínské hasičské župní jednoty zastávali nadále významné funkce členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Jan Růžek byl náměstkem župního starosty, JUC. Josef Forejt pokladníkem a Karel Calta župním dozorcem.

V roce 1925 se objevilo v ulicích města Kolína nové kropicí auto, které pořídila městská rada k čištění ulic a veřejných prostranství. Bylo ho možno použít i jako stříkačky a potom tento "kropičák", řízený dlouhá léta členem hasičského sboru Gerlickým, často pomáhal při hašení větších požárů.

Den 28. září 1926 byl pro celé české hasičstvo mimořádně slavnostním. V Praze byl položen základní kámen ke stavbě Hasičského domu, který se měl stát nejen sídlem ústředních hasičských orgánů, ale i střediskem veškerého hasičstva v Čechách a viditelným symbolem požárního hnutí v našem státě. Kolínská župa se zúčastnila svým členstvem, mezi nimiž ovšem nechyběli kolínští hasiči, této slavnosti a ve prospěch stavby Hasičského domu pak rozprodávala tzv. "cihly" a ze svých vlastních prostředků věnovala pět set korun na fond této stavby.

V roce 1926 se konal župní sjezd opět v Kolíně. V jeho průběhu zacvičili svá prostoná muži, ženy i dorost a pod vedením Jana Růžka vystoupilo osmdesát mužů a osm žen ve zvláštním samostatném samaritském cvičení, které pak bylo opakováno i na všech okrskových cvičeních v župě.

V tomto roce byla ustavena také zvláštní technická župní komise, jíž tvořili Josef Macháček, Karel Calta, Jan Růžek, Josef Forejt, Adolf Důdek, Josef Bartl a župní náčelnice žen Verunáčová.

Šedesáté výročí svého založení oslavil Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně v neděli dne 3. července 1927. Dopoledne v 11,30 hodin se konala ve velké zasedací síni kolínského radnice slavnostní valná hromada sboru, odpoledne uspořádal sbor velkolepé veřejné vystoupení na kolínském náměstí. V programu předvedl pořadová cvičení, prostoná se sekyrkami a žebříky, samaritská cvičení a cvičení se stříkačkami. Celé odpolední vystoupení na kolínském náměstí bylo zakončeno požárním útokem na dům pana Škramovského čp. 75/I.

Ke svým 60. narozeninám si dal kolínský hasičský sbor pěkný dárek: z vlastních prostředků si koupil za pětatřicet tisíc korun starší osobní automobil, který si pak upravil k dopravě mužstva a lehčího hasebního náradí. V tom roce čítal Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně sedmdesát činných členů.

V roce 1927 založila Župní hasičská jednota čís.13 v Kolíně svůj župní "Věstník", který pak pravidelně po řadu let vydávala jako tištěný periodický časopis. Redakcí Věstníku byl pověřen Josef Macháček. První číslo Věstníku vyšlo v nákladu šesti set výtisků dne 1. června 1927. Věstník pak vycházel dvanáctkrát v roce při předplatném čtyř korun ročně. Sbory byly povinny odebírat Věstník nejméně po jednom čísle na každé dva své členy. Založení Věstníku byl šťastný počín pro celou kolínskou župu a hned od začátku přinášel své ovoce. V životě župy i všech místních hasičských sborů sehrál významnou roli a stal se výborným a nepostradatelným přítelem, rádcem a pomocníkem nejen všem sborovým funkcionářům, ale i všem řadovým členům.

V roce 1928, v jubilejním desátém roce svobodné Československé republiky, se kolínská župa zúčastnila ve dnech 5. a 6. července korporativně hasičského sjezdu v Praze, na který vypravila 370 mužů a 120 žen. Mezi členy výpravy byli i kolínští hasiči. Na veřejném vystoupení v průběhu sjezdu zúčastnilo 330 mužů a 110 žen z kolínské župy reprezentativní sestavu prostných cvičení s tlumicemi.

V tomto jubilejním roce byla při Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně založena "Záchranná stanice", která byla vybavena dvěma sanitními auty a dalším potřebným zařízením pro

převoz nemocných. Za prvních osm let své činnosti pak provedla stanice 2 157 převozů, z toho 438 převozů chudých nemocných zdarma, a v 1 331 případech poskytla první pomoc.

Období mezi oběma světovými válkami bylo bezesporu dobou největšího rozmachu a nejintenzivnější činnosti Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Výbor sboru měl mnoho plánů, prohluboval a rozšiřoval obsah svého působení, snažil se modernizovat, obměňovat a rozmnožovat svoji výzbroj a výstroj a nezapomínal ani na kulturní a společenskou práci pro své členstvo. Nadšení a chuti do práce bylo tehdy opravdu mnoho. Ale peníze scházely. A tak každý rok vycházely do kolínských ulic dvojice hasičů ve slavnostních stejnokrojích, aby dům od domu zvaly občany na hasičský ples a v obchodech a továrnách nesměle předkládaly arch papíru, nadepsaný "Sběrací listina Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně". Taková sbírka vynesla obvykle pět tisíc korun.

Člené sboru věnovali svému hasičskému spolku mnoho obětavé dobrovolné práce. Po večerech pracovali ve zbrojnici, upravili si tam sál, kde se dalo v zimě cvičit, opravovali a udržovali ve vzorném pořádku svoji požární techniku, pomáhaly i ženy. Ve sboru vládly opravdové bratrské vztahy, které umožnily provádět neuvěřitelné odborné požární i kulturní akce. Do sborové pokladny plynuly příjmy z různých zdrojů, nejen ze sbírek, ale i z požárních asistenčních hlídek v kinech, divadlech a při zábavách, ze záchanné stanice i z různých kulturních a společenských podniků, které hasiči tehdy pořádali. Sbor si mohl potom z vlastních prostředků třeba zakoupit i další sanitní automobil za 58 000 Kč.

Členové kolínského sboru se nadále významně podíleli na vedení župy, Karel Calta jako župní náčelník, Jan Růžek jako župní samaritský náčelník, JUC. Josef Forejt jako pokladník župy a Karel Mádle jako revizor účtů. Kolínský sbor dal župě k dispozici místnosti ve své zbrojnici, kde se pak konaly župní schůze a další akce.

Ve dnech 21. a 28. dubna, 5. a 12. května 1929 se konala v Kolíně župní škola.

Dne 7. srpna 1929 byla v Praze veliká hasičská slavnost, otevíral se Hasičský dům, který si českoslovenští hasiči sami postavili. Mezi členy oficiální delegace, kterou na tuto slavnost vyslala kolínská župní jednota a kterou tvořili Josef Macháček, JUC. Josef Forejt, Karel Calta, Jan Růžek, Anna Králová a Stanislava Pecová, byli i členové kolínského hasičského sboru.

V neděli dne 4. května 1930 se sbor zúčastnil odhalení pomníku generála M. R. Štefánika v kolínských Borkách.

V tomto roce bylo v Kolíně mimořádně mnoho požárů, hořelo ve dnech 8., 11./2x/ a 12. února, 22. března, 16., a 17. a 22. června, 4. a 29. července, 26. srpna, 20. a 30. září, 4. a 10. října, 7., 18. a 20. listopadu a 21. prosince 1930. Ke všem požárům kolínský sbor vyjížděl.

Také samaritánská činnost Záchranné stanice byla toho roku rozsáhlá. Stanice poskytla první pomoc ve 172 případech, z toho bylo 42 těžkých, 60 lehkých případů a 70 náhlých onemocnění. Auto Záchranné stanice bylo v činnosti 111 dnů v roce a ujelo 1637 km a převezlo do nemocnic, ústavů a sanatorií 102 osoby, z toho 55 mužů, 42 žen a 5 dětí.

Na valné hromadě župní hasičské jednoty v Kolíně, konané dne 15. března 1931, byli do župního výboru zvoleni opět v poměrně velikém počtu zvoleni členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Jan Růžek byl zvolen náměstkem župního starosty a župním samaritským náčelníkem, Karel Calta župním náčelníkem, jeho zástupcem Josef Bartl, JUC. Josef Forejt župním pokladníkem a Karel Mádle členem smírčího soudu a revizorem účtů.

Členové kolínského sboru se podíleli i na práci zemského hasičského orgánu. Do výboru České zemské hasičské jednoty v Praze byl kolínskou župou navržen a valnou hromadou zemské jednoty zvolen JUC. Josef Forejt a jeho náhradníkem Karel Calta. Jako delegát kolínské župní jednoty byl na valnou hromadu ČZHZ v Praze vyslán Jan Růžek, který tam byl zvolen krajským samaritským dozorcem.

Rok 1931 byl rokem 50. výročí založení kolínské župní jednoty a župa vstupovala do druhého půlstoletí organizačně pevná, finančně uspořádaná a silná s poměrně dobrým technickým vybavením sborů a s všestranně dobrými výsledky ve výcviku členstva. V uplynulém období dosáhla župa také velmi dobrých výsledků především v zakládání a organizování dívčích a žákovských družin při hasičských sborech a v tomto směru stála v popředí všech ostatních žup sdružených v České zemské hasičské jednotě. Ke dni 31. prosince 1931 tvořilo kolínskou župu 40 hasičských sborů s 1180 členy, z toho bylo 977 mužů, 115 žen, 16 jinochů, 19 chlapců a 53 dávků. Zvláště dobře se osvědčoval župní Věstník, který vycházel pravidelně každý měsíc a jehož náklad dostoupil již jednoho tisíce km výtisků.

Ve dnech 25. ledna, 1., 8., 15. a 22. února 1931 se konal v Kolíně samaritský kurs, který vedl za onemocnělého Jana Růžka Karel Calta. Tento velice agilní funkcionář vedl i župní školu, která probíhala v Kolíně ve dnech 19. a 26. dubna, 3., 10. a 17. května 1931. Ve dnech 11. a 12. července 1931 se zúčastnili členové kolínského sboru "Hasičského dne" v Pardubicích. Během roku 1931 vyjel kolínský sbor k osmnácti požárům ve městě a k jednomu na venkově.

V roce 1932 oslavil čtyřicet let své činnosti v hasičském hnutí starosta župy Josef Macháček. Na valné hromadě župy, která se konala dne 6. března 1932 v restauraci "U města Prahy", bylo slavnostním a důstojným způsobem vzpomenu tohoto významného pracovního výročí jednoho z nejagilnějších a nejzasloužilejších funkcionářů kolínské župní jednoty a byl mu odevzdán diplom Čestného uznání Svazu československého hasičstva se zlatou záslužnou medailí. Současně bylo na této schůzi vzpomenu i třicetileté práce v hasičském hnutí dvou kolínských hasičských funkcionářů, Jana Růžka a Karla Calty.

Začátkem roku 1933 se vzdal funkce župního starosty Josef Macháček a na mimořádné valné hromadě župy dne 30. dubna 1933, konané v místnosti zbrojnice kolínského sboru, byl župním starostou zvolen Karel Calta, dosavadní župní náčelník, a na jeho místo novým župním náčelníkem byl zvolen další člen kolínského sboru Josef Bartl.

Do zemské hasičské školy, konané v Praze ve dnech 13. až 19. srpna 1933 byli vysláni tři funkcionáři kolínské župy a zároveň kolínského hasičského sboru Karel Calta, JUC. Josef Forejt a Josef Bartl.

Dne 20. srpna 1933 uspořádali hasiči v Kolíně zdařilý letecký den spojený s ukázkami činnosti samaritských oddílů. V příštím roce na valné hromadě župní hasičské jednoty v Kolíně, konané dne 25. března 1934 v restauraci "U města Prahy", byl župní samaritský náčelník Jan Růžek za zásluhy o rozvoj samaritské služby jmenován čestným členem kolínské župy.

Při nových volbách župního výboru se vedení župy dostalo téměř celé do rukou členů kolínského sboru, kteří obsadili, kromě funkce jednatele, všechny klíčové funkce ve výboru. Karel Calta byl zvolen župním starostou, jeho zástupcem byl Jan Růžek, který zastával současně funkci župního samaritského náčelníka, župním velitelem byl Josef Bartl, pokladníkem župy JUC. Josef Forejt a členem smírčího soudu a revizorem účtů Karel Médle. Karel Calta vedl také redakci župního Věstníku. Později, ještě v tomto volebním období, byl dne 1. března 1936 do výboru kooptován profesor Zemské průmyslové školy v Kolíně, člen kolínského sboru, ing. Viktor Priesching a pověřen funkcí chemického referenta, která byla tehdy ve výboru župy nově zavedena. Na valnou hromadu České zemské hasičské jednoty v Praze byli vysláni JUC. Josef Forejt, Karel Calta a Josef Macháček.

Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně si pořídil v roce 1935 nový spolkový prapor, který zdarma vyšila paní Procházková. Stuhý na prapor věnovaly manželky hasičů. Prapor byl slavnostně rozvinut a předán sboru na slavnosti pořádané na kolínském náměstí.

Po řadu let se opakovaly v župě stížnosti na zanedbává-

ní administrativní práce ve sborech, zvláště na liknavé podávání hlášení a vedení členské evidence. Na každé valné hromadě a na každém shromáždění sborových činovníků si jednatel župy, matrikář i náčelník stěžovali na tyto nedostatky v činnosti sborů, které jim ztěžovaly práci. Proto bylo rozhodnuto uspořádat v Kolíně dne 28. dubna 1935 jednodenní administrativní a vzdělávací kurs, do něhož vyslalo své funkcionáře dvaadvacet sborů. Ale ani potom se situace v podávání nutných zpráv a hlášení ze sborů na župu nijak zvláště nezměnila a dřívější nedostatky, které některým sborům vyhovovaly, trvaly dále.

Okresní úřad v Kolíně rozpustil výměrem ze dne 7. ledna 1936 obecní zastupitelstvo města Kolína a příštího dne, 8. ledna 1936 se ujal správy města Kolína vládou jmenovaný vládní komisař JUDr. Václav Skalička. Jedním z prvních jeho rozhodnutí bylo to, že zamítl žádost Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně o zakoupení nové motorové stříkačky. Výbor sboru se rozhodl, že si stříkačku opatří vlastními silami a zaplatí ze svého. Ale tolik peněz ve své pokladně neměl. A tak vyšly do kolínských ulic opět známé dvojice uniformovaných hasičů se sběracími listinami. Výnos sbírky ovšem nestačil na krytí vysokého nákladu na pořízení moderní stříkačky a tak si sbor musel peníze vypůjčit u Občanské záložny v Kolíně a vystavit jí směnky, které podepsali a tím za ně svým osobním majetkem ručili tehdejší funkcionáři sboru: starosta Karel Mádle, velitel Karel Calta a jednatel JUC. Josef Forejt. Automobilovou stříkačku za 75 000 Kč pak kou-

pil sbor od brněnské firmy Hrček a Neugebauer a k ní koupil ještě za 18 000 Kč jednu motorovou stříkačku přenosnou.

Dne 28. října 1936 uspořádala kolínská župní hasičská jednota v Kolíně mobilizační branný sraz všech svých sborů. Podnět k tomu dal JUC. Josef Forejt. V osm hodin ráno se sjely venkovské sbory v plné výzbroji se svými stříkačkami na určených místech na okraji Kolína a potom na dané znamení vjely a vpochozovaly na kolínské náměstí, kde se seřadily k přehlídce. Po slavnostním projevu župního vzdělavatele Josefa Macháčka složili hasiči do rukou okresního hejtmana JUDr. Viléma Bayera slib Československé republiky a do rukou vládního komisaře JUDr. Václava Skaličky vzdali hold městu Kolínu. Po slavnostním defilé na náměstí odvezly obsluhy stříkačky domů a ostatní hasiči se zařadili v Kutnohorské ulici do mohutného průvodu konaného na oslavu státního svátku republiky.

Na schůzi technických a samaritských sborových činovníků dne 20. prosince 1936 bylo usneseno uspořádat v okrscích kursy protiletické a protiplynové ochrany. V Kolíně se takový kurs konal v neděli dne 7. února 1937.

Na začátku roku 1937 končilo tříleté volební období župního výboru, zvoleného v roce 1934. Vedoucí funkcionáři župy, většinou členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, byli venkovskými sbory kritizováni za některé nedostatky v župě, a proto se rozhodli, že do nového župního výboru již nebudou kandidovat. Karel Celta v tom smyslu učinil na valné hromadě župy, která se konala dne 21. března 1937 v restauraci "U Karla IV.", prohlášení. Jménem svých druhů prohlásil,

že vzhledem k tomu, že v předchozím období bylo vedení župy některými činovníky neustále napadáno, všichni členové župní správy, kteří jsou členy Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, skládají své dosavadní ~~schůze~~ ^{funkce}, nepřejí si, aby byli znovu voleni a v případě volby žádnou funkci v župě nepřijmou.

Ve volbách na této valné hromadě byl postaven do čela župy jako její starosta znovu osvědčený funkcionář Josef Macháček. Župním náčelníkem byl zvolen Josef Bartl z Kolína, ale volbu ve smyslu prohlášení členů kolínského sboru nepřijel. Jediným Kolíňákem v novém výboru byl ing. Viktor Prieschning, který vykonával funkci chemického referenta. Karel Calta byl zvolen zástupcem kolínské župy v ústředí Pohřební pokladny v Praze a JUC Josef Forejt zůstal nadále členem ústředního výboru České zemské hasičské jednoty v Praze.

Po založení hasičského sboru na Volárně v roce 1937 sdružovala kolínská hasičská župní jednota již čtyřiačtyřicet sborů dobrovolných hasičů. Sbory již působily ve všech obcích tehdejšího soudního okresu Kolín, kromě obce Lošany, která měla společný hasičský sbor se sousedními Lošánkami.

Dne 11. dubna 1937 se konala ustavující schůze výboru, zvoleného na valné hromadě dne 21. března 1937. Tato schůze nového župního výboru se odbyvala ještě ve schůzové místnosti kolínské hasičské zbrojnice, kde se v minulém období konaly všechny župní schůze a shromáždění. Starosta župy Josef Macháček na této schůzi oznámil, že žádost župy o další propůjčování místnosti ke schůzím župy v kolínské zbroj-

níci Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně zamítl. Župní výbor proto uložil svému předsedovi zajistit jinou schůzovou místnost a pro nácvik župních cvičení prostory v některé kolínské škole. Plenární schůze župní jednoty dne 6. června 1937 pak odhlasovala, že spolková místnost župy bude napříště v restauraci "U Víznerů" a nácviky společných župních cvičení se budou konat na nádvoří Západní školy. Tím byla roztržka mezi kolínskou župní jednotou a Sbohem dobrovolných hasičů v Kolíně úplná.

Projevila se hned na to dne 20. června 1937 při oslavách 20. výročí bitvy u Zborova. Oslav v Kolíně se zúčastnila celá kolínská župní jednotka, ale Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně na oslavách vystoupil samostatně mimo rámec župní jednoty. Výbor župy mu za to na své schůzi dne 11. července 1937 udělil důtku. A na víc devíti hlasy z patnácti přítomných členů výboru bylo přijato usnesení podat na Českou zemskou hasičskou jednotu stížnost na jednání krajského náčelníka Karla Calty a jednomyslně se výbor usnesl na tom, aby JUC. Josef Forejt byl zbaven členství ve výboru České zemské hasičské jednoty v Praze. A hned také na jeho místo doporučil Františka Ešnera ze Kbelu. Na pilné důvěrné schůzi výboru župy pak dne 8. srpna 1937 vysvětlil Josef Dědek, velitel kouřimské župy a člen České zemské hasičské jednoty, záležitost krajského náčelníka Karla Calty, čímž byl tento případ uzavřen. Po skončení této schůze se pak celý župní výbor zúčastnil oslav kolínského hasičského sboru.

Rok 1937 byl totiž pro kolínské hasiče jubilejním rokem, rokem 70. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně.

Na oslavu tohoto výročí se kolínští hasiči pečlivě připravovali. Vzhledem k době, do které toto výročí přišlo, bylo zvlášť důležité, aby oslava vyzněla jako manifestace síly a jednoty nejen kolínského ~~hasičského~~ hasičského sboru, ale hasičstva vůbec.

Příprava oslav byla zahájena již na 70. řádné valné hromadě Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, která se za účasti 46 členů sboru konala dne 14. února 1937 v sídle kolínských hasičů, ve zbrojnici sboru ve Václavské ulici. Valná hromada zvolila nový výbor, na němž pak spočívala celá tíha příprav a potom provedení oslav. Starostou sboru zvolen opět Karel Mádle, náčelníkem Karel Calta, jeho zástupcem Josef Bartl, vedoucím samaritského odboru Josef Heřman, chemickým referentem ing. Viktor Priesching, jednatelem JUC. Josef Forejt, pokladníkem Jan Kratochvíl, pokladníkem Záchrané stanice Václav Hrouda, knihovníkem Prokop Cívín, vzdělavatelem JUC. Josef Forejt, praporečníky František Výborný a Václav Urbánek, revizory účtů Otakar Audolenský, František Štrup a Jan Kozděra, členy výboru Jan Růžek, Josef Daněk, Alois Faltn, Josef Bittmann a Srnec, náhradníky Václav Kubíček, Ferdinand Dušek, Karel Šulc a Černín. Smírčí soud byl zvolen ve složení Hylas, dr. Veletovský a Mejstřík.

Výbor se ihned pustil do zajišťování oslav. Připravil jejich pořad, stanovil datum na 8. srpna 1937, dal zhotovit tisíc kusů pamětních odznaků s textem "70 let - hasiči Kolín - 1867-1937", plakáty, programy a objednal hudbu Aloise Vlasáka. U fotografa Krátkého dal zhotovit táblo členů sboru.

Oslavy začaly dne 8. srpna 1937 dopoledne slavnostním

průvodem od sídla sboru, hasičské zbrojnice ve Václavské ulici na Karlovo náměstí, kde hasiči uspořádali veřejné cvičení. Skládalo se z pořadových ukázek, ze cvičení se sekýrkami, žebříky a maskami, ze samarijského cvičení a cvičení hasičské mládeže s nářadím. Vyvrcholilo ukázkovým požárním útokem na dům Josefa Noska čp. 72/I na náměstí. Ve dvanáct hodin se sešla ve velké zasedací síni radnice slavnostní valná hromada sboru, které byli přítomni zástupci kolínských spolků a sousedních hasičských sborů. Zahájil ji starosta sboru Karel Mádle a slavnostní projevy přednesli JUC. Josef Forejt a samaritský náčelník Jan Růžek. Jménem kolínské hasičské župní jednoty pozdravil přítomné starosta župy Josef Macháček. Odpoledne odešli účastníci oslav průvodem z náměstí na Kmochoův ostrov, kde uspořádala Kmochova hudba pod vedením Aloise Vlasáka promenádní koncert. Oslavy byly zakončeny přátelským večerem v restauraci "U Karla IV."

Ke svému 70. výročí vydal Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně "Pamětní list", v němž bylo mimo jiné uvedeno, že za dobu svého trvání vyjel sbor ke 474 požárům, z toho bylo 379 požárů v Kolíně, 153 požáry v noci. Čtrnáctkrát pomáhali kolínští hasiči při povodních. Sbor konal za tu dobu 70 řádných valných hromad a 685 výborových schůzí. Uspořádal 307 přednášek, 158 proslovů, 16 koncertů, 8 divadelních představení, 48 hasičských plesů, 15 besídek, 18 večírků, 43 veřejných cvičení, 104 vycházky a 8 výletů.

Celá oslava 70. výročí hasičského sboru v Kolíně nedopadla k úplné spokojenosti pořadatelů. Účast občanstva, zejména na koncertu na Kmochově ostrově, byla malá a také finanční

Výsledek byl nepatrný, celkový příjem činil 9 236,10 Kč a výdaje 6 570,40 Kč.

V roce 1937 vyvíjela bohatou činnost také Záchranná stanice Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, kterou vedli bratři Jan Růžek, Karel Calta, Václav Hrouda a JUC. Josef Forejt. Stanice měla velké starosti se sanitním vozem, který havaroval při srážce s vozem Ervína Mandelíka. Škoda byla odhadnuta na 36 050,-Kč a spor o její náhradu rozhodl až Krajský soud v Kutné Hoře v roce 1938. Kolínští hasiči dostali od pana Mandelíka jen dvanáct tisíc korun a museli ještě zaplatit dva tisíce advokátovi dr. Veletovskému jako palmáře za zastupování. Havarovaný podvozek a součástky pak prodali za 550 Kč. Ihned po havarii si opatřili nový sanitní vůz. V únoru a v březnu 1937 uspořádali proto opět sbírku, která vynesla 5 183,50 Kč, a koupili nový podvozek značky Walter. U firmy Karel Šnýdr v Kolíně dali na podvozek namontovat novou karosérii za 7 700 Kč a nový sanitní vůz dali do provozu již dne 27. března 1937. Na opatření nového sanitního vozidla však finančně nestačili a museli si opět vypůjčit. V tomto roce byla Záchranná stanice vybavena dvěma sanitními auty, jedním dvoukolovým vozíkem s nosítky, osmi nosítkami, jednou velkou přenosnou lékárníčkou a čtyřmi menšími, sedmadvaceti koženými a pěti plátěnými brašnami.

V té době, kdy byla Československá republika ohrožena na své celistvosti a samostatnosti, vzrůstal v hasičských sborech pocit pospolitosti, sounáležitosti a jednoty, vyjadřovaný častými vzájemnými návštěvami. Kdekoli hasiči pořádali nějakou slavnost, veřejné cvičení nebo jiný kulturní

hasičský podnik, sjížděly se tam okolní sbory, aby nejen posílily pořádající domácí sbor v jeho úsilí, ale aby také ukázaly sílu hasičstva stmeleného vlasteneckým cítěním v té těžké době. Na oslavy 70. výročí kolínského sboru přijela také řada sousedních i vzdálenějších sborů a kolínský hasičský sbor zase často zajížděl na slavnosti jiných bratrských sborů. Dne 16. května 1937 se zúčastnil krajského sjezdu v Mladé Boleslavi a 30. května 1937 jubilejních oslav kutnohorského sboru a župy. Dne 27. června 1937 byl přítomen na župním sjezdu kolínské župy v Býchorech a zejména pak na zemském hasičském sjezdu v Bratislavě, spojeném s výstavou současné nejmodernější požární techniky, kam odvezli i svou novou motorovou stříkačku, aby se jí na sjezdu pochlubili.

V roce svého jubilea se ukázal kolínský sbor na veřejnosti i doma v Kolíně několikrát při smutných i veselejších příležitostech. Hned na počátku roku, dne 3. února 1937 doprovodilo dvačtyřicet bratří na poslední cestě na zálabský hřítov svého dlouholetého soudruha krejčího Václava Forejta, který od roku 1923 po řadu let zastával funkci náměstka starosty města Kolína a na radnici zastupoval Komunistickou stranu Československa.

Dne 6. března 1937 zapálili hasiči velikou vatra u kolínského vodojemu při vzpomínkové slavnosti k uctění 87. narozenin presidenta T.G.Masaryka. Ve dnech 19. a 20. června 1937 se zúčastnili oslav 20. výročí bitvy u Zborova, jak už o tom byla řeč. Dne 5. července 1937 se korporativně s rozřatými pochodněmi zúčastnili oslav M. Jana Husa. V září toho roku uctil sbor památku zesnulého presidenta T.G.Masaryka

účastí na tryznách 14. a 22. září 1937 na kolínském náměstí a zapálením ohně v předvečer jeho pohřbu. Na presidentův pohřeb do Prahy vypravil šestičlennou delegaci a v den pohřbu se střídali členové sboru v čestné stráží u Masarykova pomníku v Kolíně.

Dne 28. září 1937 se sbor zúčastnil slavnosti položení základního kamene k budově kolínského divadla. Tento rok, tak rušný v dějinách kolínského sboru, zakončili hasiči přátelským večírkem dne 13. listopadu 1937. V tomto roce byl založen v Kolíně závodní hasičský sbor u firmy Prchal a Ericsson.

Nadešel rok 1938, rok závažných a pro nás tragických událostí, rok Mnichova, rok ponížení českého národa a upoupení jeho pohraničních území. Kolínským hasičům začal pro tu dobu příznačně, účastí na pohřbu sestry Bartlové ve Třech Dvorech, který se konal dne 16. ledna 1938.

Na schůzi dne 2. února 1938 schválil výbor sboru smlouvu s ústředím Československého červeného kříže v Kolíně o spolupráci při dalším provozu Záchrané stanice, která toho roku vzpomínala prvního desetiletí své činnosti. Výbor také rozhodl o tom, že v roce 1938 nebude pořádat tradiční "hasičský bál" a místo toho uspořádal veřejnou sbírku, která mu vynesla 5 414,- Kč. Sbor začal připravovat už i samostatné vystoupení na oslavy 20. výročí Československé republiky, které ^{se} však už nikdy neuskutečnily. Dne 6. března 1938, v předvečer narozenin T.G. Masaryka zapálil u kolínského vodojemu tradiční vatru.

Svoji 71. řádnou velnou hromadu konal Sbor dobrovol-

ných hasičů v Kolíně dne 10. března 1938 ve spolkové místnosti zbrojnice. Zúčastnilo se jí 46 členů. Volby se v tom roce nekonaly, výbor pracoval dál ve složení, jak vyšel z voleb v předešlém roce. Po zprávách jednatele, pokladníka a revizorů účtů referoval o práci sboru jeho velitel Karel Calta, který vykonával tuto funkci již dvacet let. Stěžoval si na malý počet členů sboru, třebaže sbor tehdy měl osmdesát činných a na tři sta přispívajících členů. Po pokladní zprávě vzala valná hromada na vědomí, že ministerstvo zdravotnictví poskytlo sboru subvenci deset tisíc korun na Záchranou stanicí.

Dne 12. března 1938 pořádal sbor členský večírek a 23. března 1938 náletové cvičení. Na valné hromadě kolínské župní jednoty dne 20. března 1938 byl člen kolínského sboru Jan Růžek jmenován čestným samaritským velitelem župy.

Výbor sboru se usnesl, aby v "hasičském domě" čp. 6/III v Obecním dvoře, kde bydlelo několik členů kolínského hasičského sboru, byly drženy nedělní služby. Dne 15. května 1938 opakovala kolínská župní jednotka branný sraz hasičů podobně jako v roce 1936. Mezi župou a kolínským sborem již pominulo ostří napjetí, vyvolaného v roce 1937, a župa konala již opět některé své schůze v místnosti zbrojnice kolínského sboru a nácviky společných župních cvičení na nádvoří ve zbrojnici.

V polovině roku 1938 se začala připravovat rozsáhlá reorganizace československého hasičstva, vyvolaná vydáním nového branného zákona. V souvislosti se situací v našem státě v létě toho osudného roku se stále více prosazovala v hasič-

stvu branná výchova a hasičské sbory se stávaly důležitou složkou civilní protiletectké obrany /CPO/. Dne 26. června 1938 na schůzi župního výboru se sborovými činovníky byly podány první informace o reorganizaci. Sbory dobrovolných hasičů i hasičské župy se rozpustí a ihned znovu se utvoří podle nových stanov. Místo žup budou vytvořeny okresní hasičské jednoty, ale jen na území politických okresů, budou však rozděleny na obvody podle soudních okresů. Všecky změny podle nových stanov mají být hotovy do 1. září 1938. Dne 10. července 1938 se konala společná schůze kolínské a kouřimské župy, na které bylo odsouhlaseno sloučení obou žup. Na další schůzi byly určeny termíny valných hromad a připraveny kandidátky na složení výboru Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně i výboru I. obvodu. Osudové události, které v září roku 1938 dostaly rychlý spád, způsobily, že valné hromady se nekonaly a celá reorganizace byla odložena a provedena až v polovině roku 1939.

Dne 11. června 1938 se Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně rozloučil se svým členem Josefem Mejstříkem, který se utopil v Labi. Na jeho poslední cestě ho doprovodilo dvětatřicet krojovaných hasičů.

V srpnu žádal sbor obec města Kolína o adaptaci a přístavbu nových potřebných místností v areálu hasičské zbrojnice ve Václavské ulici, o úpravu domu čp. 6/III v Obecním dvoře, kde stále ještě bydleli někteří členové sboru, a o vydláždění prostoru Obecního dvora. Žádal marně, nic z toho se neprovedlo.

Dne 21. srpna 1938 se kolínští hasiči zúčastnili posled-

ního župního sjezdu, konaného ve Starém Kolíně. Bohužel, byli přítomni i při odhalení pomníku Karla Kramáře dne 4. září 1938 na zálabském předměstí.

Ve dnech 10. a 11. září 1938 postihla město Kolín opět veliká labská povodeň, při níž sbor pomáhal zachraňovat majetek postižených spoluobčanů a čerpal svými stříkačkami vodu ze zatopených místností a sklepů.

V zářijové mobilizaci československé armády nastoupili ke svým vojenským útvarům členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně: Josef Daněk, Ferdinand Dušek, František Hloušek, Václav Kubíček, Jan Meisner, Adolf Pulda, Jan Seifert, Karel Šafařík, František Urbánek, František Výborný a Ludvík Vojtíšek.

Městský úřad v Kolíně oznámil, že bude nutno zřídit stálou požární hlídku vzhledem k rozloze města. Byl to první krok k vybudování stálého placeného profesionálního požárního útvaru v Kolíně.

SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KOLÍNĚ V OBDOBÍ OKUPACE A DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

Rok 1939 začal pro kolínské hasiče zařizováním organizačních záležitostí. Dne 5. března 1939, ještě v tzv. Česko - slovenské republice, se konala ve spolkové místnosti v areálu hasičské zbrojnice 72. řádná valná hromada Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Bylo na ní přítomno čtyřiačtyřicet členů. Valná hromada schválila nové stanovy, které pak byly výnosem Zemského úřadu v Praze ze dne 3. května 1939 schváleny. Zvolila také nový výbor sboru, v němž však provedla jen malé změny. Starostou sboru byl zvolen opět Karel Mádle, velitelem Karel Calta, zástupcem velitele Josef Bartl, jednatelem JUC. Josef Forejt, pokladníkem Jan Kratochvíl, vzdělavatelem Václav Hrouda, zpravodajem Josef Heřman, samaritským velitelem Prokop Cívín, vedoucím dorostu Karel Šulc, chemickým referentem ing. Viktor Priesching, revizory účtů Otakar Audolenský, František Štrup a František Štork, členy výboru Karel Falber, Jan Meisner, Václav Kubíček a Josef Bittmann, náhradníky Jan Seifert a František Hloušek.

Dne 12. března 1939 projednával výbor sboru požadavek Občanské záložny v Kolíně, která vyžadovala záruky na dluh, vzniklý tehdy, když si sbor u ní vypůjčil peníze na zaplacení automobilové stříkačky v roce 1936. Výbor se rozhodl dát záložně jako záruku do zástavy osm vkladních knížek sboru v celkové hodnotě vkladů 55 733,09 Kč.

A potom přišel nejčernější a nejsmutnější den v novodobých dějinách českého národa, 15. březen 1939, obsazení našich zemí německou fašistickou armádou, úplné zničení samostatného státu Československé republiky a zřízení nenáviděného Protektorátu Čechy a Morava. Vedoucí činovníci župy i kolínského sboru nabádali hasiče k zachování klidu a rozvahy a v těch těžkých dobách přes všechny potíže, které s sebou doba nesla, přes bolest v srdcích věrných synů národa a třebaš i se zaťatými zuby k pokračování v obětavé hasičské práci, které bylo stále zapotřebí.

V tomto smutném jaru prožívali kolínští hasiči ještě jeden smutek, když zemřel bývalý starosta sboru Antonín Cihlár a když se s ním rozloučili a vzdali mu poslední poctu při jeho pohřbu dne 27. dubna 1939.

V polovině roku přikročili hasiči v kolínském okrese k dokončení reorganizace, kterou začali připravovat již před rokem a kterou nemohli v situaci, způsobené vnějšími událostmi, v původních termínech dokončit. Vrátili se k tomu, co už v roce 1938 stačili připravit, ke zrušení kolínské i kouřimské hasičské župy a vytvoření jediné "Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně". Společně tuto okresní jednotu, která sdružovala 97 hasičských sborů s 1730 členy, roz-

dělili na dva obvody, první kolínský a druhý kouřimský. Na výborové schůzi kolínské župy dne 4. června 1939 stanovili termíny valných hromad celé Okresní hasičské jednoty i I. obvodu.

Valná hromada I. obvodu se sešla dne 25. června 1939 ve spolkové místnosti "U Viznerů". Přítomni byli zástupci 36 sborů a 14 členů výboru. Jednání zahájil dosavadní župní starosta Josef Macháček. Vzpomněl dějinných událostí poslední doby a vybídl k aktivní hasičské práci ve sborech i v okresní hasičské jednotě. Vysvětlil postup reorganizace od sborů až po ústřední svaz. Litoval, že I. obvod ztrácí tři sbory, Chotouchov, Červený Hrádek a Pučery, které, ač nechtěly, musely přejít do II. obvodu kouřimského, protože tam svým příslušenstvím k soudnímu okresu Kouřim patřily; od založení kolínské župy věrně při ní setrvévaly a i nyní chtěly být součástí I. obvodu, ale musely se podvolit.

Valná hromada pak schválila změny stanov a jednacího řádu. Usnesla se změnit dosavadní název "Hasičská župa čís. 13 Kolín" na "Okresní hasičská jednota čís. 13 Kolín, I.obvod." Potom zvolila funkcionáře I.obvodu. Původně byl navržen do funkce starosty I.obvodu Karel Calta, ale ten se kandidatury vzdal. Starostou byl zvolen Otto Willänger, odborný učitel z Týnce nad Labem, náměstkem starosty Bohumil Mašín, rolník z Velkého Oseka, velitelem František Ešner, akviziční úředník ze Kbela, náměstkem velitele Václav Adamec, tesař z Dobešovic, jednatelem a matrikářem Václav Uher, rolník z Křechoře, pokladníkem František Sahula, rolník ze Zibohlav, samaritským zpravodajem Antonín Vojna, rolník z

Polep, chemickým zpravodajem ing. Viktor Priesching, profesor z Kolína, technickým zpravodajem Josef Bartl, knihovník z Kolína, výcvikovým zpravodajem Václav Hrouda, poštovní zřízenec z Kolína, lékařským instruktorem MUDr. Jaroslav Linek, obvodní lékař z Kolína, zpravodajem žen a žákyň Vlasta Loudová z Hlubokého Dola, zpravodajem dorostu a žactva Oldřich Venc, šofér z Hlubokého Dola, zpravodajem samarit. pro Červený kříž Jan Růžek z Kolína, vzdělavatelem Jindřich Horáček, řídicí učitel ze Štítar a organizačním zpravodajem František Bruthans, rolník ze Zibohlav.

Valná hromada celé Okresní hasičské jednoty v Kolíně se konala dne 2. července 1939 v Katolickém domě. Do čela jako starosta jednoty byl zvolen Josef Macháček, jeho prvním náměstkem MUDr. Emil Jirásek, dosavadní starosta kouřimské župy, druhým náměstkem Otta Willinger, velitelem Josef Dědek, obchodník ze Svojšic, a jednatelem Alois Marek z Polep.

Ustavující schůze výboru I. obvodu OHJ Kolín se konala až dne 23. července 1939, až tehdy, kdy okresní úřad schválil volbu výboru a potvrdil jeho členy ve funkcích. Výbor se rozhodl rozdělit I. obvod do šesti okrsků. Kolínský sbor dobrovolných hasičů spolu se sbory z Hradištka, Polep, Pašinky, Sendražic, Tří Dvorů a Velkého Oseka byl začleněn do prvního okrsku. Okrskovým velitelem byl jmenová Josef Bartl z Kolína, samaritským velitelem Jan Vacek ze Tří Dvorů a vzdělavatelem dr. Antonín Havlíček z Kolína.

Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně měl po těchto volbách ve výboru I. obvodu pět svých členů a ve vedení prvního okrsku dva své zástupce.

Politické ovzduší v Protektorátu Čechy a Morava se stávalo den ze dne dusnější a život nesnesitelnější. Pro celý český národ a tedy i pro české hasičstvo nastávaly kruté časy nacistického útlaku a teroru. Dne 1. září 1939 vypukla druhá světová válka, 28. října 1939 se v Praze střílelo a 17. listopadu 1939 po studentských demonstracích bylo několik studentů zastřeleno, několik set studentů uvrženo do koncentračního tábora a uzavřeny všechny vysoké školy. Hasičstvo se dostalo do zcela jiné situace, než na jakou bylo zvyklé před válkou. Okupanti, kteří potlačili postupně veškerý český spolkový život a rozpouštěli a zakazovali jeden český spolek za druhým, ponechali v činnosti hasičské sbory, protože je potřebovali. Nedůvěřovali však českým hasičům, a proto podřizovali celé české hasičstvo svým válečným zákonům a přetvářeli je podle svých organizačních i výcvikových struktur. Požární ochrana byla důležitou složkou tzv. Civilní protiletectké obrany /CPO/ a měla v týlu chránit především německý válečně i hospodářsky důležitý majetek. Za tím účelem se snažili Němci pronikat co nejhluběji do celé hasičské organizace a přizpůsobit ji svému "Feuerwehru", a to výcvikem i technickou výzbrojí.

Radostná práce v hasičských sborech, která dříve poskytovala všem dobrovolným požárníkům zadostiučinění za jejich obětavost a uspokojení z vykonaných dobrých skutků ve prospěch jejich spoluobčanů při chránění jejich majetků i životů, skončila, dušena všeobecně panující ponurou protektorátní atmosférou. Spolkový život ve sborech hasnul, zkomíral až nakonec byl vůbec zakázán, nesmělo se schůzovat, povoleny byly jen odborné porady a instruktáže. Sborům, jejich veli-

telům a všem ostatním funkcionářům byly vyšší mocí diktovány úkoly a povinnosti, o kterých sami hasiči již nerozhodovali, ale které museli bezpodmínečně a pod osobní odpovědností slepě plnit. Nařízení a příkazy, které přicházely shora, měly nyní takovéto doložky: "velitel sboru je osobně odpověden za účast a za dodržení všech nařízení..." nebo "velitelé, kteří se nedostaví, budou ihned z moci úřední suspendováni..." a pod.

Také do výboru Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně přicházely zákazy a příkazy jeden za druhým. Už 20. září 1939 projednával výbor oběžník České zemské hasičské jednoty v Praze o zákazu členství "neáriječů" v hasičských sborech, o zákazu užívání a nošení služebních odznaků z bývalé republiky, o zákazu pozdravu "Nazdar", o rozkazu k zatemnění místností a automobilových reflektorů, o nařízení odstranit ze spolkových místností všechny z hlediska okupantů závadné předměty, symboly, znaky, obrazy a nápisy, o zákazu užívat znaku červeného kříže na sanitních automobilech, o nařízení označit hasičskou zbrojnicí dvojjazyčným nápisem, nejdříve německy a na druhém místě česky, atd. Následoval zákaz nosit hasičské stejnokroje a hasiči dostali jen pracovní oděvy. Pak přišlo nařízení přestříkat všechny vozy a stříkačky šedozelenou barvou.

V červnu byla nařízena přehlídka pohotovosti sboru. Všichni členové museli nastoupit na nádvoří zbrojnice a vyslechnout projev starosty města Viléma Pelclbauera. Stáli ve vyrovnaných řadách, s přílbami staženými hluboko do čela, a pana starostu nikdo neposlouchal. Co asi tehdy táhlo myslí

těch mužů, kteří byli zvyklí dobrovolně a jen ze své dobré vůle sloužit svým spoluobčanům, na co mysleli? Nezajímalo je ani to, když jim pan starosta oznámil, že jim město přidělilo novou přenosnou motorovou stříkačku. Dříve by z toho měli radost, dnes zůstali k tomuto sdělení neteční.

Přes všechny nepopulární příkazy a zákazy se snažili kolínští hasiči udržet činnost sboru a podle podmínek doby, jak jen to bylo možné, vyvíjet svou vlastní spolkovou činnost, výcvik mužstva i zajišťovat provoz Záchranné stanice. Na podzim roku 1939 zakoupili nový podvozek pro sanitní automobil za 18.000 K. Sanitní auto zn. "Benz" vyřadili z provozu a na zakoupený podvozek zn. "Škoda" dali u karosáře přidělat novou skříň. Takto vzniklá nová sanitka byla převzata a uvedena do provozu dne 16. prosince 1939.

Na podzim roku 1939 žádali kolínští hasiči městskou radu o upravení zálabské zbrojnice. Bylo to vlastně jen pomocné skladiště hasičského materiálu, které bylo původně umístěno v zálabském cukrovaru /dnes areál zálabské elektrárny/. Po požáru cukrovaru v roce 1905 bylo přemístěno do domku čp. 134/V v Mnichovické ulici, který stál již na půdě hřbitova u kostela sv. Víta.

Na začátku roku 1940 musel provést výbor kolínského hasičského sboru z vyššího rozkazu soupis všech svých motorových vozidel a všeho spolkového majetku.

Dne 17. března 1940 konali kolínští hasiči svoji 73. řádnou valnou hromadu ve své spolkové místnosti ve zbrojnici. Byly na ní podány, jako obyčejně, zprávy jednatele, pokladníka, velitele a zpráva o činnosti Záchranné stanice. Předseda

ukončil valnou hromadu slovy: "Očekávám, že budoucnost bude pro nás příznivější." Byla, ale na to si museli hasiči i my všichni ještě několik let počkat a projít těžkými zkouškami.

Okresní hasičská jednota čís. 13, I.obvod Kolín, měla svou valnou hromadu dne 14. dubna 1940 v hostinci "U Víznerů". Jednalo se na ní především o osudu župního Věstníku a bylo rozhodnuto, že se předá Okresní hasičské jednotě čís.13 v Kolíně a bude sloužit oběma obvodům, I. kolínskému i II. kouřimskému. Oba obvody budou také na něj společně finančně přispívat. Povinností sborů bude zajistit, aby Věstník odebíral každý člen za předplatné 4 K ročně. Později bylo rozhodnuto, že se vytvoří od 1. září 1939 "Tiskový fond", do kterého přispějí oba obvody, I.obvod na počátek částkou dva tisíce korun.

Věstník zůstával dále významným a neocenitelným pomocníkem a rádcem v práci Okresní hasičské jednoty i všech jejích sborů. Od zářijového dvojčísla 8-9 začal vycházet v nové výpravě s rozšířeným obsahem. Předsedou redakční rady byl starosta OHJ Otto Willinger, odpovědným redaktorem Karel Calta a vedoucím redaktorem a duší nového časopisu Josef Dědek. Věstník se tiskl v knihtiskárně Aloise Hanuše v Kolíně. Za této redakce se stal Věstník opravdovým přítelem všem hasičům v okrese a rádcem hasičským sborům, jejich funkcionářům i prostým členům. Kdo uměl číst mezi řádky, našel v něm i mravní oporu v těžkých válečných dobách nacistické okupace. Po jednom roce své existence v novém kabátě byl kolínský Věstník vyhodnocen Českou zemskou hasičskou jednotou jako nejlepší v Čechách. Nevycházel však dlouho, v dusném ovzduší okupace se nemohl tak odvážný časopis udržet, poslední dvoj-

číslo 3-4 vyšlo 1. dubna 1942.

Rok 1940 nezačal pro kolínské hasiče dobře. Měli potíže s autoparkem. Havarovaly dvě sanitní auta a jedno z nich muselo být po havarii vyřazeno z provozu a prodáno do starého železa. Zkušební komisař vyřadil automobilovou stříkačku, protože podvozek měl kola s plnými gumovými obručemi. Sbor protestoval, v případě nutnosti musela být i tato stříkačka použita. Město Kolín pak povolilo sboru dotaci 20 000 K na opatření normálních vzduchových pneumatik. Sanitní vůz značky "Walter" byl po havarii opraven a hned na to povolán k odvozu do Hradce Králové, odkud se již do Kolína nevrátil. Byl to nejlepší sanitní vůz kolínského sboru v té době a kolínští hasiči jeho ztráty opravdově želeli. Malou záplatou na tuto ztrátu bylo přidělení přenosné stříkačky od Zemské hasičské jednoty. Sbor potom objednal dva podvozky, jeden pro tuto a druhý ^{pro} jednu starší stříkačku.

Na schůzi dne 11. prosince 1940 se výbor konečně rozhodl splatit dluh u Občanské záložny v Kolíně, který si udělal v roce 1936 a který v té době činil ještě i s úroky 26 016,05 K. Ručitelé Karel Mádle, Karel Calta a JUC Josef Forejt byli pak propuštěni z ručení za tento dlužný obnos.

Okresní úřad schválil sazebník cen za přepravu sanitním autem: ve městě se platila jednotná sazba 30,-K za jeden převoz, v obvodu do 50 km 3,50 K za jeden kilometr, přes 50 km 3,-K za 1 km. V roce 1940 převezla Záchranná stanice do nemocnic a léčebných ústavů 956 osob, z toho 75 osob zdarma, a 45 rodiček. První pomoc poskytla ve 291 případech a ujela 19 922 km. Dne 6. srpna 1940 potrestaly německé úřady Záchran-

nou stanici zabavením částky 17 000,- K za to, že stanice stále ještě užívala zakázaného znaku červeného kříže.

Dne 15. července 1940 museli hasiči na čas uvolnit místnosti ve zbrojnici, které byly zabrány pro umístění pomocné školy.

V roce 1940 se zbor rozloučil se zemřelým členem Otakarem Audolenským, dlouholetým sborovým revizorem účtů.

V tomto roce nastaly změny i ve vedení Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně i jejího I. obvodu. Starosta OHJ Josef Macháček odstoupil ze své funkce a novým starostou byl zvolen Otta Willinger, dosavadní starosta I.obvodu. Na jeho místo byl zvolen Alois Marek z Polep. Z členů kolínského hasičského sboru zůstali ve vedení Okresní hasičské jednoty v Kolíně jen samaritský zpravodaj Jan Růžek a chemický zpravodaj ing. Viktor Priesching.

Na listopad a prosinec roku 1940 připravovala Okresní hasičská jednota v Kolíně pětitydenní okresní hasičskou školu. Povinně se jí museli zúčastnit všichni velitelé sborů, okrsků a obvodů a z každého sboru do ní měli být vysláni ještě nejméně tři členové, s nimiž se počítalo do některých funkcí. Bylo stanoveno, že kdo z velitelů tuto školu neabsolvuje, nebude nadále ve své funkci schválen. Do školy se přihlásilo velké množství frekventantů, na 350, proto musela být škola rozdělena na dva běhy, jeden se konal v Kolíně v Zámecké restauraci, druhý v Kouřimí v Prokúpkově domě. Přípravy a organizační opatření zdržely zahájení školy, která pak v obou bězích začala až dne 5. ledna 1941, ačkoli původně měla být zahájena v neděli 17. listopadu 1940. Vyučova-

lo se v ní vždy jen o nedělích. Vedle toho se organizovaly opakovací samaritské kursy, které se pro I.obvod konaly ve dnech 22. a 29. prosince 1940 v Kolíně a vedl je náčelník dorostu Miloslav Vojna z Polep. Samaritská služba byla z rozkazu říšského Reichsprotektora svěřena výhradně hasičstvu, když před tím byl zrušen a zakázán Československý červený kříž. Bylo jí třeba organizačně rozšířit a členy samaritských oddílů řádně vyškolit. Z toho důvodu se konala také v Kouřimi krajská samaritská škola. Bylo nařízeno, že každý místní hasičský sbor musí povinně ustavit nejméně jednu pětičlennou samaritskou stráž, v níž musejí být alespoň dvě ženy. Větší sbory měly mít těchto samaritských stráží několik. V neděli dne 25. května 1941 byly zahájeny samaritské školy v osmi střediscích, a to v Kolíně, Kouřimi, Zásmukách, Plaňanech, ve Velkém oseku, v Týnci nad Labem, v Červených Pečkách a v Horních Krutech. Aby se školení mohly zúčastnit ženy, školilo se vždy jen v neděli odpoledne. V Kolíně pracovala dále Záchranná stanice, která však byla podle výnosu ministerstva sociální a zdravotní správy vyjmuta z kompetence Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně a stala se součástí Okresní záchranné služby. Za celý rok 1941 stanice převezla 1743 osoby, z toho 81 rodičku, první pomoc poskytla ve 439 případech, vykonala 1761 jízd a její vozy ujely 37 114 km.

Poslední výborovou schůzi konal kolínský hasičský sbor dne 12. února 1941. Připravil na ní svoji 74. řádnou valnou hromadu, která se pak uskutečnila dne 2. března 1941 ve 14 hod. ve sborové místnosti ve zbrojnici. Zahájil ji starosta sboru Karel Mádle, příslušní funkcionáři podali své zprávy. Velitel sboru si stěžoval, že činnost sboru byla omezena tím,

že do sborových místností byly nastěhovány služby CPO, a samaritský náčelník oznámil převod Záchrané stanice na okres a zabránil veškerého jmění, patřícího stanici.

Zápisem o jednání valné hromady zápisy v knize protokolů Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně končí a do konce války v ní není již ani čárka. Přestal existovat i výbor sboru a byl nahrazen Správní komisí dobrovolných hasičů v Kolíně. Hasiči se však dále scházeli každé pondělí ve své "hasičárně" a při jedné takové schůzce složili tajně do rukou svého velitele Josefa Bartla slib věrnosti Československé republice.

Také I. obvod Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně stačil ještě uskutečnit dne 9. března 1941 v Zámecké restauraci poslední svoji valnou hromadu. Byl na ni zvolen starostou I.obvodu Alois Marek, dosavadní jednatel, a novým jednatelem obvodu byl zvolen Karel Šulc z Kolína. Zápisem o této valné hromadě končí také zápisy v knize, založené v roce 1929 kolínskou župou. Alois Marek do ní nakonec zapsal tato slova: " V roce 1941, v měs. březnu bylo vydáno nařízení úřady Protektorátu Čechy a Morava, že veškeré zápisy spolkové a organizační musí býti odstraněny a odevzdány co nejdříve zabaleny a označeny za nepoužitelné..."

S platností od 1. června 1941 byla provedena důležitá změna ve struktuře celé hasičské organizace v Čechách. Území celé České zemské hasičské jednoty v Praze bylo rozděleno na deset krajů se sídly v Praze, Plzni, Klatovech, Českých Budějovicích, Táboře, Pardubicích, Hradci Králové, Mladé Boleslavi, Kladně a v Kolíně. Kolínský kraj dostal číslo 6 a

Patřily k němu okresy Kolín, Český Brod, Poděbrady, Nymburk, Nový Bydžov, Kutná Hora, Čáslav, Ledeč nad Sázavou a Humpolec. Krajským velitelem byl jmenován Josef Dědek, dřívější velitel hasičské župy v Kouřimi a současný velitel Okresní hasičské jednoty v Kolíně.

Na podzim roku 1941 byla z rozkazu okresního úřadu v Kolíně provedena v obvodu Okresní hasičské jednoty čís.13 v Kolíně nová rajonizace působnosti místních sborů dobrovolných hasičů. Pro každou obec v okrese byly určeny hasičské sbory, které se musely k požárům v té které obci dostavit ihned bez vyzvání, a sbory, které se měly dostavit až na zavolání.

V roce 1941 byl kolínský hasičský sbor poprvé aktivizován při leteckých náletech. Bylo to dne 3. a 12. října 1941, kdy přes Kolín přelétávaly bojové svazy spojeneckých bombardovacích letadel, pravděpodobně sovětských. Ve sboru byla nařízena pohotovost. Bomby tehdy na Kolín ještě nepadaly, škody způsobila jen německá protiletadlová děla, rozmístněná v polích mezi Kolínem a Hradištěm, která po letadlech, ovšem bez výsledků, střílela.

Rok 1941, jeden z nejhrůznějších roků druhé světové války, v němž fašistické Německo přepadlo Sovětský svaz, rok nejhlubší beznaděje, byl pro kolínské hasičstvo rokem jubilejním, rokem 60. výročí založení župní hasičské jednoty v Kolíně. Kolínští hasiči vzpomínali, ale oslavovat nesměli.

Rok 1942 začal dalším podřizováním českého hasičstva německým okupantským úřadům. Podle říšského vzoru byl zaveden nový výcvikový řád, nové signály i nové součásti požární výzbroje. Vedení Okresní hasičské jednoty v Kolíně nastala

povinnost urychleně proškolit všechno mužstvo hasičských sborů v okrese v těchto novinkách. Uspořádala proto řadu nedělních kursů, dopoledne se v nich odbyvalo teoretické školení, odpoledne praktická cvičení.

Následovaly další novinky. Řízení všeho hasičstva v Protektorátě Čechy a Morava bylo podřízeno ministerstvu vnitřní protektorátní vlády, v němž byl jmenován "hasičský ředitel" jako nejvyšší orgán českého hasičstva. Podle jeho nařízení bylo ve sborech a v okresních hasičských jednotách zakázáno provádět pravidelné volby výborů a funkcionáři, zvolení dříve, zůstávali dál ve svých funkcích, dokud nezemřeli nebo nebyli zatčeni. Schůze se nesměly konat, jen cvičení a pracovní porady, na kterých se smělo jednat jen o organizačních a technických otázkách. Vzdělavatelská činnost ve sborech byla zakázána. V roce 1942 byl zaveden ve služebním styku uvhitř českého hasičstva "árijský" pozdrav zdviženou pravicí.

Členů hasičských sborů bylo zneužíváno protektorátními a říšskými orgány k různým pátracím akcím, kontrolám cestujících a pod. Členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně byli nuceni zúčastnit se během války více než pěti set různých hlídek a služeb, které neměly s hasičstvím nic společného. Třikrát bylo sboru nařízeno, aby pomáhal policejním orgánům při hledání a stíhání mladých lidí, kteří se skrývali před nasazením na nucené práce v říši. Hasiči však nenastoupili a jejich velitel dostal pak od německých úřadů přísnou důtku. Ostatně každý den musel podávat německým dozorcím úřadům pravitelná hlášení a zažil při tom nemálo nepříjemných výsledků. Třikrát byli kolínští hasiči nasazeni při hledání uprchlých

spojeneckých zajatců, ale neosvědšili se při tom, jak jim bylo gestapem vytýkáno.

Rok 1942 byl rokem vzniku stálého profesionálního hasičského útvaru v Kolíně. Po dlouhých přípravách přijala městská rada kolínská dne 18. března 1942 toto usnesení, jímž legalizovala utvoření sboru hasičů z povolání: "Převzetí inventáře sboru dobrovolných hasičů podle vládního nařízení č. 30/1942 Sb. ve smyslu usnesení o některých opatřeních personálních a organizačních požární služby města Kolína. Podle vl. nařízení čí. 30 z 27.1.1942 a prováděcích ustanovení ministerstva vnitra z 18.6.t.r. přešlo vlastnictví a jiná práva dobrovolných hasičských sborů na předměty a majetek požární službě určený dnem 1.1.1942 na obec. Předání a převzetí hasičského nářadí a výzbroje bylo provedeno 14.8.t.r. a bylo obcí převzato zařízení v celkové hodnotě 203 670,-K. Protože veškeré zařízení bylo koupeno z prostředků obecních, odpadá proto náhrada, jakou by obec jinak byla povinna hasičskému sboru zaplatiti. Nyní přísluší obci podle výše uvedeného vládního nařízení zřídit a udržovati řádnou požární službu, což bylo provedeno ustanovením požární služby, sestávající z deseti placených hasičů kromě vedoucího a jeho zástupce. Povinné hasičstvo zřídit není třeba, poněvadž místní sbor dobrovolných hasičů stačí k udržení pořádané požární ochrany místním poměrům přiměřené. Dále se navrhuje pověřiti administrativním vedením požární ochrany prozatímním správcem měst. vodovodu Frant. Doskočila, jehož úkolem také bude připraviti spolu s p. policejním referentem návrh na přemístění požární služby do vhodného objektu. Sdělení starostovo vzato

se schválením na vědomí a zároveň usneseno, aby deseti členům stálé hasičské hlídky byla vyplácena hodinová mzda podle mzdové skupiny B vyhlášky ministerstva soc. správy číslo 850 z 15.10.1941 a vedoucím dvěma mzda podle skupiny A téže vyhlášky, přičemž veliteli bude přiznán příplatek 20 % a jeho zástupci 10 % dle mzdové skupiny C, tj. K 7,50, resp. 7,- na hodinu. Potřebný náklad bude v letošním roce kryt úsporami v obecním rozpočtu a v budoucnu bude do rozpočtu zařazována příslušná částka. Také protokol o převzetí majetkových předmětů hasičského sboru byl jednomyslně schválen a uvedené předměty budou spravovány obcí jako obecní majetek. Velitel městského požárního sboru /stálé požární hlídky/ bude jmenován dosavadní velitel dobrovolných hasičů Karel Calta a jeho zástupcem Karel Šulc. Zároveň bude převzata do obecní režie záchranná stanice dobrovolných hasičů, kterou místní sbor je ochoten bez náhrady předati."

Tak došlo k vyprodání a téměř úplnému zničení kdysj tak pevného a agilního Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Do jeho čela byla jmenována správní komise ve složení: Karel Mádle, Josef Heřman, Jan Kratochvíl, Václav Hrouda a Josef Bartl. V roce 1943 byli do komise kooptováni Jan Růžek a Karel Hynčák. Ustavení komise bylo potvrzeno Okresní hasičskou jednotou čís. 13 v Kolíně dne 13.února 1943. Sbor čítal tehdy 52 činné členy, z nichž asi čtyřicet bylo schopno plnit úkoly.

Po ustavení městského požárního útvaru z povolání nastaly Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně jen těžkosti a útrapy. Profesionální útvar zabral "hasičárnu", pro dobrovolný sbor

nezbylo místností, nebylo kde cvičit, mužstvo nemělo ani pořádné ošacení. Sboru, který si pořídil vlastní píli a vlastním nákladem a za značných obětí několik stříkaček a jiné nářadí - nebylo pravda, co bylo uvedeno ve výše citovaném usnesení městské rady, že veškeré zařízení sboru bylo koupeno z obecních prostředků - zůstala po rozdělení pouze jedna zastaralá stříkačka značky Laurint a Klement a stará parní stříkačka z roku 1907. Přístup k tomuto nářadí měl ovšem i placený požární útvar města.

Tato situace i často městským úřadem prováděné přehlídky sboru, měly za následek, že mnozí, zejména starší členové sboru ztráceli zájem o hasičskou práci, a zdálo se, že dobrovolný sbor hasičů spěje k zániku. Přispělo k tomu i to, že většina členů dobrovolného sboru byla nasazena do služeb ČPO a tam byli i staří hasiči šikanováni, byly jim ukládány velmi podřadné a někdy i ponižující práce. Stalo se například, že jednomu členu, který byl ve sboru již padesát let, bylo uloženo zametat dvůr a čistit záchody.

Po všech těch událostech se vyvinul nedobrý a téměř nepřátelský vztah mezi Sbohem dobrovolných hasičů v Kolíně a požárním útvarem placených hasičů z povolání. Ukazovalo se, že vedoucí tohoto útvaru, kterými, bohužel, byli někdejší bratři, dřívější členové dobrovolného sboru, se snažili o to, aby dobrovolný sbor hasičů v Kolíně zanikl. Dopadlo to tak, že vedení dobrovolného sboru se scházelo v bytech svých členů a v místnosti, která byla dobrovolným hasičům vykázána, směli cvičit jen bosí, aby nepošlapali podlahu v jejich kdysi vlastní zbrojnici. Také tehdejší městská správa, vedená sta-

rostou města Vilémem Pelclbauerem, nepřála dobrovolnému sboru a preferovala profesionální požární útvar.

Předáci dobrovolného sboru se snažili za těchto okolností zachránit z majetku sboru, co se dalo. Ukryli a později i zazdili do úkrytu dvě vkladní knížky Občanské záložny v Kolíně, na nichž měli ~~spolkový~~ uloženy spolkové peníze; jedna zněla na Záchranou stanici a bylo na ní uloženo celkem 89 108,50 K, druhá na tzv. udržovací fond s vkladem 30 656,20 K. Ke dni ~~dni~~ 31. prosince 1942 likvidovali podpůrnou pokladnu a její jmění v částce 27 595,50 K rozdělili mezi pětadevadesát jejích členů, každému vypočítali jeho podíl podle počtu let členství v pokladně.

Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně byl během války celkem sedmdesátkrát volán k požárům. Největšího nasazení se dočkal v samém konci války při leteckých náletech a bombardování Kolína americkým letectvem v roce 1944 a 1945. Na Kolín se sneslo na čtyři tisíce leteckých bomb při čtyřech náletech ve dnech 24. srpna 1944, 28. prosince 1944, 15. března 1945 a 18. dubna 1945. Po náletech vzniklé požáry zdolávala celá řada hasičských sborů ze širokého okolí a samozřejmě i kolínský sbor. Hasily především požáry v tehdejší petrolce /dnešní Koramo/, kde svých požárních zákroků využily i k sabotáži německého válečného hospodářství, že vypouštěly naftu, benzín a oleje z nádrží a cisteren, i když toho nebylo zapotřebí.

Tak přečkal Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně osudnou dobu německé nacistické okupace a druhé světové války a uchoval si zdravé, akceschopné jádro i vedení k nástupu do nové práce v příští osvobozené republice, třebaže i on byl postižen odhalením ilegální činnosti a zatýkáním na samém konci války.

Ilegální odbojová činnost proti německým fašistickým okupantům během druhé světové války je slavnou kapitolou v dějinách kolínského hasičstva. Začala hned na začátku okupace našich zemí německou nacistickou mocí. Na počátku byly drobné sabotáže německého hospodářství, shromažďování většího množství pohonných látek, olejů, obvaziva a jiného materiálu ve zbrojnicích pro případ povstání proti okupantům. Postupně se ilegální činnost stupňovala a dosáhla svého vrcholu v roce 1944 účastí hasičů v ilegálních odbojových skupinách. V Čechách řídil ilegální hasičskou činnost předseda České zemské hasičské jednoty v Praze František Procházka, který svou odvahu zaplatil životem. Na podzim roku 1944 byla na úřadění odhalena odbojová činnost hasičů v Čechách a začalo hromadné zatýkání. Mezi prvními na Kolínsku byl dne 13. září 1944 zatčen Josef Dědek. Zatýkání pokračovalo dne 27. října 1944, kdy gestapo zatkl čtrnáct hasičských funkcionářů v kolínském okrese, mezi nimi byli Josef Batelka, Josef Felkl, Václav Faltin. Dne 15. prosince 1944 byli zatčeni ještě tři další členové ilegální hasičské skupiny, mezi nimi František Mádle ze Zásbuk.

Z Kolínských hasičů byl Karel Mádle, starosta sboru, zatčen již v noci z 1. na 2. března 1944. Někteří se z nacistických koncentračních táborů vrátili, jiní tam zahynuli nebo zemřeli na následky žalářování krátce po svém návratu. Většina z nich po krutých výsleších v Kolíně, Kutné Hoře a v Praze byla poslána do Malé pevnosti v Terezíně, kde se vesměs všichni nakazili tyfem. Dne 30. dubna 1945 zemřel v Malé pevnosti a je pochován ve společném hrobě na národním hřbitově v Terezíně František Mádle ze Zásbuk. Karel Čejka z Doubravčan

padl na pražských barikádách. Václav Chalupa ze Zásbuk se sice z koncentračního tábora vrátil, ale těžce nemocen a 21. května 1945 v kolínské nemocnici zemřel. Podobný osud stihl i Václava Faltina ze Zibohlav, který zemřel v nemocnici dne 5. října 1945.

Dne 14. října 1945 uspořádali kolínští hasiči v Městském divadle v Kolíně smuteční tryznu za oběti nacistické persekuce v době druhé světové války a vzdali poslední poctu těm členům hasičských sborů, kteří položili za svou věrnost českému národu své životy. Okresní hasičský velitel Josef Fekl, sám odbojář, přečetl na tomto shromáždění jména příslušníků Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně, kteří padli v boji proti fašismu. Byli to: František Mádle ze Zásbuk, Stanislav Růžička z Cerhenic, Jaroslav Jírovský z Krymlova, Josef Ditrich z Chotutic, Čeněk Janáček z Radovesnic, Otto Willinger z Týnce nad Labem, Václav Chalupa ze Zásbuk, Václav Faltin ze Zibohlav, Václav Novák z Křečhoře, Karel Čejka z Doubravčan.

Ve slavných květnových dnech se aktivizovaly hasičské sbory, třeba značně prořídle událostmi posledních měsíců války, a vystoupily organizovaně ve dnech povstání českého lidu. Nejinak tomu bylo i v Kolíně. Členové dobrovolného sboru vystupovali jako celek i jednotlivě v bojových a záchranných akcích i ve službě sanitní a někteří jako tlumočníci. Jedním z těch, kteří se v té době zvláště uplatnili, byl František Bulgr. Členem kolínského dobrovolného sboru byl od roku 1935, kdy do Kolína přišel z Velimi. Již v době před revolucí byl v neustálém spojení s podzemním hnutím a těsně

před 5. květnem 1945 byl nasazen do vojenské revoluční skupiny, jíž velel major František Kunce. Přitom stále udržoval styk s kolínským dobrovolným hasičským sborem. Vyznamenal se při záchraně budovy Obchodní akademie /dnešní Gymnázium/. Před koncem války v ní sídlil zvláštní útvar vojsk SS s krycím jménem "Florian", jemuž velel obersturmbannführer /major/ Pauli. Dne 7. května 1945 připravili Němci před svým útěkem budovu ke zničení výbuchy a požárem. Ve třídách, které sloužily esesmanům jako ubikace, byly železné postele spojeny drátem nabitým elektrickým proudem, slavníky polité benzínem a pod postelemi plno granátů a střeliva. To vše Němci zapálili. Kolínští hasiči za přispění čtrnácti mužů z hasičského sboru ze Zibohlav a několika civilistů pod vedení Františka Bulgra vnikli do budovy, oheň ještě včas uhasili a výbuchům mánice zabránili. Tento odvážný a nebezpečný zákrok provedli přesto, že byli stále ohrožováni německými vojenskými skupinami, které tudy projížděly z města na jih. Nakonec ještě u cihelny jeden větší vojenský útvar odzbrojili. Budovu se jim podařilo zachránit.

Mezi odbojáři, kteří se po skončení války vrátili ke své hasičské práci, byl i starosta Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně Karel Mádle.

ZÁPAS SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ O VLASTNÍ EXISTENCI VEDLE
PROFESIONÁLNÍHO MĚSTSKÉHO POŽÁRNÍHO ÚTVARU

/ 1 9 4 5 - 1 9 4 8 /

Po revoluci a osvobození naší vlasti Sovětskou armádou se pustili kolínští dobrovolní hasiči s chutí do nové práce, do níž se ihned zapojili i ti, kteří se po věznění v koncentračních táborech vrátili domů. První schůze výboru sboru ve svobodné republice se konala dne 25.června 1945. Byli na ní přítomni Karel Mádle, Josef Bartl, Josef Heřman, Karel Hynčák, Jan Kratochvíl, Václav Hrouda, Jan Růžek a Alois Faltin. Připravovali řádnou valnou hromadu sboru a rozhodli, aby každý člen prokázal svoji národní spolehlivost a své vystupování v době okupace. Na dotaz Místního národního výboru v Kolíně odpověděli, že sbor má dvaapadesát činných členů, z nichž může ve dne nastoupit k pohotovosti sedmadvacet. Přispívající členy že nevede, nýbrž jen své "příznivce", jichž čítá na tři sta.

První poválečná řádná valná hromada se sešla dne 15.července 1945 v 9 hod. v restauraci "Na hrádku". Zúčastnilo se jí 34 členů /4 se omluvili/ a 16 hostů. Mezi hosty byli

zástupci Místního národního výboru v Kolíně Karel Malý a Jan Wagenknecht, zástupce Československého červeného kříže Kopáček a několik členů profesionálního Městského požárního sboru v Kolíně František Dušek, František Kubíček, František Čábelka, Formánek a Novák, vesměs bývalí členové dobrovolného hasičského sboru. Schůzi zahájil velitel sboru Josef Bartl. S radostí uvítal starostu sboru Karla Mádleho, který se vrátil z nacistického koncentráku, a předal mu řízení valné hromady. Předseda v krátkém projevu vzpomněl těch bratří, kteří se nedočkali, a shromáždění jim povstáním vzdalo čest. Potom vzpomínal na nacistická vězení, v nichž potkal mnoho českých hasičů, z nichž většina byli hrdinové. Slíbil za všechny členy kolínského Sboru dobrovolných hasičů, že zůstanou věrni ideálům, z nichž se české hasičstvo zrodilo.

Po něm podal zprávu velitel sboru Josef Bartl o činnosti sboru od poslední valné hromady, která se konala dne 26. března 1941. Jeho zprávu doplnil jednatel Karel Hynčík. Vylíčili situaci sboru za okupace po vytvoření profesionálního placeného požárního útvaru. Uvedli, že po osvobození napjetí mezi oběma sbory trochu polevilo, zejména když byl odvolán velitel placeného požárního útvaru Karel Calta a novým velitelem byl jmenován František Březina. Stěžovali si na nezájem Místního národního výboru v Kolíně o Sbor dobrovolných hasičů a vyslovili naději, že Místní národní výbor v krátké době přikročí k existenčnímu zajištění sboru jednak proto, aby byla zajištěna požární bezpečnost města a okolí, jednak aby členstvu sboru o veřejnosti byla vrácena dřívější důvěra v poslání dobrovolné hasičské práce. Stěžovali si především na

to, že v okupaci byla většina budov v hasičské zbrojnici ve Václavské ulici přidělena placenému požárnímu útvaru a Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně, jemuž dříve zbrojnice patřila, nemá dnes kde cvičit ani kde konat své schůze. Stěžovali si také na nejednotnost postupu vedení obou sborů v Kolíně, kdy placený požární útvar se považuje za nadřizený dobrovolnému sboru. Jednatel Karel Hynčák dokonce zvolal: " Stojíme dnes nad troskami kdysi tak velkého a slavného hasičského sboru, o kterém víme, že byl třetím nejstarším sborem v Čechách! "

V diskusi na valné hromadě mimo jiné vystoupil dlouholetý člen a funkcionář dobrovolného sboru hasičů v Kolíně Václav Hrouda, který vyslovil naději, že nynější demokratické obecní zřízení projeví ochotu napravit křivdy spáchané na dobrovolném hasičském sboru okupanty a jejich přísluhovači a dá Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně možnost pracovat pro zdraví a zdar a rozkvět našeho města i naší republiky. V návrzích jiných diskutujících se objevil požadavek získání především dorostu a mladých lidí do hasičských řad.

Na této valné hromadě si zvolili kolínští dobrovolní hasiči nový výbor, v němž byli starostou Karel Mádle, velitelem Josef Bartl, zástupcem velitele Josef Heřman a František Bulgr, vedoucím samaritánů Jan Růžek a Rudolf Vyhlídka, vzdělavatelem Vojtěch Pavlíček, revizory účtů ing. Karel Falber a Jan Wagenknecht, jednatel Karel Hynčák a Alois Tahal, pokladníkem Václav Hrouda, zbrojmistrem Jan Kratochvíl, matrikářem Josef Heřman, praporečnickem Josef Vízner a nakonec byl zvolen i smírčí soud ve složení Josef Bittmann, Karel Suchý a Jan Maisner. Do výboru bez funkce byl zvolen ještě Alois Hofman a náhradníkem Adolf Pulda.

Tak začal nový život a nová práce Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně v osvobozené republice. Byl poznamenán střetem s placeným městským požárním útvarem, který se potom vlekl několik let. Kolínští dobrovolní hasiči nastoupili do merného a předem prohraného boje. Z našeho dnešního hlediska to byl boj zbytečný, protože Městský požární útvar znamenal tehdy bezesporu pokrok v požární bezpečnosti a dnes bychom si už vůbec nedovedli představit protipožární ochranu tak velkého a průmyslového města, jako je Kolín, bez profesionální požární organizace. Ale snažme se pochopit tehdejší naše hasiče, kteří byli vychováni v myšlence dobrovolné pomoci svým spoluobčanům a právě na té dobrovolnosti své práce si zakládali. Také ta okolnost, že byli po tolika desetiletích úspěšné činnosti ve městě nyní odsunuti na vedlejší kolej, považovali za nevděk ze strany vedení města a z této skutečnosti pramenil i jejich odmítavý postoj k placenému požárnímu útvaru. Navíc útvar stále používal zbrojnici i požární techniku, která dříve patřila jim a kterou si s velikými objemy opatřovali. Městský požární útvar, vědom si plné podpory městských orgánů, se cítil být nadřazeným nad dobrovolným sborem. Naproti tomu prostí členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně považovali právem Městský požární útvar za pozůstatek války a okupace, viděli v něm ohrožení samotné existence dobrovolného sboru, a proto nesouhlasili s jeho působením ve městě.

Na ustavující schůzi valnou hromadou zvoleného výboru, která se konala dne 22.srpna 1945, ustavili kolínští hasiči zvláštní komisi ve složení: Karel Mádle, Josef Bartl a Karel

Hynčák, která měla sestavit požadavky dobrovolného sboru a po schválení ve výboru je měla osobně předložit Místnímu národnímu výboru v Kolíně.

Tato komise svůj úkol splnila. Na členské schůzi dne 24. září 1945 v restauraci "U Karla IV." podala zprávu o výsledku jednání s předsedou Místního národního výboru Ladislavem Volencem. Předala mu písemné memorandum, které bylo na schůzi přečteno, a podrobně ho informovala o Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, o jeho založení, o jeho činnosti za okupace a v revoluci, o překážkách, které se mu nyní staví v cestu. Stěžovala si na nedostatečnou výstroj a výzbroj, na to, že sbor nemá vlastní místnosti, na finanční potíže sboru. Označila současnou situaci pro dobrovolný sbor za neudržitelnou, zaviněnou okupanty a jejich přísluhovači. Oznamila předsedovi MNV, že nenajde-li sbor u města pochopení a pomoci, že bylo rozhodnuto sbor rozpustit. Předseda MNV Volenec deputací dobrovolných hasičů ujistil, že MNV má zájem nejenom na udržení sboru, ale i na jeho rozšíření. Neuvedl však žádná konkrétní opatření, jimiž národní výbor sboru pomůže.

O této zprávě se rozvinula na členské schůzi rušná debata. Padaly návrhy, aby se Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně ihned demonstrativně rozešel, mluvilo se o okamžitém zastavení činnosti sboru a o vstoupení jeho členů do okolních hasičských sborů. Jiní poukazovali na dlouhou historii sboru a na jeho tradici ve městě a v souvislosti s tím na nutnost udržet sbor za každou cenu. Nakonec bylo přijato usnesení, aby byl v případě, že Místní národní výbor v Kolíně nevyhoví

požadavkům sboru, podán Zemské hasičské jednotě v Praze návrh na zastavení činnosti Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně.

Po jednání komise dobrovolných hasičů u předsedy MNV snad přece jen národní výbor něco pro dobrovolný sbor udělal, uvolnil mu část zbrojnice a bývalou spolkovou místnost ve zbrojnici, ve které výbor již 22. listopadu 1945 mohl konat svoji schůzi. Hasiči hned zajistili svépomocí brigádnický úklid v přidělené části zbrojnice a ustavili technickou komisi, které vypracovala program pravidelného pondělního cvičení. Spolkovou místnost po úpravě dokonce propůjčili zdarma jednou týdně v pátek večer Kolínské filharmonii pro její zkoušky.

Při svém zápase o holou existenci nezanedbávali kolínští dobrovolní hasiči své povinnosti. Jejich první zásah po osvobození byl proveden v červenci 1945 po průtrži mračen, kdy čerpali vodu ze zaplavených domů ve městě.

Dne 17. srpna 1945 se zúčastnili vítání prezidenta Eduarda Beneše při jeho návštěvě v Kolíně. Z kolínského dobrovolného sboru se zúčastnilo vítání 26 bratří, kteří si ještě z doby před okupací zachovali své stejnokroje. Z venkovských sborů přijelo do Kolína 184 hasičů. A tak v zápise ze schůze výboru z 22. srpna 1945 můžeme čísti tento povzdech jednatele sboru: " Bylo to krásné, když v průvodu pochodovalo 210 hasičů - tolik členů by mohl mít samotný sbor v Kolíně!"

Vzhledem k poměrně malému počtu členů měl sbor potíže s obsazováním požárních hlídek v divadle, v kinech a při zábavách. Odmítl však nabídku, aby byli k této službě přibíráni členové placeného Městského požárního útvaru a díky oběta-

vosti několika svých členů se i s tímto problémem vyrovnal.

Do sboru se tehdy hlásilo asi dvacet mladých chlapců, a proto sbor obnovil dorostenecký odbor, jehož vedením pověřil bratra L. Vojtíška.

S obnovením své činnosti po osvobození zahájil sbor také svou kulturní práci. Ustavil pořadatelský sbor, jehož členy se stali Rudolf Vyhlídka, Jan Kratochvíl, Josef Heřman, L. Vojtíšek, Alois Tahal a Karel Hynčík. Pořadatelský odbor navázal ihned na dřívější tradici sboru a v sobotu 6. října 1945 už uspořádal první poválečnou hasičskou zábavu, přátelský večírek v restauraci "U Karla IV."

Sbor navázal také spolupráci s Okresní hasičskou jednotou čís. 13 v Kolíně. Na její schůzi, konanou v neděli dne 26. srpna 1945 v Katolickém domě, vyslal své zástupce Josefa Bartla, Václava Hromadu a Jana Růžka.

Velkou pozornost věnoval Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně prověřování národní spolehlivosti svých členů, jak bylo usneseno již na první poválečné schůzi dne 25. června 1945. Všem členům poslal dotazník, v němž měl každý uvést svou činnost během okupace a prohlásit, zda chce dále zůstat členem Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Jinak musel ihned vrátit zapůjčenou mu výstroj a výzbroj. Na poslední výborové schůzi toho roku, konané dne 25. listopadu 1945, bylo oznámeno, že sbor má 67 členů, z nichž však 17 ohlásilo přestupy do jiných sborů v souvislosti s přestěhováním do pohraničí. Pět nových členů se přihlásilo. Skutečně aktivních však bylo jen 34 členů. Dřívější, předváleční členové sboru, kteří neprokázali svoji národní spolehlivost, byli ze sboru vyloučeni.

V roce 1946 pokračoval a dokonce se i přiostrňoval rozpor mezi Sborem dobrovolných hasičů a v Kolíně a placeným Městským požárním útverem. Dobrovolní hasiči zamítli hned na začátku roku nabídku členů Městského požárního útvaru na uspořádání společného hasičského plesu, jehož výtěžek by byl použit na zakoupení nového sanitního vozu. Zamítnutí nabídky odůvodnili tím, že sbor potřebuje peníze především na vlastní vybavení, o něž byl v době okupace připraven. Samostatně však uspořádal Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně v sobotu 16. března 1946 v Katolickém domě josefský věneček. Sbor potřeboval nutně vydělat nějaké peníze, protože finančními prostředky, které se mu podařilo zachránit za války ukrytím vkladních knížek, nemohl nyní disponovat, byly součástí vázaných vkladů. A v pokladně mnoho peněz po měnové reformě v listopadu roku 1945 také neměl. Na návrh pokladníka obnovil sbor vybírání příspěvků od přispívajících členů, které bylo za okupace přerušeno, protože majetek sboru byl okupanty stále zabavován. Usneseno pověřit vybíráním příspěvků bratra Aloise Faltina a byla mu slíbena za to odměna ve výši 10 % z vybrané částky.

Diskuse o poměru mezi Sborem dobrovolných hasičů v Kolíně a Městským požárním útverem pokračovala i na členské schůzi dne 15. února 1946, která se sešla v sále hotelu "Centrál". Starosta sboru Karel Mádle v úvodu schůze vzpomněl historie sboru, který už pomalu dovršuje osmdesát let svého trvání. Co bylo za osmdesát let vybudováno, zničila válka. Sbor utrpěl ztráty jak v počtu členstva, tak i na majetku. A ačkoliv již uplynulo deset měsíců od konce války,

nevidí ani náznaku, že by se rány, utrpěné za okupace, hojily. Lituje, že byl v Kolíně v době nesvobody zřízen placený Městský požární útvar na úkor Sboru dobrovolných hasičů. Kromě majetku byli do nově utvořeného útvaru převzati i členové dobrovolného sboru, takže jeho oslabení bylo dokonalé. Mnohého člena dobrovolného sboru tehdy zlákala vidina lehkého živobytí, jaké povolání profesionálního hasiče, ovšem jen zdánlivě, slibovalo. Řekl, že všichni čekali, že po válce se vše urovná a poměry pro dobrovolný sbor se zlepší, ale zatím je opak pravdou a poměry se vytvářejí stále v jeho neprospěch. Je třeba zjednat jasno, neplýtvat silami ani časem. Zavrhuje třídění hasičů v jednom městě, poctiví hasiči chtějí jen jeden sbor, spolupráci bratra s bratrem.

Diskuse na této schůzi byla opět rušná. František Bulgr například žádal, aby Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně byla dána okamžitě plná satisfakce a morální zadostiučinění před veřejností, která z neznalosti věci mnohé poklesky "takéhasičů" z doby nesvobody přičítá dobrovolnému sboru. Žádal, aby sboru byl vrácen všechno za okupace odebraný majetek.

S rozumnými argumenty vystoupil člen Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně a zároveň správce Městského požárního útvaru František Doskočil. Vysvětlil vznik útvaru hasičů z povolání. Z původních tří osob se během války rozrostl až na 33 mužů. Požádal přítomné, aby posoudili, zda je dnes v Kolíně takového orgánu zapotřebí nebo ne. Může dobrovolný sbor v případě potřeby sestavit pohotovost sedmi až devíti mužů, která by během pěti - osmi minut vyjela k požáru? Kdyby to bylo možné, pak by se mohlo mluvit o rozpuštění útvaru hasičů

z povolání. Ale možné to není. Na námitku z pléna, že placené požární útvary měly být zřizovány jen v městech přes padesát tisíc obyvatel, odpověděl, že i v městech pod tuto hranici dovolovaly směrnice profesionální útvar hasičů z povolání založit, vyžadují-li toho místní poměry, především bezpečnostní situace ve městě. A tyto podmínky v Kolíně bezsporně jsou, byly za okupace a jsou i nyní.

Starý člen Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně Václav Hrouda připomněl, že zřízení stálé požární hotovosti ve městě bylo dávným přáním sboru a dnes při tak velkém rozvoji města Kolína je to železná nutnost. Ovšem věc se vyvinula jinak, než dobrovolný sbor předpokládal. Dnes je tu nezděravá konkurence mezi placeným útvarem a dobrovolným sborem.

Diskutovalo se také o tom, zda Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně může dosáhnout potřebné pohotovosti v časovém limitu. Velitel sboru Josef Bartl jednoznačně prohlásil, že při současném stavu členstva, jeho zaměstnání a bydlišť nemůže sbor do deseti ~~minut~~^{minut} dosáhnout pohotovosti. Po této diskusi podal František Doskočil návrh, aby byl vytvořen koordinační výbor složený z pěti členů dobrovolného sboru a pěti členů placeného požárního útvaru. Výbor by se pravidelně scházel a projednával všechny otázky vzájemné spolupráce obou složek. Návrh byl přijat a ihned byli do něho z členů Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně zvoleni Karel Mádle, Josef Bartl, František Bulgr, Jan Kratochvíl a Karel Hynčák. Současně bylo požadováno, aby předsedou tohoto koordinačního výboru byl František Doskočil jakožto správce požárního útvaru z povolání a současně člen dobrovolného sboru. Bylo také odhlasováno, že

veškerá usnesení koordinačního výboru budou pro obě strany závazná.

Na schůzi výboru, který se sešel 23. února 1946 v obchodě Karla Hynčíka, se znovu diskutovalo o poměru dobrovolného hasičského sboru a placeného požárního útvaru. Byl zde vysloven názor, zda by se poměry nezlepšily, kdyby všichni členové Městského požárního útvaru v Kolíně jako zaměstnanci města se stali členy Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Tím by mohla být zaručena plodná a klidná spolupráce mezi oběma sbory.

Za této situace, kdy se hledaly cesty ke smíření obou sborů, se konala 76. řádná valná hromada Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Sešla se dne 11. dubna 1946 v hasičské zbrojnici v Kolíně III, Václavské ulici čp. 3. Všichni členové sboru však nebyli spokojeni se sblížovacími manévry mezi dobrovolným a placeným sborem a na valnou hromadu nepřišli. V důsledku toho se ve stanovenou dobu nesešel potřebný počet členů, a proto se podle stanov konala o hodinu později valná hromada i za nižšího počtu přítomných. Jako host přišel na valnou hromadu předseda Okresní hasičské jednoty čís.13 v Kolíně Alois Marek. Předseda Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně Karel Mádle přivítal při zahájení schůze přítomné členy Městského požárního útvaru jako "bratry".

Velitel sboru Josef Bartl podal zprávu o činnosti sboru od poslední valné hromady v roce 1945. Uvedl, že sbor má 53 činných členů, konal 41 cvičení a 1450 požárních služeb v divadle a v kinech. Dne 14. října 1945 se dvacet členů sboru zúčastnilo v kolínském divadle smuteční tryzny za umučené a

padlé bratry ve druhé světové válce, delegace sboru se zúčastnily pohřbů Václava Foltyna ze Zibohlav, zemřelého 5. října 1945, a Jana Wagenknechta, který zemřel 23. března 1946. Podle pokladní zprávy činilo finanční jmění sboru ke dni 31. prosince 1945 obnos 9 978,- Kčs. Valná hromada schválila patronát kolínského hasičského sboru nad Sborem dobrovolných hasičů ve slezské obci Hlubočci a dar pět set korun pro tento válkou postižený sbor. Odhlasovala také, že každý člen kolínského sboru odpracuje o sobotních odpoledních brigádu deseti pracovních hodin na údržbě strojů a úklidu zbrojnice. Valná hromada vzala na vědomí, že koordináční výbor, ustavený na členské schůzi dne 15. února 1946, byl Místním národním výborem v Kolíně schválen jako požární komise MNV. Nakonec se valná hromada usnesla, že Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně jako celek vstoupí do Československého červeného kříže.

Po této valné hromadě, kde už vše směřovalo ke smíření a sblížení Sboru dobrovolných hasičů s Městským požárním útverem, se situace znovu vyhrotila. Zdá se, že zásluhu na tom měl jednatel dobrovolného sboru Karel Hynčík, který z celé věci udělal politickou záležitost, namířenou proti politice Národní fronty a Místního národního výboru v Kolíně.

Na den 23. září 1946 byla svolána do spolkové místnosti ve zbrojnici výborová schůze sboru s jediným bodem programu: informace o výsledku jednání koordináčního výboru dne 16. září 1946 na půdě Národní fronty o návrhu na sloučení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně a Městského požárního útvaru. Hasiči byli pobouřeni tím, že zatímco oni podali svůj návrh

dohodnutou a tedy formálně správnou cestou prostřednictvím koordinačního výboru, požární útvar z povolání podal svůj protinávrh přímo předsedovi Místního národního výboru, který jej pak předložil na jednání v Národní frontě. Protinávrh obsahoval nepravdivé informace, které musel předseda sboru Karel Mádle v Národní frontě vysvětlit a uvést na pravou míru. Předseda dále schůzi informoval, že se připravuje tzv. "Okresní hasičská pohotovost", která má být zřízena na pokyn ministerstva vnitra. V závěru schůze bylo na návrh jednatele Karla Hynčíka odhlasováno usnesení, že hasiči chtějí mít v Kolíně jen jeden hasičský sbor, a to dobrovolný, který bude mít všechna práva a bude plnit všechny povinnosti v požární bezpečnosti města. Nestane-li se tak, Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně zastaví činnost.

Jednání o této věci pak nabralo obrátek a jedna schůze stíhala druhou. Hned po výborové schůzi dne 23. září 1946 se sešla členská schůze, která jednomyslně přijala návrh výboru jako "Memorandum Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně".

Na pořadu další členské schůze dne 24. října 1946 bylo opět jednání o sloučení obou sborů v Kolíně. Byla podána zpráva o jednání koordinačního výboru a návrhu předsedy MNV Ladislava Volence, aby se sešel koordinační výbor s předsídem rady Místního národního výboru ke společnému jednání. Členská schůze se usnesla požadovat na tomto jednání konečné rozhodnutí o tom, že od 1. ledna 1947 bude v Kolíně jediný hasičský sbor, a to dobrovolný.

Starý člen sboru a pokladník Václav Hrouda nesouhlasil s postupem sboru, silně ovlivňovaným jednatelem Karlem Hynčí-^{em}

kem, a na této schůzi se vzdal svého členství ve sboru a vrátil členskou legitimaci. Funkci pokladníka sboru převzal Jan Kratochvíl.

Jednání na radnici se uskutečnilo dne 13. listopadu 1946. Předsedal mu předseda MNV Ladislav Volenec, přítomni byli delegáti obou sborů, zástupci závodní rady městských zaměstnanců a členové rady MNV Herout a Holub, přítomen byl také správce placeného sboru František Doskočil. Mluvčím Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně byl jeho jednatel Karel Hynčík. Předložil "Memorandum" a žádal, aby o něm bylo jednáno, a tlumočil ultimativní požadavek členstva, aby byl návrh na sloučení obou sborů přijat, jinak že se k 1. lednu 1947 Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně rozpustí. Předseda MNV Ladislav Volenec se zeptal Karla Hynčíka, jak dlouho je členem kolínského hasičského sboru, a když se dověděl, že čtyři roky, řekl, že mu hasičská idea příliš k srdci nepřiřostla a lehko se mu hovoří o konci sboru, který má za sebou už téměř osm desítek let úspěšné činnosti. Řekl, že ve městě je naprosto nutná úzká spolupráce obou sborů, dobrovolného i profesionálního. Dobrovolný sbor by sám nestačil na úkoly doby, ale ani sbor z povolání by sám větší požár nezvládl. Proto je ve městě nutný a opodstatněný odborný profesionální požární útvar i silný dobrovolný hasičský sbor a jejich vzájemná spolupráce. Zdůraznil, že v každém případě profesionální útvar ve městě zůstane. Vydělá si sám na sebe, neboť jeho členové vykonávají kromě své požární hotovosti práce, které jim obec uloží, například zajišťují provoz parního válce, kropení ulic a pod. a zajišťují i sanitní službu, která je

aktivní. Obec chce vybavit dobře všechny hasiče, dobrovolné i z povolání, uvolnila v rozpočtu padesát tisíc korun na jejich oblečení a obstará je, jakmile bude k dostání látka na obleky.

Hovořilo se také k nadřazenosti velitele profesionálního útvaru nad velitelem dobrovolného sboru. Hasiči namítali, že v dobrovolném sboru je velitel demokraticky volen, zatímco v útvaru je jmenován, a je otázka, zda se členstvo dobrovolného sboru takovému veliteli podřídí. Finanční referent MNV Josef Herout prohlásil, že je zbytečné o těchto otázkách jednat, Zemský národní výbor v Praze schválil výdaje na požární útvar z povolání a jeho zrušení tedy nepřichází v úvahu. Po delší debatě a osobních střetech předseda MNV Ladislav Volenec jednání ukončil a vzkázal dobrovolným hasičům, aby se smířili s nutným stavem věcí a slíbil, že členové útvaru, z povolání učiní vše, aby usnadnili dobrovolnému sboru jeho činnost a přispěli ke vzájemné spolupráci.

Členové Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně odcházeli z tohoto jednání s dojmem, že Místní národní výbor v Kolíně připustí raději zánik dobrovolného sboru než zrušení placebného požárního útvaru. V tom smyslu také informovali výbor sboru na jeho schůzi dne 14. listopadu 1946, který na návrh jednatele Karla Hynčíka rozhodl svolat na čtvrtek 21. listopadu 1946 plenární členskou schůzi a informovat všechno členstvo o výsledku jednání na radnici a předložit mu k rozhodnutí dilema: buď spolupracovat s profesionálním požárním útvarem nebo setrvat na usnesení členské schůze ze dne 23. září 1946, to znamená ke dni 1. ledna 1947 zastavit činnost sboru a rozpustit jej.

Členská schůze se sešla dne 21. listopadu 1946 ve 20 hodin ve spolkové místnosti ve zbrojnici za hojně účasti členstva. Referoval starosta sboru Karel Mádle. Řekl, že za osmdesát let existence Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně se mnoho změnilo, ale jedno zůstalo stále stejné - malé pochopení ze strany města. Pocítili to zejména nyní při jednání o návrhu na zřízení jednotného hasičského sboru v Kolíně. Zdůraznil, že od svého návratu z koncentračního tábora upozorňoval vedoucí činitele Místního národního výboru v Kolíně na neudržitelnou situaci v požární službě, vyplývající z existence dvou různých hasičských sborů. Žel, jeho výstrahy vyšly naprázdno a při jednání hasičů na radnici dne 13. listopadu 1946 nabyl přesvědčení, že přes libivá ujištění vedení města o dobrovolný hasičský sbor nestojí a nevěří mu. Členská schůze pak přijala ostré usnesení: zaprvé zaslat Místnímu národnímu výboru v Kolíně protest proti jednostrannému jednání dne 13. listopadu 1946 a sdělit mu, že Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně trvá na svém "memorandu" a žádá Zemskou hasičskou jednotu v Praze o souhlas k rozpuštění sboru; zadruhé napsat Zemské hasičské jednotě v Praze, vylíčit pravdivě situaci, předložit jí opis "memoranda" a požádat o pokyny, jak dále postupovat.

Za takého stavu věcí se konala dne 2. března 1947 77. řádná valná hromada. Sbor se tedy nerozešel. Velitel Josef Bartl ve své zprávě seznámil členstvo s činností sboru od poslední valné hromady. Za tu dobu bylo provedeno padesát pondělních cvičení, v tom počtu jsou zahrnuta školení, uspořádaná podle pokynů ústředí Svazu československého ha-

sišstva /SČH/ v Praze, odborné rozpravy o požárech a hasicí technice. Byla provedena i jedna psychotechnická zkouška, při níž členstvo prokázalo značnou pohotovost a bystrost. Sbor vyjel k jednomu požáru, a to dne 24. srpna 1946 na Pašinku, při požárech v Kolíně nezasažoval, ale sedmkrát byl v pohotovosti jako záloha. Členové sboru vykonali 1572 požárních hlídek v divadle a v kinech. Prohlásil, že dvacet až pětadvacet členů sboru pracuje skvěle, je však třeba získat do hasičských řad další mladé členy. Matrikář sboru oznámil, že sbor měl na začátku tohoto období 46, na konci jen 42 činných členů. Jednatel Karel Hynčák se snažil opět navodit atmosféru nepřátelskou profesionálnímu požárnímu útvaru. Řekl, že vzhledem k jeho existenci nemohl dobrovolný sbor plně rozvinout svou činnost a plnit všechny úkoly dané mu Okresní hasičskou jednotou v Kolíně a Zemskou hasičskou jednotou v Praze. Dva roky po válce nemá sbor ještě ze strany města vytvořeny předpoklady pro svou práci. Vyzval přítomné, aby však přes veškeré ponížení a neporozumění zůstali pevní a pomohli si sami vlastní zvýšenou prací.

Po diskusi bylo mimo jiné rozhodnuto, že sbor bude plnit nadále své povinnosti a vyvíjet i svou kulturní a společenskou činnost. V předvečer narozenin T.G.Masaryka dne 6.března 1947 zapálí u vodejemu tradiční vatru a v sobotu 15. března 1947 uspořádá v restauraci "U Karla IV." josefský věneček.

Na této valné hromadě se také již hovořilo o přípravě oslav 80. výročí založení sboru. Byl ustaven slavnostní výbor, do něhož byli zvoleni bratři Karel Mádle, Josef Bartl, Jan Kratochvíl, Karel Hynčák, Josef Heřman, František Bulgr a Rudolf Vyhlídka. Byl také ustaven komitét na pomoc hasič-

skému sboru ve slezské obci Hlubočci, kterému kolínský sbor předal zdarma starší stříkačku značky Laurint a Klement.

Oslavy 80. výročí Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně se konaly ve dnech 6. a 7. září 1947 a byly opravdu mohutné. V sobotní podvečer dne 6. září se shromáždili účastníci oslav v hasičské zbrojnici ve Václavské ulici a seřadili se v průvod, který doprovázen hudbou se odebral na městský hřbitov na Zélabí. Pochodovaly v něm dvě čety hasičů, četa legionářů, delegace kolínských spolků a hosté. Na hřbitově napravo od hlavní brány byl postaven improvizovaný památník se jmény všech kolínských hasičů, kteří od založení sboru zemřeli. U katafalku stáli čestnou stráž bratři Prokop Cívín a Alois Hofman. Vzpomínkový projev přednesl starosta sboru Karel Mádle a celé shromáždění pak vzdalo mrtvým bratřím čest jednou minutou ticha.

Večer byla v městském divadle uspořádána slavnostní akademie. Účinkovaly na ní pěvecké sbory Dobroslav a Dobromila, které přednesly slavnostní sbor "Hrdinům ohně", který k této příležitosti zkomponoval kolínský regenschori a hudební skladatel prof. Václav Svoboda. V programu dále zpívala pěvecká sóla jeho choť paní Vlasta Svobodová a na housle koncertoval pan Tuhy. Slavnostní proslov na téma "Hasičstvo, druhá armáda republiky" přednesl jednatel Svazu československého hasičstva Vítězslav Ilich.

V neděli 7. září 1947 měli kolínští hasiči sraz ve své zbrojnici již v 6 hodin ráno. Vítili s hudbou bratrské hasičské sbory z celé kolínské Okresní hasičské jednoty, delegáty kolínských spolků a pozvané hosty. V 8,30 hodin otevřel

starosta sboru Karel Mádle hasičskou výstavu instalovanou v místnostech zbrojnice. V prostoru Obecního dvora a Václavské ulice se začal řadit mohutný průvod hasičských sborů z celého kolínského okresu s vozy a stříkačkami. V 9,30 hod. vyšel průvod s hudbou přes náměstí Rudé armády a Pražskou ulicí na náměstí Obránců míru. V průvodu jel též osobní automobil, který vezl nejstarší členy kolínského sboru Jana Růžka, Vojtěcha Hodana, Josefa Lončáka a Václava Fořta. Na náměstí se průvod hasičů seřadil ke slavnostní přísaze čelem k radnici proti tribuně, u níž zaujali místa praporečníci sborů. V popředí celého útvaru na náměstí stály pěší čtyři hasičů, za nimi čtyři s vozy a stříkačkami, jak motorovými tak i taženými koňmi. Představitelé města, okresu, kolínské vojenské posádky a vyšších hasičských orgánů provedli přehlídku nastoupených hasičských sborů a po ní ke shromáždění promluvil o významu hasičské přísahy velitel Okresní hasičské jednoty v Kolíně Josef Felkl. Jeho pobočník Josef Mejstřík pak přečetl text hasičské přísahy a všichni nastoupení hasiči složili slib věrnosti republice. Po přísaze zahrála hudba československou státní hymnu a pak následoval slavnostní pochod celé Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně i se stroji před slavnostní tribunou. Pochodovali bratři, sestry, samaritáni i mladí chlupci. Mohutnou hasičskou slavnost na náměstí Obránců míru, která podpořila neobyčejně kolínský dobrovolný hasičský sbor, zakončila Kmochova hudba promenádním koncertem pod řízením Aloise Vlesáka.

V jedenáct hodin se sešla ve slavnostní zasedací síni kolínské radnice slavnostní valná hromada Sboru dobrovolných

hasičů v Kolíně. Zahájil ji starosta sboru Karel Mádle a slavnostní projev přednesl opět jednatel ústředního hasičského orgánu Svezu československého hasičstva v Praze Vítězslav Ilich. Dopolední část oslav byla zakončena společným obědem v Katolickém domě.

Odpoledne pokračovala oslava velikou zahradní slavností v zahradě Katolického domu při Kmochově hudbě. Manželky kolínských hasičů připravily a provozovaly dobročinný buffet a tančilo se až do půlnoci.

Slavnost měla obrovský úspěch a přispěla k nové popularitě dobrovolného hasičského sboru v Kolíně. Záštitu nad oslavami převzalo kolínské posádkové velitelství, Okresní národní výbor a Místní národní výbor v Kolíně. Hasiči si zvláště vážili pomoci Místního národního výboru, který jim vyšel ve všem vstříc, a zejména osobní podpory předsedy MNV Ladislava Volence. O úspěch slavnosti se zasloužilo též vedení Okresní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně, jmenovitě její velitel Josef Felkl, M. Hrubeš a Josef Mejstřík. Správným a politicky významným se ukázalo být rozhodnutí spojit oslavy 80. výročí kolínského hasičského sboru s přísahou věrnosti republiky celé Okresní hasičské jednoty.

Příprava, provedení i slavnostní náleha spojená s oslavami 80. výročí Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně odsunula na čas do pozadí dosud panující napjetí mezi dobrovolným sborem a Městským požárním útverem z povolání.

Dne 15. února 1948 se konala 78. řádná valná hromada sboru v restauraci "Na hrádku" za účasti jedenatřiceti členů. Velitel sboru Josef Bartl ve své zprávě informoval schůzi o činnosti sboru od poslední valné hromady: sbor konal dva-
padesát pondělních cvičení, z toho bylo osm se stroji, pět

samaritských, dvě chemická, dvanáct čtení odborné literatury a devět školení o požárech. Sbor absolvoval pětáctyřicet požárních poplachů, třikrát spolupůsobil s profesionálním požárním útvarem, dvačtyřicetkrát byl v záloze. Dvakrát pomáhal při povodních a jednou při odstraňování ledové zácpy pod železničním mostem. Členové sboru provedli 1344 požárních hlídek v kinech, 92 v divadle a 12 samaritských hlídek při různých slavnostech. Poprvé přepočítávali hasiči svou dobrovolnou činnost na brigádnické hodiny a došli k počtu deseti tisíc hodin, které věnovali svému sboru. Dále přetrvávaly stížnosti na nedostatečnou výstroj a výzbroj a neuvolnění cvičišť, které stále okupoval Městský požární útvar. Pokladní zpráva vykazovalo finanční jmění sboru již částkou 42 746,20 Kčs.

Volby výboru se při této valné hromadě nekonaly, výbor byl potvrzen v dosavadním složení. Účastníci valné hromady rozhodli podpořit stavbu zimního stadiónu v Kolíně a zakoupit deset účastnických podílů po tisíci korunách celkem za 10 000 Kčs. Poprvé se také na této valné hromadě objevil návrh, aby členové sboru se stali dobrovolnými dárci krve. Bylo také přijato do sboru šest nových členů, kteří na valné hromadě složili svůj hasičský slib.

POSLEDNÍCH DVACET LET PRVNÍHO STOLETÍ SBORU DOBROVOLNÝCH
 HASIČŮ V KOLÍNĚ

/1948 - 1967/

=====

Vítězný únor roku 1948 otevřel konečně cestu k úplnému vyrovnání a upravení vztahů mezi Sbořem dobrovolných hasičů v Kolíně a Městským požárním sborem z povolání. Ani nyní však to nebylo hned snadné a bylo nutné na této cestě z obou stran ujít ještě hodný kus, překonat určitou vzdělenost a několik překážek. Objevovaly se stále některé třecí plochy, ale proces byl již nezvratně nastoupen a pokračoval.

Městský požární útvar měl v té době celkem dvacet place-
 ných hasičů z povolání. Velitelem byl Josef Březina, jeho
 prvním zástupcem Ferdinand Dušek, druhým František Formánek.
 V útvaru sloužilo šestnáct požárníků a na zvonici byl jeden
 hlásný.

Na členské schůzi Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně,
 konané dne 20. června 1948 ve spolkové místnosti ve zbrojni-
 ci, způsobil rozruch přípis Místního národního výboru o pro-
 vádění hasičských hlídek v kinech, zejména to, že kontrolou
 hlídek je pověřen velitel Městského požárního útvaru, který
 má právo při porušení předpisů ukládat hasičům tresty. Toto

opatření se dotklo cti dobrovolných hasičů, protože konali tyto služby dobrovolně, řádně poučení svými veliteli. Rozhodli se obrátit se žádostí o pomoc a zastání na Zemskou hasičskou jednotu v Praze, aby vyslala do Kolína svého zástupce a zjednala nápravu.

Podruhé propukla stará řevnivost mezi oběma sbory na schůzi výboru dne 28. února 1949, které byl přítomen velitel Městského požárního útvaru Josef Březina. Na dotaz, proč nebyla dosud pro dobrovolný sbor opatřena výstroj a výzbroj, odpověděl, že bylo nutno vybavit nejdříve sbory v pohraničí. S touto odpovědí nebyli hasiči spokojeni a namítali, že jednak na vyzbrojení a vystrojení všech sborů už bylo během uplynulých čtyř let dost času, jednak sbory v pohraničí našly po Němcích mnohem lepší vybavení, než jaké mají sbory ve vnitrozemí, ožebračené válkou, například dobrovolný sbor v Kolíně. Takové a podobné střety, nespokojenost se současným stavem, nepřispívaly ke sblížení obou sborů, ale proces jednou nastoupený už pokračoval.

V únoru roku 1949 už uspořádaly oba sbory, Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně a Městský požární útvar v Kolíně společně v Katolickém domě zdařilý maškarní ples.

Proces sblížování pokračoval i na 79. řádné valné hromadě Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně, která se konala dne 21. března 1949 ve zbrojnici ve Václavské ulici. Za účasti pětatřiceti členů ji zahájil starosta sboru Karel Mádle. Mezi hosty uvítal i předsedu Místního národního výboru v Kolíně Karla Šplíchala s jeho náměstkem Karlem Malým a "bratrský" Městský požární útvar. V úvodu vzpomněl zesnulého dlouholetého

člena a funkcionáře sboru JUC. Josefa Forejta a dalších bratří.

Jednatel sboru Karel Hynčák ve své zprávě uvedl, že Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně je platným členem Národní fronty a respektuje místní i okresní akční výbor a plní všechny směrnice Místního národního výboru v Kolíně. Sbor stále doplácí na protektorátní opatření, kdy byla jeho činnost přerušena a odebrán mu veškerý majetek. Od roku 1945 stále čeká, zda mu bude poskytnuta pomoc ze strany Místního národního výboru. Na společném jednání dne 22. listopadu 1948 prodiskutoval sbor s bratry z Městského požárního útvaru všechny společné otázky a od té doby nastal obrát k lepšímu. Dnes je možné v Kolíně jen jedna alternativa: poměrně malý profesionální požární útvar jako první pohotovost a silný dobrovolný sbor jako záloha. Bez dobrovolného sboru město být nemůže. Členy dobrovolného sboru jsou vesměs pracující z továren, kteří si zaslouží za svou službu ve sboru ocenění ze strany Místního národního výboru. Nyní jsou v dobrovolném sboru zastoupeny tři generace: staří hasiči, muži středního věku a mladí, a to je záruka, že sbor bude existovat dále.

Velitel sboru Josef Bartl uvedl ve své zprávě, že sbor v uplynulém roce pokračoval ve svých pravidelných pondělních schůzkách, jichž bylo během roku dvespadesát a zúčastňovalo se jich v průměru pětadvacet až třicet členů. Cvičení byla pořadová, se stroji, s hasičskými přístroji, samaritské i teoretické. Členové sboru absolvovali 1700 služeb, což představuje čtyři a půl tisíce brigádnických hodin. Sbor byl volán k sedmadvaceti požárům, k některým jeli členové dobro-

volného sboru spolu s profesionálními požárníky, jinak tvořil dobrovolný sbor zálohu.

Pokladník Jan Kratochvíl sdělil, že k 31. prosinci 1948 činila hotovost sboru 24 662,20 Kčs a Místní národní výbor přidělil sboru padesát tisíc korun na pořízení ošacení, že však nebylo možno nikde sehnat látku na uniformy.

Matrikář Josef Heřman byl v době konání valné hromady v nemocničním ošetřování, ale vymohl si přechodné propuštění z nemocnice, aby se mohl valné hromady zúčastnit. Dostavil se a podal zprávu o stavu členstva sboru. Uvedl, že ke dni 1. ledna 1948 měl sbor 38 členů, během roku dva zemřeli a dvanáct nových přibýlo, takže k 31. prosince 1948 čítal sbor 48 členů.

Po zprávách činovníků výboru byly provedeny volby nového výboru. Josef Bartl byl zvolen čestným velitelem sboru, Karel Mádle starostou, Josef Heřman velitelem, František Bulgr prvním náměstkem a Václav Kubíček druhým náměstkem velitele, Rudolf Vyhlídka vedoucím samaritského odboru, Jan Meisner jeho zástupcem, Jan Kratochvíl /zvaný "Kráča"/ jednatelem, Josef Bittmann pokladníkem, Prokop Cívín evičitelem, František Machovský knihovníkem, Karel Hynčák vzdělavatelem, Adolf Pulda a Alois Hofman členy výboru a Josef Němec náhradníkem, ing. Karel Falber a František Doskočil revizory účtů a Josef Vízner praporečnickem. Smírčí soud byl zvolen ve složení Karel Suchý, Josef Veselý st. a Josef Vízner. Vedením zábevneho výboru byl pověřen Rudolf Vyhlídka a vedením sportovního odboru Karel Benda, který byl současně ustanoven strojníkem.

Po zvolení sborových funkcionářů vzpomněli účastníci valné hromady 80. narozenin svého zasloužilého člena Jana Růžka. Na závěr schůze vystoupil předseda Místního národního výboru Karel Šplíchal. Řekl, že lituje, že musel vyslechnout tolik stížností na bývalé vedení národního výboru, a slíbil odstranit většinu těžkostí sboru, hlavně zajistit výstroj jeho členů.

V roce 1949 se sbor rozloučil se dvěma svými dlouholetými členy. Dne 19. září 1949 ve sborové místnosti vzdal poctu zemřelému Janu Růžkovi a na schůzi 4. listopadu 1949 uctil památku jednoho z nejstarších členů sboru Aloise Fořtyna.

Na podzim roku 1949 se zúčastnila delegace kolínských hasičů sjezdu dobrovolného hasičstva v Turnově. Do kursu pro velitele a jejich náměstky, pořádaného Okresní hasičskou jednotou v Zásnukách, vyslal sbor Josefa Heřmana, Josefa Němce a Rudolfa Vyhlídku. Na slavnostní konferenci Národní fronty v Kolíně dne 11. prosince 1949 delegoval sbor Jana Kratochvíla a bratra Zmátlo. V závěru roku 1949 koupil Místní národní výbor v Kolíně pro Sbor dobrovolných hasičů od řezníka Nováky za osmdesát tisíc korun starší osobní automobil značky Fenomen.

V roce 1950 upustil sbor od pořádání hasičského plesu, ale spolu se sborem z povolání připravil na den 18. března 1950 v Katolickém domě Josefský věneček. V únoru roku 1950 složil Sbor dobrovolných hasičů částku deset tisíc korun jako svůj příspěvek na vybudování zimního stadiónu v Kolíně, který odhlasoval na valné hromadě dne 15. února 1948.

Za této příznivé situace se sešla 80. řádná valná hro-

Maďa dne 20. března 1950 v hasičské zbrojnici ve Václavské ulici. Zahájil ji opět starosta sboru Karel Máďle. Mohl uvítat jediné hosty, jimiž byli zástupci Československého červeného kříže. Velitel Josef Heřman vzdal dík veliteli požárního útvaru z povolání Josefu Březinovi za poskytnutí výzbroje a výstroje pro nové členy sboru a Místnímu národnímu výboru v Kolíně za zakoupení osobního auta pro sbor. Ve své zprávě uvedl, že od poslední valné hromady byl sbor volán k pětadvaceti požárům ve městě a k sedmi mimo město, při povodních prováděl čerpání vody ze zatopených sklepů a v kinech a v divadle vykonal 1498 požárních hlídek. Absolvoval dvaapadesát pondělních cvičení, z toho 34 praktických a 18 teoretických.

Sbližení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně s Městským požárním útvarem bylo již úplné. V létě roku 1950 pomáhali členové dobrovolného sboru požárnímu útvaru tím, že doplňovali jeho stav denně čtyřmi muži, jimž byla hrazena ušlá mzda v jejich zaměstnání částkou 10,70 Kčs za hodinu. Bezpečnostní referent Místního národního výboru v Kolíně Antonín Vokál opět sliboval opatřit členům dobrovolného sboru nové stejnokroje, ale stále nebylo možno získat v obchodech látku, protože ještě platilo přidělové hospodářství a látky se prodávaly na ústřížky tzv. "šatenky".

Dnem 1.ledna 1951 byla předána definitivně Záchranná stanice kolínské nemocnici.

Na členské schůzi sboru dne 8.ledna 1951 byl zvolen novým velitelem Sboru dobrovolných hasičů Prokop Civiň. Na této schůzi se poprvé členové sboru seznamovali s připravovanou reorganizací dobrovolných hasičských sborů podle přípisu

Svazu československého hasičstva. Další členské schůze dne 12. února 1951 se zúčastnil velitel Městského požárního útvaru Josef Březina se členy svého útvaru a nový bezpečnostní referent Místního národního výboru Lupínek. Jednalo se opět o připravovanou reorganizaci hasičstva.

Na den 29. března 1951 byla připravena valná hromada sboru, které měla přinést závažnou změnu v organizaci dobrovolného hasičstva. Zápis z této valné hromady schází, takže nevíme, co se na ní projednalo. Byl na ní snad zvolen nový výbor, protože na schůzi, konané dne 9. dubna 1951 v místnosti zbrojnice, se scházejí členové výboru Karel Mádle, Prokop Cívín, Václav Veselý starší, Václav Veselý mladší, Josef Bittmann, Josef Němec, Jan Seifert, Jan Maisner, Jindřich Holík, Václav Kubíček, Alois Hofman, Věra Kubíčková a Jan Kratochvíl a rukou dáním slibují starostovi Karlu Mádlemu, že budou pracovat k prospěchu sboru. Za nemocného praporečníka byl zvolen Václav Kubíček, Jindřich Holík byl jmenován zbrojmistrem a Josef Němec strojmistrem.

V tomto roce se objevují v práci sboru dvě novinky: pomoc ve žních, při kterých členové sboru odpracovali 2808 brigádnických hodin, a na podzim účast na organizování měsíce československo-sovětského přátelství.

Léta 1951 a 1952 přinesly veliké změny do organizace československého hasičstva. Sборы dobrovolných hasičů se přeměňují v místní požární jednoty a místo okresních hasičských jednot vznikají okresní výbory požární ~~je~~ ochrany. Ve dnech 15. a 16. března 1952 se v Praze schází I. celostátní konference Svazu československého hasičstva. Završuje

reorganizací hnutí vytvořením ústředního orgánu Svazu požární ochrany, který pak v příštím roce je přejmenován na Československý svaz požární ochrany /ČSPO/.

Všechny tyto změny se ovšem odrazily i v životě a práci kolínského dobrovolného sboru a předem je nutno říci, že vedly k oživení jeho činnosti, i když se na začátku tohoto období zdálo, že sbor bude dobře pracovat a růst. V tomto roce se totiž podařilo získat do sboru devět žen a devět chlapců, což slibovalo příliv nové krve do kolínské hasičské organizace.

Na první schůzi v roce 1952, která se konala ve zbrojnici dne 11. února 1952 a kterou řídil velitel Veřejného požárního útvaru Josef Březina, oznámil dosavadní velitel dobrovolného sboru Prokop Cívín, že přešel do placeného požárního útvaru jako požárník z povolání, a požádal přítomné členy, aby se k tomu vyjádřili. Mínění přítomných vyznělo v ten smysl, že po tom, co požárníci z povolání vstoupili do dobrovolného sboru jako jeho členové, není důvodu o tom diskutovat. Budou mít tedy společného velitele. Podřízení dobrovolného sboru profesionálnímu požárnímu útvaru tím bylo dovršeno.

Na schůzi dne 7. dubna 1952 projednal sbor usnesení I. celostátní konference Svazu československého hasičstva z 16. března 1952 a připravoval se na organizační změny, vyplývající z této konference. Na den 21. dubna 1952 byla svolána valná hromada sboru, nyní již nazývaná výroční členskou schůzí, na které měly být provedeny všechny nutné organizační změny a měla být ustavena Místní jednota požární ochrany v

Kolíně. Do historie odešel "hasič" a nastoupil "požárník", místo "starosty" stojí nyní v čele jednoty "předseda" a zavádí se oslovení "soudruhu" místo "bratře". Zápis z této první výroční členské schůze Místní jednoty požární ochrany v Kolíně schází, takže nevíme, jaký výbor byl jako první postaven do jejího čela.

V roce 1951 byla zahájena stavba nové požární zbrojnice pro Veřejný požární útvar na kutnohorském předměstí u Polepské ulice, která po dokončení dostala popisné číslo 634/IV.

Útvar opustil starou hasičskou zbrojnici ve Václavské ulici čp. 3/III a dne 1.ledna 1953 se přestěhoval do nové zbrojnice i s novým vybavením, které dostal od Městského národního výboru v Kolíně. Dosevační velitel byl odvolán a novým velitelem útvaru byl jmenován Vladimír Kašák, který pak tuto funkci vykonával až do roku 1957. Zasloužil se o vznik kolínské požárnické hudby kapelníka Jana Zemana z Dolních Chvatlín.

Spolu s Veřejným požárním útvarem se do objektu nové požární zbrojnice na Polepské ulici přestěhoval i dobrovolný sbor, kterému bylo přiděleno nové požární vozidlo značky Tatra 805. Areál bývalé hasičské zbrojnice čp. 3/III ve Václavské ulici byl přidělen Státnímu statku Kolín.

O dalších osudech a činnosti Místní jednoty požární ochrany v Kolíně nemáme pak žádných zpráv až do roku 1954. Dovídáme se pouze, že v roce 1953 provedli členové místní jednoty pod vedením náčelníka Okresní inspekce požární ochrany /CIPO/ Josefa Háčka školení o zásadách požární ochrany obyvatelstva, jehož se ve městě Kolíně zúčastnilo 1214 občanů. V roce 1954 předala Místní jednota požární ochrany v Kolíně

některé starší stroje venkovským sborům, něco do Štítar a jeden stroj Místní jednotě požární ochrany v Hlubočci ve Slezsku, nad níž měl stále ještě Kolín patronát. V tom roce byla také vyřazena stará parní stříkačka z roku 1907, již stále říkali důvěrně "parnice"; byla odevzdána do sběru starého železa. Škoda, dnes by byla krásným a cenným expozítem v muzeu požární techniky.

V tomto čtyřiapadesátém roce byla práce, spíše nečinnost Místní jednoty požární ochrany v Kolíně často kritizována v okresním výboru ČSPO. Na návrh Josefa Háčka bylo dohodnuto poskytnout pomoc místní jednotě a na den 15. září 1954 svolat společné jednání předsednictva OV SČSP s výboram kolínské místní jednoty. Kolínským požárníkům byla především vytýkána línost při ustavování domovních požárních hlídek. Domácí požární hlídky byly tehdy novinkou požární ochrany, které byly všude zaváděny a v jejichž ustavování se mezi místními jednotami soutěžilo. Dávat dohromady domovní požární hlídky, zejména ve městech, nebylo nijak lehkou záležitostí, nikdo z občanů nechtěl takovou funkci přijmout a vina byla samozřejmě dávána požárníkům.

Na schůzi OV SČPO dne 22. října 1954 podal předseda podrobnou zprávu o situaci v Místní jednotě požární ochrany v Kolíně. Jednota neměla ani kde schůzovat a žádala, aby mohla konat své schůze v místnostech okresního sekretariátu OV SČPO. Opět se okresní výbor rozhodl místní jednotě pomoci a podpořit ji v práci. Povolil ji schůzovat v místnosti okresního sekretariátu, který se právě tehdy přestěhoval do přidělených místností v Rubešově ulici. Výroční členskou

schůzi konala jednota dne 27. prosince 1954, ale zápis o jednání na ní schází.

V roce 1954 vypukl v Kolíně po mnoha letech zase jeden z velikých požárů, dne 9. června 1954 vyhořely dílny ~~z~~ Československých státních drah na kutnohorském předměstí.

Práce místní jednoty se však nezlepšila ani po výroční členské schůzi, jak svědčí další a další výtky ze strany okresního výboru SČPO. Na plenární schůzi okresního výboru dne 23. dubna 1955 se znovu jednalo o špatné práci Místní jednoty požární ochrany v Kolíně. Celý kolínský okres byl krajským výborem kritizován, že nemá v pořádku domovní požární hlídky a okresní výbor sváděl celou vinu na kolínskou místní jednotu. Josef Háček znovu navrhl na schůzi 10. června 1955, aby byl výbor místní jednoty pozván na okresní výbor a uloženo mu, aby se konečně pustil zodpovědně do budování sítě domovních požárních hlídek ve městě. Společné jednání se uskutečnilo dne 5. srpna 1955, kdy do předsednictva OV SČPO byli přizváni soudruzi Karel Mádle, Ferdinand Dušek, Václav Kubíček a Vladimír Kašák. Ani to však nepomohlo, takový úkol, který byl jednotě ukládán, byl nad její síly, vždyť měla ve městě ustavit a udržovat 120 domovních požárních hlídek. V listopadu 1955 jich vykazovala sotva třicet, a to ještě možná řadu z nich jen na papíře. Záležitost s domovními požárními hlídkami se vlekla až do roku 1958, kdy se o nich přestalo mluvit, aniž by kdy byly v plném rozsahu ve městě uvedeny v život. Ale v roce 1955 ještě z ústředí připisovali těmto hlídkám veliký význam a tvrdě vyžadovali jejich ustavování a činnost. V kolínské místní jednotě byly

příčinou velikého roz^rstředění mezi členy, protože jednota byla stále kritizována za neúspěch při jejích zakládání. Při hodnocení okresů za rok 1955 skončil OV SČPO v Kolíně na předposledním místě mezi šestadvaceti okresy Pražského kraje právě pro neúspěch v budování domovních požárních hlídek. Vinna byla ovšem opět především Místní jednota požární ochrany v Kolíně.

Záležitost domovních požárních hlídek se táhne dál. Naposledy se o domovních požárních hlídkách jednalo na schůzi předsednictva OV ČSPO dne 14. března 1958, kdy bylo rozhodnuto svolat výbor Místní jednoty požární ochrany v Kolíně za účasti zástupce Městského národního výboru v Kolíně, do kterého se za OV SČPO dostavili předseda Okresního výboru Jaroslav Lanc a okresní velitel Jan Havel. Na této schůzi bylo jednáno o špatném stavu domovních požárních hlídek ve městě Kolíně a o opatřeních ke zlepšení tohoto stavu. Jak byla tato opatření provedena, není známo, neboť o domovních požárních hlídkách již po tomto datu veškeré zmínky ze zápisů o jednání jak okresního výboru tak i místní jednoty mizí. Ale vraťme se ještě do roku 1955.

V roce 1955 dostala Místní jednota požární ochrany v Kolíně od Městského národního výboru novou výstroj, novou jednotku požární techniky a novou klubovnu v Kouřimské ulici. V tom roce se přihlásilo do jednoty hodně mladých požárníků, které vedl Ota Holý. Předsedou místní jednoty byl zvolen Josef Borecký. Požárníci soutěžili o titul "Vzorný požárník", účastnili se pořádkové služby při průjezdech cyklistů Závodu míru Kolínem ve dnech 3. května 1955, 15. května 1956 a 19.

května 1957. Zakládali kroužky požární ochrany ve školách.

Ve dnech 28. a 29. září 1956 se konal v Praze I. sjezd Československého svazu požární ochrany. Požárníci pokládali svůj první sjezd za požárnický svátek a v předvečer sjezdu organizovali různé slavnostní podniky a akce. V Kolíně uspořádali koncert hudby kolínských požárníků a velký ohňostroj. V říjnu pak na členské schůzi projednali rezoluci I. celostátního sjezdu ČSPO.

V roce 1957 se konaly všeobecné volby do zastupitelských sborů. Kolínští požárníci se zapojili do přípravy voleb, pracovali ve volebních komisích, v agitačních střediscích pořádali přednášky o požární ochraně. V únoru toho roku se konala okresní konference požární ochrany v Kolíně, na níž byl do předsednictva okresního výboru ČSPO zvolen člen místní jednoty Otokar Holý. Na den 23. června 1957 byla do Kolína umístěna okresní soutěž požárních sborů s ohledem na to, že město Kolín oslavovalo 700 let svého trvání. Okresní soutěže teď nahrazovaly předválečné župní sjezdy. Tato soutěž v Kolíně se nepovedla, byla hodnocena jako dosud nejhorší, špatně zajištěná; místní jednotě bylo vytýkáno, že nepomáhala při její organizaci a soutěže se ani nezúčastnili.

Na rok 1957 připadlo také 90. výročí založení někdejšího Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně. Oslavy tohoto výročí byly připraveny na dny 15. a 16. června 1957. Pro nezájem občanstva o práci dobrovolných požárníků se oslavy nekonaly, uskutečnily se pouze dva koncerty ůechového orchestru kolínských požárníků.

Na okresní konferenci požární ochrany v Kolíně dne

16. února 1958 byl vyznamenán za příkladnou práci dlouholetý člen a bývalý starosta Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně Karel Mádle. Do okresního výboru požární ochrany byli z členů kolínské místní jednoty zvoleni Otakar Holý, Rudolf Zeman, z členů Veřejného požárního útvaru v Kolíně jeho nový velitel Václav Koštejn, Rudolf Vyhlídka a Jaroslav Šimák, který byl zvolen i do předsednictva OV ČSPO.

V průvodu na 1. máje 1958 se kolínští požárníci objevili již s novými označeními funkcí na stejnokrojích.

V práci požárníků se v té době začínají prosazovat tři pravidelné kampaňovité úkoly: jarní úklid, požární bezpečnost ve žních a podzimní topné období. Při všech provádějí preventivní opatření a vysvětlují obyvatelstvu nutnost zachovávat všechna nutná protipožární opatření. Prevence se teď vůbec stává hlavní požárníčskou činností.

Do Místní jednoty požární ochrany v Kolíně se v té době hlásili stále mladí lidé a v roce 1958 jich už bylo patnáct. Zapojovali se do okrskových i okresních soutěží a pomalu tam dosahovali už i určitých úspěchů.

V roce 1959 byl zvolen velitelem Místní jednoty požární ochrany v Kolíně Josef Němec. Předsedou byl stále ještě Josef Borecký.

Příštího roku se kolínští dobrovolní požárníci stěhují zpět do své staré "hasičárny", bývalé zbrojnice ve Václavské ulici čp. 3/III, kde jim tehdejší majitel objektu Státní statek Kolín pronajal garáže. Současně opustili svoji klubovnu v Kouřimské ulici a na krátkou dobu pak užívali jako svou spolkovou místnost tzv. "Kmochovu síň" v zadním traktu

Kolínské radnice, v přízemí jednopatrové budovy na radničním dvoře, která byla zbořena v roce 1967, aby ustoupila stavbě dnešního Kulturního domu pracujících.

V roce 1966 dostala Místní jednotka požární ochrany v Kolíně od Městského národního výboru nové spolkové místnosti ve zrušeném krémě v Kouřimské ulici čp. 18/III. Požárníci si je upravili jako klubovnu a schůzovou místnost a výkladní skříň bývalého obchodu využili k propagaci své práce. Těchto místností stejným způsobem užívají dodnes, i když jim plně nevyhovují a nikdy nevyhovovaly.

Na začátku a v první polovině šedesátých let nevyvíjela Místní jednotka požární ochrany v Kolíně příliš rozsáhlou činnost, spíše možno tuto dobu nazvat dobou pokračující stagnace. K této situaci pravděpodobně přispělo také časté stěhování, které museli dobrovolní požárníci podstoupit a které považovali za malou podporu ze strany Městského národního výboru v Kolíně. Po tom, co Veřejný požární útvar přešel pod řízení Středočeského krajského národního výboru v Praze, musela Místní jednotka požární ochrany v Kolíně opustit jeho areál na Polepské ulici a Městský národní výbor v Kolíně pro ni nedovedl najít jiné umístění, než různá provizoria, která v podstatě trvají dodnes. To mělo zajisté svůj vliv na útlum činnosti jednoty. Teprve příprava stého výročí dobrovolné požární organizace v Kolíně zaktivizovala místní jednotu k intenzivnější práci.

V jubilejním roce 1967 vedl Místní jednotu požární ochrany v Kolíně výbor v tomto složení: předseda Josef Borecký, členové Josef Bittmann, Ferdinand Dušek, František

Kruliš, Josef Lopata, Karel Mádle, Josef Němec, Jan Seifert, Miroslav Urban, František Urbánek, Jiří Vošický a Václav Vošický. V rámci příprav na oslavy 100. výročí předal Městský národní výbor v Kolíně na členské schůzi místní jednoty plaketu a Čestné uznání Karlu Mádlemu za dvaasedesát let práce v požární ochraně.

Oslavy stého výročí byly stanoveny na dny 27. a 28. května 1967. Záštitu nad nimi převzal Městský národní výbor v Kolíně. Začaly v sobotu dne 27. května 1967 v 17 hodin odpoledne na náměstí Obránců míru slavnostním promenádním koncertem dechového orchestru Veřejného požárního útvaru v Kolíně za řízení kapelníka Vladimíra Zemana. Současně byla na náměstí zahájena výstava historické i současné požární techniky, na které mimo jiné byla vystavena ruční pístová stříkačka z roku 1885 a parní potahová stříkačka z roku 1893. Večer byl vypálen na Knochově ostrově veliký ohňostroj s barevnou fontánou.

V neděli 28. května 1967 v 9 hodin dopoledne se konalo v Družstevním domě slavnostní shromáždění Místní jednoty požární ochrany v Kolíně a jejích hostů. Byli přítomni členové okresního výboru ČSPO v Kolíně, delegace ústředního výboru ČSPO v Praze, zástupci organizací Národní fronty a delegace požárních jednot z okolí. Radu Okresního národního výboru v Kolíně zastupoval místopředseda ONV Bedřich Šmíd, v delegaci městského výboru Komunistické strany Československa v Kolíně a Městského národního výboru v Kolíně byli předseda MěstNV Rudolf Dlouhý, tajemník MěstNV Karel Lein a člen rady MěstNV Josef Vondra.

Delegace nejstaršího dobrovolného požárního sboru z Velvar přivezla a v úvodu slavnostního shromáždění předala jubilejní kolínské jednotě symbolickou pochodeň se zdravicí. Potom promluvil nejstarší člen Místní jednoty požární ochrany v Kolíně Karel Mádle o historii sboru a vzpomněl všech jeho členů, kteří se slavného jubilea nedožili. Po něm promluvili předseda jednoty Josef Borecký a předseda Městského národního výboru v Kolíně Rudolf Dlouhý. Předseda okresního výboru ČSPO v Kolíně Jan Břinčil potom připjal čestnou stuhu na prapor, předaný místní jednotě ústředním výborem ČSPO, a předseda MěstNV Rudolf Dlouhý vyznamenal zasloužilé členy jednoty.

Odpoledně vyšel od Družstevního domu v Kouřimské ulici slavnostní průvod s hudbou, v čele s historickými prapory, a odvedl účastníky slavnosti na náměstí Obránců míru, kde se konala přehlídka všech zúčastněných požárních sborů.

Součástí oslav 100. výročí kolínské požární jednoty byla i veliká krajská soutěž, které se zúčastnilo deset požárních družstev mužů a sedm družstev žen. V soutěži žen zvítězilo družstvo místní jednoty Brník z kolínského okresu, druhé bylo družstvo MJ Kácov, okres Kutná Hora, a třetí družstvo MJ Bulánka, okres Kolín. V soutěži mužů zvítězilo družstvo MJ Křesetice, okres Kutná Hora, druhé bylo družstvo MJ Zibohlavky, okres Kolín, pouze o jediný bod za vítězem. Kolínští požárníci nesoutěžili, ale po soutěži předvedli v historických hasičských uniformách cvičení s parní stříkačkou. Celý odpolední sportovní program byl ukončen ukázkovým námětovým cvičením s požárním útokem na areál plynárny

na kutnohorském předměstí a výškového domu Jednoty s použitím nejmodernější techniky.

Oslavy 100. výročí založení historického Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně byly zakončeny přátelským večerem v Družstevním domě, na němž byla vyhodnocena krajská soutěž a vítězům předány ceny.

K přípravě i *záložní* zajištění oslav svého tak významného jubilea se vypjali kolínští dobrovolní požárníci k intenzivní činnosti a důstojný průběh oslav pro ně znamenal určité zadostiučinění za všechna ta léta, kdy se cítili vedle a ve stínu profesionálního požárního útvaru poníženi a bez podpory v zápase o své bytí či nebytí ve městě, zatímco profesionální požární útvar měl od začátku plnou podporu národního výboru. Oslavy připravili opravdu zodpovědně a Městský národní výbor je i tentokrát plně podpořil. Zdálo se, že po tomto nesporném úspěchu bude následovat i zlepšení a zintenzívnění každodenní normální práce jednoty. Místo toho po skončení oslav a doznění jejich slávy nastal opět v práci jednoty určitý útlum. Zůstalo zde však několik nadšených, zejména mladých členů, kteří se zúčastnili na přípravách slavného výročí a kteří se snažili nadále udržet místní jednotu při životě.

NÁSTUP DO DRUHÉHO STOLETÍ

=====

Nástup Místní jednoty požární ochrany v Kolíně do druhého století trvání dobrovolné požární organizace v našem městě Kolíně nebyl nijak slavný. Bezprostředně po roce pro naše kolínské dobrovolné požárníky tak slavným a jubilejním, přišel rok 1968, rok politické krize v celé naší společnosti. Tímto krizovým obdobím byla poznamenána i práce požárníků. Již okresní konference Československého svazu požární ochrany v Kolíně, která se konala v neděli 7. dubna 1968 v Družstevním domě, mu byla poplatná. Kolínští požárníci na ni podali protest proti filmu "Hoří, má panenko", v němž hrál jednu z hlavních rolí kapelník kolínské Kmochovy hudby Jan Vostrčil, a který považovali za zesměšnění požárnické práce a urážku všech dobrovolných požárníků. Protest byl přijat se souhlasem přítomných delegátů a bylo slíbeno, že se jím bude zabývat ústřední výbor svazu. Na ~~Kolíně~~ konferenci se také kolínští požárníci zasažovali o to, aby bylo obnoveno mezi požárníky dřívější oslovení "bratře" místo "soudruhu". Při volbách do okresního výboru ČSPO v Kolíně dostala kolínská místní jednotka za-

stoupení pěti svými členy; do okresního výboru byli zvoleni Josef Lopata, Josef Němec, František Kruliš a soudruzi Steklý a Menoušek.

V tomto roce se kolínská místní jednotka zúčastnila oslav 80. výročí založení požární jednoty v Dobřichově, zúčastnila se oslav 20. výročí Vítězného února, oslav 1 máje a osvobození Československa Sovětskou armádou ve dnech 1., 5. a 8. května 1968 a pomáhala v pořadatelské službě při průjezdu Závodu míru městem dne 15. května 1968. Městský národní výbor v Kolíně jí přidělil částku šest tisíc korun na opatření vycházkových stejnokrojů.

V červnu roku 1968 dostali kolínští požárníci pozvání z Police nad Metují k účasti na oslavách stého výročí založení tamější požární jednoty. Vyslali tam delegaci ve složení Karel Mádle, Josef Bittmann a František Kruliš. Delegace byla vřele přijata a projednala tam družbu s poličskými požárníky, která pak byla několik let udržována.

Kolínští požárníci se zúčastňovali i soutěží požárních družstev a dosáhli na nich i slušných výsledků. Na okrskové soutěži v Pučerách se umístili jako druží, na okresní soutěži dne 10. června 1968 skončili na třetím místě.

V pátek 25. října 1968 se konalo v Družstevním domě slavnostní zasedání okresního výboru ČSPO k 50. výročí vzniku samostatného československého státu. Na tomto zasedání byly předány pamětní medaile k 50. výročí ČSR také členům kolínské požární jednoty Karlu Mádlemu, Josefu Lopatovi, Josefu Bittmanovi, Josefu Němcovi, Ferdinandu Duškovi, Josefu Boreckému, Josefu Háčkovi, Janu Kamarýtovi, Václavu

Koštejnovi, Janu Seifertovi a soudruhům Menouškovi, Steklému a Zahálkovi. Karel Mádle, Josef Háček, Otomar Hofman, Josef Bittmann, Ferdinand Dušek, Václav Koštejn, Josef Němec a Menoušek byli vyznamenáni "Čestnou plaketou ÚV ČSPO".

V říjnu 1968 dostala jednota konečně několik nových vycházkových uniforem, které hned rozdělila svým členům.

Dne 11. listopadu 1968 se sešla v Praze celostátní konference Československého svazu požární ochrany, na níž byla provedena reorganizace svazu na základě federativního uspořádání Československé socialistické republiky. Druhého dne 12. listopadu 1968 se konal I. ustavující sjezd Českého svazu požární ochrany, který přijal nové stanovy. Místní jednota požární ochrany v Kolíně projednala zprávu ze sjezdu na své výborové schůzi dne 2. prosince 1968.

Rok 1969 začal v životě kolínských dobrovolných požárníků členskou schůzí dne 13. ledna 1969, na níž za účasti dvaceti členů byla připravena výroční členská schůze místní jednoty. Uskutečnila se dne 20. ledna 1968 a přišlo na ni dvětaadvacet členů a čtyři hosté, mezi nimiž byl tajemník Městského národního výboru v Kolíně Karel Lein, předseda OV ČSPO Jan Břinčil a další dva členové OV ČSPO Dobiáš a Fuchsa. Schůzi zahájil předseda Místní požární jednoty v Kolíně Josef Borecký politickým úvodem, v němž připomněl 50. výročí republiky, lednové zasedání ÚV KSČ, vstup spojeneckých vojsk na území ČSSR, listopadovou rezoluci ÚV KSČ a závěry I. sjezdu Českého svazu požární ochrany. Ocenil práci výboru místní jednoty, který pracoval ve složení: Josef Borecký, Josef Bittmann, Ferdinand Dušek, František Kru-

liš, Karel Mádle, Josef Němec, Josef Lopata, Jan Seifert, Miroslav Urban, František Urbánek ml. a Jiří Vošický. V jednotě pracovalo aktivně jen pětadvacet členů, z toho počtu dvanáct členů konalo střídavě pohotovostní službu na Krajském veřejném požárním útvaru /KVPÚ/, ostatní zajišťovali požární hlídky při kulturních podnicích. Zbytek členů žádnou činnost nevyvíjel. Aktivní členové se scházeli každé pondělí ve spolkové místnosti, na údržbě požárního vozu a ostatní techniky odpracovali v roce 1968 celkem 350 hodin, konali deset výborových a dvě členské schůze a výjezdní družstvo vykonalo jedenáct pohotovostních služeb na KVPÚ. Předseda místní jednoty Josef Borecký pak poděkoval Městskému národnímu výboru za finanční pomoc i maximální podporu a nakonec vzpomněl odchodu dlouholetého člena jednoty Františka Bulgra, který zemřel v listopadu 1968. Pokladní zpráva vykázala finanční jmění jednoty ke dni výroční členské schůze částkou 2 010,97 Kčs.

V doplňovacích volbách byl kooptován do výboru jednoty Josef Háček a současně byl zvolen předsedou místní jednoty za Josefa Boreckého, který stál v čele jednoty dvanáct let.

Okresní výbor ČSPO v Kolíně udělil a jeho předseda Jan Břinčil předal v průběhu výroční členské schůze Čestná uznání členům místní jednoty Miroslavu Urbanovi, Jiřímu Vošickému, Václavu Vošickému, Františku Krulišovi a J. Línhartovi, medaili za zásluhy Františku Urbánkovi st. a pochvaly soudruhům Šebkovi, Veselému, Ryšánkovi, Němeovi a Pokornému.

V diskusi na ~~vše~~ výroční schůzi si členové stěžovali, že jim není umožněno spolupracovat při hašení požárů a že

právě to způsobuje nezájem o členství a práci v místní jednotě.

V usnesení se výroční členská schůze zaměřila na vypracování plánů teoretické i praktické přípravy členů, na získávání mladých lidí do řad místní jednoty a na údržbu požární techniky. Schůze byla hodnocena jako velice úspěšná.

V den výroční členská schůze dne 20. ledna 1969 zemřel dlouholetý člen místní jednoty Otomar Hofman; jeho pohřbu dne 24. ledna 1969 se zúčastnila osmičlenná delegace a se zesnulým se za jednotu rozloučil Karel Mádle. Dne 7. února 1969 pak zajela delegace složená z členů výboru Josefa Háčka, Karla Mádleho, Františka Kruliše a Františka Urbánka do Veltrub, kde předala vdově paní Hofmanové čestnou plaketu, která byla zemřelému udělena a nemohla už mu být na výroční členská schůzi předána.

Na členské schůzi 17. února 1969 byl kooptován do výboru místní jednoty Rudolf Salák, od roku 1969 nový velitel Krajského veřejného požárního útvaru v Kolíně. Dále byla projednána spolupráce s Místní jednotou požární ochrany ve Štítarech. Na schůzi 24. února 1969 bylo upřesněno rozdělení funkcí a úkolů ve výboru: předseda Josef Háček, místopředseda Josef Borecký, čestný předseda Karel Mádle, hospodář Josef Bittmann, jednatel František Kruliš, velitel Josef Lopata, zástupce velitele Josef Němec, preventista Ferdinand Dušek, členové výboru Jiří Vošický, Miroslav Urban, František Urbánek ml., Jan Seifert a Rudolf Salák, revizoři účtů František Urbánek st. a Mikoláš Šebek.

Dne 14. března 1969 uspořádala Jednota v restauraci

"Na sídlišti" josefskou zábevu s tombolou. Téhož dne zemřel František Urbánek st., na jehož pohřeb dne 19. března 1969 byla vyslána šestná delegace. V témže měsíci zemřel další člen jednoty A. Darebný, i na jeho pohřeb byla vyslána delegace. Za zemřelého Františka Urbánka byl zvolen do revizní komise soudruh Veselý.

V té době byl název "místní jednota" změněn na "požární sbor". V dubnu 1969 začal kolínský dobrovolný sbor jednat s Městským národním výborem v Kolíně o stavbě nové požární zbrojnice. Ze strany požárního sboru se jednání zúčastnili Josef Háček, Karel Mádle, Josef Borecký, Josef Němec, Josef Lopata a Miroslav Urban. Ke stavbě zbrojnice pro dobrovolný sbor však nedošlo.

V létě roku 1969 měl kolínský sbor řadu, možno říci, společenských povinností. V rámci družebních styků pozval do Kolína na hudební festival Knochův Kolín bratrské požární sbory z Hlubočce a z Police nad Metují. Oba sbory pozvání přijaly a přijely. Kolínští požárníci měli starosti především s ubytováním tolika lidí, ale i ty nakonec vyřešili jednak tím, že někteří si vzali hosty na nocleh do svých bytů, jednak si vypůjčili šedesát lehátek a hosty ubytovali provizorně ve školních tělocvičnách. Dne 20. června 1969 dopoledne uvítali předseda požárního sboru Josef Háček a předseda okresního výboru ČSPO Jan Břinčil milé hosty na kolínském náměstí a další členové sboru se pak plně svým hostům věnovali po celý průběh festivalu. Hostům z obou bratrských sborů se v Kolíně líbilo a jejich návštěva přispěla k utužení přátelských družebních styků mezi nimi a kolínským dobrovolným požárním sborem.

V neděli dne 13. července 1969 se konala v Kolíně krajská soutěž požárních družstev. Byla zahájena již v sobotu cvičným požárním útokem na osmipodlažní dům v sídlišti a večer se účastníci soutěže sešli na přátelské taneční zábavě při hudbě Krajského veřejného požárního útvaru v Družstevním domě. V neděli uspořádali muhotný průvod od Družstevního domu na náměstí Obránců míru, kde se konala slavnostní přehlídka všech soutěžících. Vlastní soutěž probíhala na hřištích TJ Jiskra a TJ Tatra v Borkách. Družstvo kolínského dobrovolného požárního sboru se v krajské soutěži dobře neumístilo, třebaže v předcházející okresní soutěži, konané dne 16. června 1969 na Volárně obsadilo druhé místo. Družstva kolínského okresu z venkova se však vyznamenala, z pěti kategorií dosáhla vítězství ve čtyřech: ve svých kategoriích zvítězily dorostenky ze Stříbrné Skalice, ženy z Brníka, zvítězili i muži ze Zibohlav a družstvo Krajského veřejného požárního útvaru z Kolína; pouze v kategorii dorostenců si odvezlo prvenství družstvo ze Žďáru v okrese Mladá Boleslav. Kolínští požárníci pomáhali okresnímu výboru ČSPO jako pořadatelé při taneční zábavě i při soutěžích a při přehlídce na náměstí jako směrníci a praporečníci.

Během žní drželi kolínští dobrovolní požárníci po jedenadvacet dnů pohotovost ve zbrojnici. Na členské schůzi 10. listopadu 1969 oslavil předseda dobrovolného požárního sboru v Kolíně Josef Hájek šedesáté narozeniny.

Na poslední výborové schůzi roku 1969 a první v roce 1970 připravovali kolínští požárníci svou výroční členskou

schůzi. Pozvali na ni zástupce okresního výboru ČSPO, Krajského veřejného požárního útvaru, Městského národního výboru v Kolíně, Městského výboru Národní fronty a požární sbory z Čáslavi, Zásbuk, Sendražic, Štítar, Polep, Starého Kolína a Veltrub.

Ve středu 10. prosince 1969 oslavil nejstarší člen a čestný předseda sboru Karel Médle v plné svěžesti své 83. narozeniny. Pětašedesát let svého života věnoval práci v kolínském dobrovolném požárním sboru. Za války byl vězněn v nacistickém koncentračním táboru v Malé pevnosti v Terezíně. Po návratu z vězení byl v osvobozené republice prvním předsedou požárního sboru v Kolíně a tuto funkci vykonával až do roku 1955.

Výroční členská schůze se konala dne 8. února 1970 za účasti osmadvaceti členů a osmnácti hostů. Mezi hosty byl předseda Městského národního výboru v Kolíně Josef Šecl, předseda OV ČSPO Jan Břinčil, zástupce Městského výboru Národní fronty v Kolíně Šafařík, velitel KVPÚ Rudolf Salák a zástupci požárních sborů z Čáslavi, ze Zásbuk a z Veltrub. Schůzi zahájil předseda Josef Háček a zprávu o celoroční činnosti sboru přednesl místopředseda Josef Borecký. Uvedl, že sbor čítá jedenapadesát členů a vykonal nemalou práci. Soutěžní družstvo si vybojovalo první místo v okrskové soutěži ve Štítarech a druhé místo v okresní soutěži na Volárně. Při krajské soutěži v Kolíně spolupracovalo při námětovém cvičení. Při Kmochově Kolínu hostili kolínští požárníci bratrské sbory z Hlubočce a z Police nad Metují. Pořádali během roku dvě taneční zábavy, josefskou a miku-

lášskou, z nichž získali 2 790,-- Kčs. Odpracovali 377 brigádnických hodin při údržbě požární techniky a 400 hodin při čištění vodních požárních nádrží ve městě.

Požárníci si na výroční schůzi pochvalovali pomoc a podporu ze strany Městského národního výboru. Předseda MěstNV Josef Šecl jim poděkoval za dobrou práci. Také předseda OV ČSPO v Kolíně Jan Břinčil ocenil práci kolínského sboru a předal Josefu Bittmannovi k jeho 70. narozeninám čestný odznak za zásluhy a Josefu Háčkovi čestný odznak za příkladnou práci. Na této výroční schůzi však zazněla i stížnost, že zástupci dobrovolného požárního sboru nebyli pozváni k uvítání delegace sovětských požárníků, která v úterý 2. prosince 1969 přijela do Kolína. Delegaci vedl generál požární ochrany Obuchov. Po uvítání hostů a přehlídce čestné jednotky požárníků na nádvoří požárního útvaru se konala beseda se členy delegace v Družstevním domě, na kterou byli mimo jiné pozváni požárníci ze Zibohlav, ale z Kolína ne. To kolínští dobrovolní požárníci samozřejmě těžce nesli.

V usnesení výroční členské schůze si požárníci stanovili úkol provádět řádně preventivní protipožární prohlídky ve městě, získávat odznak "Vzorný požárník" a provádět nábor mládeže do řad požárníků.

Do nového výboru sboru byli zvoleni Josef Háček, Josef Bittmann, Karel Mádle, František Kruliš, Josef Lopata, Josef Borecký, Mikoláš Šebek, Ferdinand Dušek, Jiří Vošický, Josef Němec a Rudolf Salák.

O činnosti dobrovolného požárního sboru v Kolíně v letech 1970 a 1971 toho mnoho nevíme, schůzejí zápisy ze schů-

zí výborových i členských. Kolínský dobrovolný požární sbor stihla v té době veliká ztráta. Dne 8. července 1970 zemřel jeho čestný předseda Karel Mádle, nositel nejvyšších požárnických vyznamenání. V pátek 10. července 1970 se s ním kolínští požárníci rozloučili a vzdali mu poslední poctu. Smuteční projev nad rakví pronesl tajemník Městského národního výboru Karel Lein a předseda požárního sboru Josef Háček.

Mnoho starostí působily sboru stále preventivní prohlídky, které se stále nedařilo v potřebné míře zajišťovat. Objevilo se to znovu na výroční členské schůzi 23. ledna 1972 i v jejím usnesení. Na této výroční schůzi bylo přítomno 27 členů a 4 hosté: zástupce Městského výboru KSČ, Městského výboru Národní fronty, zástupce Městského národního výboru Karel Lein a zástupce Ústředního výboru ČSPO soudruh Menoušek. Předseda Josef Háček ve své zprávě uvedl, že jen asi jedna třetina všeho členstva se účastní práce sboru, ostatní stojí stranou. V roce 1971 pomáhali požárníci při přípravě i průběhu voleb do zastupitelských sborů, které se konaly v závěru roku. Pracovali jako členové volebních komisí, přednášeli v agitačních střediscích. Za to se jim dostalo na výroční schůzi poděkování od všech zástupců stranických i státních městských orgánů. Zástupce ÚV ČSPO soudruh Menoušek předal na této výroční schůzi jako uznání za dlouholetou práci v požární ochraně pamětní medaili "Za věrnost" Josefu Bittmannovi, Ferdinandu Duškovi, Janu Seifertovi a soudruhu Zahálkovi. Výroční členská schůze zvolila nový výbor základní organizace v tomto složení: předseda Josef Háček, místopředseda Josef Němec, velitel Josef Lopata, jednatel Fran-

tišek Kruliš, hospodář Josef Bittmann, členové Rudolf Vyhlídka, František Urbánek, Jan Seifert, Josef Dorecký a Pokorný. Do revizní komise byli zvoleni Ferdinand Dušek a Josef Michálek.

Vzhledem k tomu, že jen malá část členstva se aktivně účastnila práce ve sboru, uložila výroční členská schůze výboru, aby do konce března provedl kontrolu členské základny a ty členy, kteří nensvštěvují členská schůze a neúčastní se práce sboru, vyškrtnl anebo je přeřadil jako přispívající členy. Výbor splnil tento úkol a zaslal všem členům, kteří se nezapojovali do práce ve sboru, dopis s dotazem, zda chtějí být dále členy sboru a platit členské příspěvky.

V té době se opět přechodně zhoršily vztahy mezi dobrovolným požárním sborem a profesionálním KVPÚ v Kolíně. Předseda Josef Háček si na špatnou spolupráci stěžoval dopisem, zasláným na ÚV ČSPO a na Okresní inspekci požární ochrany v Kolíně.

Ve dnech 17. a 18. června 1972 hostili kolínští požárníci opět delegaci požárníků z Police nad Metují, která přijela do Kolína v době festivalu Kmochův Kolín.

V říjnu roku 1972 se kolínští požárníci rozloučili se svým dlouholetým jednatelem Františkem Krulišem. Ještě zapsal do knihy protokolů zápis o jednání členské schůze dne 19. září 1972 a na příští schůzi dne 31. října 1972 už mu jeho přátelé povstáním a minutou ticha vzdali poslední poctu. Místo něho byl jednatelem sboru zvolen Rudolf Vyhlídka.

Od konce roku 1972 do května 1975 zápisy o schůzích požárního sboru v Kolíně chybějí. Už v roce 1972 byla účast

na členských schůzích malá, dvanáct až devatenáct členů, práce vážla, hlavní úkol té doby - preventivní protipožární prohlídky - se neplnil, aktivita sboru klesla na minimum. Ze této situace vkládali poctiví členové sboru jedinou naději v práci s mládeží, s pionýry. Snažili se získávat pro myšlenku dobrovolné požární ochrany školní děti. Nebyla to myšlenka nová, v některých požárních sborech kolínského okresu dosahovali v té době už velmi dobrých výsledků v práci s mládeží a také kolínský požární sbor již získal na tomto poli dobrých zkušeností, vždyť již v šedesátých letech měl vlastní družstvo mladých požárníků, z nichž pak vyšlo několik obětavých mladých členů a funkcionářů sboru.

V té době se začínala rozbíhat požárnická hra "Plamen", zaměřená na soutěžení mladých požárníků. Ve dnech 16. a 17. června 1973 probíhalo v autokempingu v Českém Brodě první celookresní kolo vyhodnocení žákovských požárnických družstev "Plamen 72", jehož se zúčastnilo osmnáct družstev z okresu. Kolínští mladí požárníci mezi nimi ještě nebyli. Ještě dlouho trvalo, než mohl také kolínský sbor postavit své mladé požárníky do soutěže.

Dne 4. února 1973 jmenoval kolínský požární sbor na své výroční schůzi svého zasloužilého člena Josefa Bittmanna svým čestným předsedou. Josef Bittmann byl tehdy nejstarším členem sboru a čtyřicet let už zastával funkci hospodáře. Příštího roku, 21. února 1974 oslavil šedesát let členství v požární organizaci.

Na jaře roku 1975 se opět objevují v knize zápisů pro-

tokoly z členských schůzí. Schůze jsou velmi slabě navštěvovány, dvanáct, třináct členů chodí v té době do schůzí. Zápisy jsou také velmi stručné. Dová^áíme se z nich, že preventivní protipožární prohlídky ve městě jsou stále hlavním problémem, kterým se kolínští požárníci obírají a který se jim nedaří zvládnout a za který jsou stále kritizováni ze strany města. V roce 1975 se členové sboru zúčastnili májových oslav a oslav 30. výročí osvobození, při nichž Josef Lopata se svými pomocníky připravil a odpálil na ostrově veliký ohňestroj s vodní fontánou. V květnu se podařilo získat tři nové členy sboru. Předsedou veřejného požárního sboru v Kolíně je v té době Jindřich Bláha, členy výboru Rudolf Vyhlídka, Jan Seifert, Josef Borecký, Josef Bittmann, Václav Veselý, Miroslav Urban, František Urbánek, Bohuslav Tomek, František Kruliš ml., Josef Michálek a Miloš Chvalovský.

V květnu roku 1976 dostala základní organizace Sboru požární ochrany v Kolíně nové auto a starou Lauritku předala místní organizaci SPO ve Vinařicích. Družstvo kolínských dobrovolných požárníků se s úspěchem zúčastnilo dne 16. května 1976 okrskové soutěže, v níž se umístilo na druhém místě. V okresní soutěži dne 29. května 1976 v Bečvárech působili předseda Jindřich Bláha a velitel Josef Lopata jako rozhodčí. V polovině roku 1976 měla základní organizace Sboru požární ochrany v Kolíně 45 registrovaných členů, ale na členské schůzi dne 8. června 1976 bylo přítomno jen 14 členů a dne 20. června 1976 dokonce jen sedm.

Starší členové, kteří vedli sbor od osvobození, pomalu

jeeden za druhým odcházeli. V létě roku 1976 odešel dlouholetý zasloužilý člen a funkcionář sboru Ferdinand Dušek do Domova důchodců v Červeném Hrádku, ale zůstal i nadále členem kolínské základní požární organizace.

Výbor základní organizace se plně zaměřil na získávání školních dětí do družstva mladých požárníků. Za tím účelem jednal s ředitelem I. Základní školy v Kolíně a již v létě roku 1976 přihlásil dětský oddíl do celostátní soutěže hry "Plamen 76", jak bylo rozhodnuto na členské schůzi dne 24. srpna 1976. Dětský oddíl měl zatím jen šest členů, vedením oddílu byl pověřen Bohuslav Toměk a práci s oddílem se věnovali i předseda Jindřich Bláha a velitel Josef Lopata.

Na schůzi dne 24. srpna 1976 byl projednáván také návrh základní organizace SPO Čáslav na navázání družby s kolínskými požárníky, o kterou se Čáslavští snažili již od roku 1969, kdy pozvali kolínský sbor na oslavu stého výročí založení čáslavského požárního sboru. Dále tato schůze projednala přípravu oslav 110. výročí dobrovolného požárního sboru v Kolíně a zvolila komisi ve složení Josef Borecký, Josef Háček, Josef Michálek, Rudolf Vyhlídka, Miroslav Urban, Jindřich Bláha, Josef Lopata a Bohuslav Tomek, která měla oslavy připravit a v příštím roce je zajistit.

I v roce 1976 se zapojili kolínští dobrovolní požárníci do přípravy a provedení všeobecných voleb do zastupitelských sborů, pomáhali jako členové volebních komisí a účastnili se činností agitačních středisek. Výroční členská schůze základní organizace SPO v Kolíně se konala v neděli 27. listopadu 1976, ale zápis z ní opět schází.

Od začátku roku 1977 žil sbor přípravami oslav 110. výročí svého založení. Oslavy byly stanoveny na den 21. května 1977, ale byly zahájeny vlastně již dne 19. března 1977 společenskou zábavou v restauraci v Kolíně VI, která byla úspěšná a vynesla sboru čistých 1 296,-- Kčs.

Nač oslavami převzal patronát Městský národní výbor v Kolíně. Dne 21. května 1977 začaly slavnosti v 10 hodin dopoledne námětovým cvičením na náměstí Obránců míru. Námětové cvičení připravil velitel KVPÚ Rudolf Salák spolu s Miroslavem Urbanem. Zúčastnily se ho dobrovolné sbory z Kolína, Štítar, Polep a Starého Kolína, doplněné členy profesionálního Krajského veřejného požárního útvaru v Kolíně. Od 11 do 14 hodin byla vystavena na náměstí požární technika. Po námětovém cvičení uctila delegace sboru, kterou tvořili Jindřich Bláha, Miloš Chvalovský, Josef Háček, Josef Michálek, Josef Lopata, J. Paulus a žáci se svým vedoucím Bohuslavem Tomkem památku zemřelých členů sboru pietním aktem a položila věnce u památníků prvního i druhého odboje. Od 15 hod. se konalo v Kulturním domě pracujících slavnostní zasedání místní organizace Svazu požární ochrany v Kolíně za přítomnosti pozvaných hostů. Po uvítání přítomných hostů a členů sboru a po kulturním pořadu, který připravili a provedli mladí požárníci, následoval slavnostní projev, který přednesl předseda sboru Jindřich Bláha. V závěru slavnostního shromáždění byla vyznamenána řada zasloužilých a dlouholetých kolínských požárníků udělením medailí, čestných odznaků a uznání. Oslava 110. výročí byla zakončena večeří v 18 hodin přátelskou zábavou při hudbě KVPÚ.

Třebaže kolínští požárníci věnovali mnoho času a sil přípravě i průběhu oslav 110. výročí svého založení, nezapomínali ani na ostatní své povinnosti. V té době se dařilo poměrně dobře práce se žákovským požárnickým družstvem, které stále vedl obětavý Bohuslav Tomek. Na členské schůzi dne 3. května 1977 bylo rozhodnuto přihlásit žákovské družstvo do celostátní hry "Plamen 77", jejíž okresní kolo se konalo ve dnech 27. až 29. května 1977 v Semepši. Kolínští žáci se ani tehdy ještě v soutěži neumístili, ale v příštím roce při celostátní soutěži na okresním srazu v Plaňanech dne 7. října 1978 už byli ve své věkové kategorii pátí.

V roce 1977 byli vyznamenáni někteří zasloužilí členové základní organizace SPO v Kolíně. Kromě těch, jimž byla vyznamenání odevzdána na slavnostním zasedání ke 110. výročí založení kolínské dobrovolné požární organizace, bylo dalších vyznamenání předáno na členské schůzi dne 21. června 1977, a to Čestné uznání Krajského výboru SPO v Praze Josefu Boreckému. Na členské schůzi dne 15. listopadu 1977 zvolili kolínští požárníci Josefa Háčka čestným předsedou základní organizace SPO v Kolíně.

Na výroční členské schůzi základní organizace SPO v Kolíně dne 27. listopadu 1977 v restauraci "Na sídlišti" bylo přítomno třiedvacet členů, jedna členka a pět hostů. Schůzi zahájil Miloš Chvalovský a po uvítání hostů předvedlo svůj kulturní pořad žákovské družstvo základní organizace. Zprávu o činnosti přednesl předseda ZO SPO v Kolíně Jindřich Eláha a zprávu o hospodaření Josef Bittmann. Na výroční schůzi byl zvolen nový výbor základní organizace, který hned po

skončení schůze konal své ustavující zasedání. Předsedou základní organizace SPO v Kolíně byl zvolen opět Jindřich Bláha, velitelem Josef Lopata, místopředsedou Josef Kramář, politicko-organizačním referentem Rudolf Vyhlídka, preventistou Miloš Chvalovský, jednatelem Josef Mlejnek, technickým referentem Josef Němec, referentem civilní obrany Josef Michálek, vedoucím mládeže Bohuslav Tomek, hospodářem Josef Bittmann a členy výboru Mikoláš Šebek, František Urbánek a Miroslav Urban. Revizní komise měla dva členy, Rudolfa Musílka a Václava Veselého. Delegátem na okresní konferenci byl zvolen Josef Michálek, jako hosté konference byli navrženi Josef Háček, Miroslav Urban a Josef Kramář.

Výroční členská schůze schválila závazek základní organizace SPO v Kolíně ke 30. výročí Vítězného února a III. sjezdu Svazu požární ochrany ČSR. Zaslala také rezoluci České mírové radě, v níž požadovala zákaz zbraní hromadného ničení na celém světě.

Práce základní organizace SPO v Kolíně se po zdařilé výroční členské schůzi nezlepšila. Členská schůze byly nadešle slabě navštěvovány, v průměru dvanáct, třináct členů do nich chodilo a stále to byli jedni a titíž. Nově zvolený výbor také těžce rozvíjel svou práci, až předseda Jindřich Bláha pohrozil svou rezignací, jestliže se práce výboru nezlepší. Na práci výboru i celé základní organizaci mělo vliv také to, že požární sbor stále neměl vlastní vyhovující spolkové místnosti ani zbrojnici, třebaže mu je Městský národní výbor stále sliboval. Již postavený objekt na sídlišti, který byl určen pro sborovou zbrojnici, byl ještě

před předáním požárníkům použít pro provizorní potravinářskou prodejnu a požárníci byli odkázáni na dobu, až bude v centru sídliště dokončena a do provozu uvedena definitivní samoobsluha potravin, že snad potom objekt dostanou.

Jen těžko se v té době dařilo získávat nové členy do kolínské základní organizace SPO. V roce 1977 bylo přijato za celý rok sedm nových členů a dvě ženy, v roce 1978 jen tři muži. Do Kolína se stále stěhovalo mnoho lidí z venkova do nově postavených panelových domů v sídlišti, mnozí z nich pracovali ve svých dřívějších bydlištích na venkově aktivně v požárních organizacích, ale po přestěhování do Kolína na svou požárníckou minulost rychle zapomněli a nechtěli ani slyšet o tom, že by měli pracovat dále v základní organizaci SPO v Kolíně. Výbor kolínské základní organizace se snažil všemi silami je získat, obstarával si na Městském národním výboru jejich jména, jednal s nimi o jejich vstupu do kolínské základní organizace, ale marně. Na členské schůzi dne 14. března 1978 probrali přítomní členové, bylo jich tenkrát přítomno devatenáct, celou členskou základnu, jednoho členu po druhém, a zjišťovali příčiny, proč jednotliví členové se neúčastní práce v organizaci a ani na členské schůze nedecházejí. Ukázalo se, že řada členů nepracuje už několik let, třebaže dříve byli aktivní. Na této členské schůzi bylo rozhodnuto sestavit dvojice, které postupně navštíví všechny ty členy, kteří zůstávají stranou, a projednají s nimi, co jim brání vykonávat povinnosti, které na sebe dobrovolně vstupem do požární organizace vzali. Výsledek této akce nebyl potěšitelný a protože se ani potom

práce výboru ani celé základní organizace nezlepšila, podal předseda Jindřich Bláha na výborové schůzi dne 28. března 1978 písemně žádost o uvolnění z funkce. Dal se však ještě tentokrát přesvědčit a ve funkci zůstal. Účast na členských schůzích zůstávala stále slabá, základní organizace stěží a jen díky několika málo obětavým členům mohla za těch okolností plnit nejdůležitější své úkoly.

Dne 17. listopadu 1978 se konala v Družstevní domě další výroční členská schůze. K jejímu slavnostnímu rázu opět přispělo vystoupení mladých požárníků s kulturním programem, navíceným zvláště k této příležitosti. Od začátku roku 1978 byli tito mladí požárníci pod vedením Danuše Lopatové zapojeni do pionýrské skupiny I. Základní školy v Kolíně. Schůzi řídil místopředseda Josef Kramář a hlavní referát přednesl předseda Jindřich Bláha. V diskusi na této schůzi se opět hovořilo o tom, že práci základní organizace brzdí ta skutečnost, že nemá vyhovující vlastní místnosti ani zbrojnici a v objektu v sídlišti, který byl původně pro její účely vystavěn, je stále prodejna potravin, a nic se ve prospěch kolínských požárníků nedělá. Na této výroční členské schůzi bylo několik aktivních členů vyznamenáno. Pamětní věrnostní medaili převzali Miroslav Urban, Josef Kramář, Josef Lopata, Milan Linhart a Jindřich Bláha, stužku k věrnostní medaili Josef Michálek a Josef Němec, medaili za 50 let činnosti v požární ochraně Rudolf Vyhlídka a Čestné uznání za práci s mládeží Danuše Lopatová.

Po výroční členské schůzi se výbor organizace znovu zabýval otázkou nečinnosti některých členů a rozhodl všem

zaslat dopis s dotazem, jak se hodlají do práce základní organizace zapojit. Tento pokus o aktivizaci všeho členstva, právě tak jako ty předchozí, byl také bezvýsledný a práce ani účast na schůzích se nezlepšila. Začátkem roku 1979 složil Josef Bittmann funkci hospodáře, kterou vykonával nepřetržitě dlouhou řadu let, a místo něho byla zvolena hospodářkou základní organizace SPO v Kolíně Danuše Lopatové. Předseda Jindřich Bláha požádal opět o uvolnění z funkce, tentokrát ze zdravotních důvodů. Členská schůze dne 13. února 1979 vyloučila ze základní organizace SPO v Kolíně Miloše Chvalovského, který byl výroční členskou schůzí v listopadu 1977 zvolen preventistou sboru, ale svou funkci nevykonával a jeho vinou nebyl plán preventivních prohlídek ve městě již několik let plněn.

Základní organizace stále hledala cesty, jak přivést všechny své členy k aktivní práci. Ukázalo se, že nezájem o práci v základní organizaci SPO projevují i její členové, kteří jsou požárníky z povolání, a ti by přece měli být všem ostatním příkladem. Tehdy byl učiněn poslední pokus o aktivizaci členstva prostřednictvím stranické skupiny základní organizace a závodní organizace KSČ v Krajském veřejném požárním útvaru. Výsledek opět žádný. Účast na členských schůzích klesala dále, dne 27. února 1979 přišlo na členskou schůzi devět a dne 13. března 1979 dokonce jen sedm členů.

Zásadou velitele Josef Lopaty se dařilo i za této situace plnit výcvikový plán veřejného požárního sboru základní organizace a udržovat pravidelná pondělní cvičení. Po-

žární družstvo základní organizace tehdy tvořili opět ti poctiví členové, kteří se zúčastňovali pravidelně i všech členských schůzí, Josef Němec, Miroslav Urban, Jindřich Bláha, Josef Mlejnek, Josef Kramář, Jan Sahulka, J. Straka a velitel Josef Lopata. V okresní soutěži v roce 1978 obsadili 8. místo, což bylo za těchto okolností považováno za úspěch.

Stále a stále se projednávaly na schůzích stížnosti aktivních členů na to, že všichni členové základní organizace a dokonce ani všichni členové výboru řádně nepracují a neplní své povinnosti a tíha veškeré práce leží na bedrech několika málo členů. Přesto tito nadšenci neumdlévají a v rámci "Března, měsíce požární bezpečnosti" se opět pustili do provádění preventivních protipožárních prohlídek ve městě, přednášeli poslancům MěstNV a předsedům občanských výborů o požární bezpečnosti, přednášeli ve školách i v agitačních střediscích a na schůzích Městského výboru Národní fronty a na veřejných schůzích občanů ve městě propagovali zásady požární ochrany.

Na členské schůzi dne 27. března 1979 byla na pořadu jednání písemná žádost předsedy organizace Jindřicha Bláhy o uvolnění z funkce. Bylo mu vyhověno a rozhodnuto, že funkci předsedy bude vykonávat dosavadní místopředseda Josef Kramář a předseda Bláha mu bude radit a pomáhat. Jednatel Josef Mlejnek tehdy způsobem, který odporoval stanovám, složil funkci jednatele i členství v základní organizaci SPO. Organizace nechtěla ztratit svého dříve agilního člena a funkcionáře a rozhodla s ním jednat o návrat mezi členstvo. Snaha

však byla marná, nakonec práci jednatele musel převzít předseda Jindřich Bláha a provádět také zápisy z členských a výborových schůzí.

Provádění preventivních protipožárních prohlídek ve městě v rozsahu, který byl od základní organizace SPO v Kolíně požadován, byl nad síly jejích členů. Také už s velkými potížemi obsazovali protipožární hlídky v divadle a při ostatních kulturních podnicích.

Je obdivuhodné, že i za této situace se stále dařilo udržovat cvičení požárního družstva i družstva mladých požárníků - pionýrů. Mohlo se tak dít jen obětavé práci několika nadšenců, kteří nelitovali ani sil ani času a vše věnovali práci v základní organizaci. Žákovské družstvo se zúčastnilo ve dnech 25. až 27. května 1979 na Samopši pod vedením Danuše Lopatové soutěžní hry "Plamen 79" a v soutěži v rámci okresu skončilo na desátém místě. Družstvo dospělých pod vedením velitele Josefa Lopaty se umístilo v okrskové soutěži dne 19. května 1979 na třetím místě. To byly za této vnitřní situace v základní organizaci ještě dobré výsledky, které se v průběhu roku dále zlepšily. Připravenost a kázeň v družstvu byly na vysoké úrovni, s úspěchem družstvo obstálo i při námětovém cvičení dne 20. června 1979 ve Starém Kolíně, ke kterému bylo svoláno požárním poplachem a včas se dostavilo jedenáct členů družstva. A to byl úspěch. Také se podařilo získat dva nové členy, ale současně jeden starší člen vystoupil. Předseda Jindřich Bláha, který stále prováděl zápisy a jednání na členských a výborových schůzích, požádal, aby výbor zvolil za něho zástupce, protože bude dále

dobu pracovní mimo Kolín. Výbor tak asi neučinil, protože od 10. července 1979 do 15. prosince 1980 scházejí zápisy ze všech schůzí základní organizace.

Ve druhém pololetí roku 1979 pokračovalo družstvo mladých požárníků ve svých úspěších. Při zahájení nového ročníku hry "Plamen 80" dne 6. října 1979 na hřišti TJ Sokol Sendražice se ve své kategorii od 13 do 15 let umístilo na druhém místě mezi sedmi účastníky soutěže. Zúčastnilo se i celookresního srazu hry "Plamen 80" ve dnech 26. a 27. dubna 1980 na hřišti TJ Sokol Klučov, kde mezi jedenácti zúčastněnými družstvy bylo hodnoceno na sedmém místě.

Zápis o jednání členské schůze dne 16. prosince 1980 zapisuje již opět Jindřich Bláha. Jednání řídí nový předseda základní organizace SPO v Kolíně Josef Adamec, který byl do organizace přijat 12. června 1979. Situace v základní organizaci se za tu dobu příliš nezměnila. Stále jen hrstka obětavých členů zajišťovala veškerou činnost, většina členstva zůstávala stále pasivní a práce se nezúčastňovala, na členských schůzích nechodila. Do této situace, kdy základní organizace nemohla získat nové členy, kteří by pomohli zajišťovat její úkoly, přišel návrh založit samostatnou základní organizaci SPO v sídlišti, snad v naději, že by tam do ní vstoupili ti požárníci, kteří se do Kolína přistěhovali z venkova. S návrhem na založení samostatné základní organizace v sídlišti přišel tehdy předseda okresního výboru SPO Ladislav Jakl a slíbil pohovořit sám se všemi těmi, kteří před přistěhováním do Kolína pracovali v základních organizacích venkovských obcí. Snad nepořídil, neboť nic se nezměnilo a nová organizace v sídlišti nebyla založena.

Na rok 1982 připadlo 115. výročí založení dobrovolné požární organizace v Kolíně a požárníci se chystali také toto výročí náležitě oslavit. Už v květnu roku 1981 zvolili zvláštní komisi, která měla oslavy připravit. Tvořili ji Jana Vevřinová, Josef Kramář a Josef Lopata.

V roce 1981 se požárníci, ostatně jako doposud vždy, zapojili do přípravy a průběhu voleb do zastupitelských sborů, které se konaly v červnu roku 1981. Zvláště obětavě pracovali na tomto úseku členové kolínské základní organizace Josef Němec, Rudolf Vyhlídka, František Urbánek a Josef Michálek.

Ve dnech 23. a 24. května 1981 se konaly v rámci celostátní hry mladých požárníků "Plamen 81" v Samopši celookresní branné hry "Vždy připraven". Z Kolína se jich zúčastnila již dvě žakovská družstva požárníků v kategorii od 13 do 15.let. V celoročním vyhodnocení se družstvo A umístilo na sedmém a družstvo B na čtrnáctém místě mezi devatenácti soutěžícími kolektivy. Ve dnech 19 až 21. června 1981 se obě kolínská družstva zúčastnila okresního srazu pionýrů a mladých požárníků v Sendražicích. Dne 3. října 1981 byli kolínští mladí požárníci přítomni na zahajovacím srazu hry "Plamen 82" v Plaňanech, kde už soutěžila tři žakovská družstva z kolínské základní organizace SPO a umístila se na šestém, devátém a desátém místě. Obětavá a cílevědomá práce Bohuslava Tomka a Danuše Lopatové, kteří vedli žakovská družstva, již přinášela své ovoce. Zájem dětí o cvičení a soutěžení v požární ochraně byl veliký a oba vedoucí ho dokázali plně využít.

Nezahálelo ani družstvo dospělých, které vedl velitel Josef Lopata a které tvořili požárníci Jindřich Bláha, Josef Adamec, Milan Linhart starší a Milan Linhart mladší, Karel Holovský, Miroslav Bláha, Jiří Ryšánek, Josef Pros, Josef Kramář, Jiří Lopata a Jan Sahulka. Velitel Josef Lopata připravoval družstvo do soutěže a na námětové cvičení v rámci kontroly připravenosti a akceschopnosti veřejných požárních sborů. Současně prováděl systematické teoretické a politické školení požárníků ~~v/vých~~ podle plánu výcvikového roku. Dne 29. června 1981 se družstvo zúčastnilo okrskové soutěže ve Štítarech, kde skončilo na druhém místě. Zúčastnilo se s úspěchem i okrskového cvičení v Polepech dne 11. září 1981 a prokázalo zde svou dobrou připravenost a kázeň.

V roce 1981 se opět opakoval návrh na založení samostatné základní organizace SPO v kolínském sídlišti. Opět se počítalo s tím, že do takové organizace vstoupí všichni požárníci, kteří se do nových bytů v sídlišti přistěhovali z venkova, ale tato naděje se opět nesplnila. Předseda okresního výboru SPO v Kolíně Ladislav Jakl znovu přislíbil pomoc, pohovory s těmito bývalými požárníky, utvoření dvojic, které by je získávaly. Tyto dvojice byly nakonec utvořeny, a to Josef Pros a Josef Háček, Josef Kramář a Jindřich Bláha, Denuše Lopatová a Josef Lopata, Ladislav Jakl a Milan Linhart, František Urbánek a Bohuslav Tomek a trojice Josef Michálek, Zdeněk Měn a Jana Vavřínová. Výsledek akce byl opět nulový.

Výroční členská schůze toho roku se konala dne 29. listopadu 1981 od 9. hod. v Družstevním domě. Zápis o jejím jedná-

ní zase schází, třebaže zápisy ze všech ostatních schůzí, členských i výborových po celý rok poctivě prováděl Jindřich Bláha. Na přípravě výroční členské schůze se podílel celý výbor, zprávu pro schůzi zpracoval Jindřich Bláha, polický úvod, plán práce na rok 1982 a návrh usnesení připravila Jana Vavřinová, záznamy na rok 1982 a pokladní zprávu Danuše Lopatová a Josef Adamec. Schůzi řídil Josef Kramář, mladí požárníci předvedli v úvodu schůze svůj kulturní program.

Komise určená k přípravě oslav 115. výročí založení požární organizace v Kolíně zodpovědně splnila svůj úkol a oslavy zajistila. Konaly se ve dnech 28. a 29. května 1982. V pátek 28. května 1982 se sešli kolínští požárníci se svými hosty na přátelském večírku v salonku restaurace "Jitřenka" na náměstí. Druhého dne dopoledne od 9 do 12 hod. uspořádali na parkovišti před prodejnou "Centrum" v sídlišti výstavu požární techniky a předvedli její použití. Mladí požárníci se pochlubili ukázkami svého umění. Ukázky cvičení řídila a komentovala Jana Vavřinová. Odpoledne se konala v restauraci "Na sídlišti" slavnostní členská schůze. Oslavy se vydařily, o výstavu i ukázky cvičení ve středu sídliště byl u veřejnosti značný zájem.

V roce 115. výročí založení dobrovolné požární organizace v Kolíně stál v čele organizace předseda Josef Adamec, místopředsedou byl Josef Michálek, jednatelem Jindřich Bláha, hospodářkou Danuše Lopatová, preventistou Jaroslav Chytráček. V okresním výboru SPO v té době pracovali z kolínské organizace Jana Vavřinová, Josef Michálek, Rudolf Salák, Josef Kramář, Josef Lopata a Josef Němec.

Ještě před oslavami 115. výročí založení dobrovolného požárního sboru v Kolíně se zúčastnili mladí kolínští požárníci ve dnech 8. a 9. května 1982 v Semopši srazu desátého jubilejního ročníku celostátní hry "Plamen 82". Mezi třiceti kolektivů požárníků-pionýrů byla již čtyři družstva z Kolína. Družstvo C bylo v soutěži hodnoceno na čestném čtvrtém místě, družstvo A na čtrnáctém, družstvo B na šestnáctém a nejmladší družstvo M na pětadvacátém místě. Během deseti let trvání celostátní hry "Plamen" dosáhla práce s mladými požárníky velikých úspěchů v kolínském okrese i v základní organizaci Svezu požární ochrany v Kolíně. V roce 1972, kdy byla hra "Plamen" zahájena, soutěžila v kolínském okrese jen tři družstva a kolínské družstvo mezi nimi ještě nebylo. V roce 1982, po deseti letech této činnosti, se zúčastnilo hry "Plamen" v kolínském okrese již pětatřicet žákovských a mládežnických kolektivů se 384 členy, z nichž dvaatřicet kolektivů bylo organizováno jako požárnícké pionýrské oddíly. A mezi nimi byla již čtyři družstva z kolínské základní organizace SPO, a to byl bezesporu úspěch, o který se zasloužili obětiví vedoucí mládeže Danuše Lopatová a Bohuslav Tomek.

Výroční členská schůze základní organizace SPO v Kolíně se konala dne 26. listopadu 1982 za slabé účasti členstva. Zápis o jednání výroční členská schůze opět schází, ale z jejího hodnocení na následující schůzi se dovídáme, že se tam opět jednalo o potřebě zaktivizovat členskou základnu. Po výroční členská schůzi se do toho požárníci hned pustili. Na členská schůzi dne 3. ledna 1983 se rozhodli, že prostřed-

nictvím Městského národního výboru v Kolíně zašlou všem členům, kteří nepracují a nechodí na členské schůze, dopis s výzvou, aby se zapojili do aktivní práce v organizaci. Nereagování na tento dopis, že budou považovat za souhlas s ukončením členství v organizaci kolínských požárníků.

Dopis byl zaslán členům: Jaroslavu Černému, Vladimíru Háčkovi, Otakaru Holému, Jindřichu Holíkovi, Miloši Chvalovskému, J. Janovskému, Janu Kamarytovi, Ladislavu Kamarytovi, J. Linhartovi, J. Musilovi, Josefu Mlejnkovi, Bohuslavu Popkovi, J. Strakovi, M. Špačkovi, Václavu Vošickému, Jiřímu Vošickému, Ladislavu Chobotovi a Jiřímu Ryšánkovi.

Na této schůzi byli přijati dva noví členové, Marie Měnová a Josef Měn. Dne 11. ledna 1983 oslavil 75. narozeniny Václav Veselý, k němuž byla vyslána delegace s blahopřáním, složená z členů Danuše Lopatové, Josefa Adance a Josefa Kramáře. Delegace mu kromě blahopřání odevzdala i malý dárek od základní organizace a vzpomínku ode všech členů.

Na základě výsledku dopisové akce provedené na začátku roku rozhodla členská schůze dne 28. května 1983 vyloučit pro neplnění členských povinností Jaroslava Černého, Vladimíra Háčka, Otakara Holého, Miloše Chvalovského, J. Janovského, Jana Kamaryta, Ladislava Kamaryta, J. Linharta, J. Musila, Josefa Mlejnka, Václava Vošického a Jiřího Vošického.

Rok 1983 byl rokem sjezdů celé požární organizace v naší vlasti. Ve dnech 19. a 20. března 1983 se konal sjezd Svazu požární ochrany České socialistické republiky a ve dnech 9. a 10. dubna 1983 se sešel v Praze VI. sjezd požární ochrany Československé socialistické republiky. Základní

organizace ^{Sboru} ~~Svru~~ požární ochrany v Kolíně svolala po těchto sjezdech na den 8. června 1983 mimořádnou členskou schůzi, na níž členka výboru ~~sgžn~~ Jana Vavřínová seznámila členstvo se závěry těchto sjezdů. Všichni přítomní podepsali rezoluci kolínské Mírové rady, které byla pak zaslána "Světovému shromáždění za mír a život, proti jaderné válce", které se v té době konalo v Praze. Na počest tohoto shromáždění schválila mimořádná členská schůze zpřesnění a rozšíření svého socialistického závazku na rok 1983.

Záříjová členská schůze přijala novou členku Libuši Šindelářovou. V říjnu vyslala kolínská základní organizace SPO delegaci na návštěvu družební požární organizace v Rimavské Sobotě.

Práce s mládeží se nadále vyvíjela celkem dobře díky obětavým vedoucím Danuši Lopatové a Bohuslavu Tomkovi. V sobotu 11. června 1983 se vvhodnocovacího srazu hry "Plamen 83" zúčastnilo již pět kolínských družstev mladých požárníků a při konežném hodnocení obsadilo družstvo E čtrnácté, družstvo C patnácté, družstvo A osmnácté, družstvo F pětadvacáté místo a družstvo D bylo poslední mezi jedenatřiceti soutěžícími družstvy. Také v sobotu 8. října 1983 se kolínská družstva zúčastnila srazu "Plamen 84" v Nové Vsi.

Dne 17. prosince 1983 konala základní organizace Svezu požární ochrany v Kolíně svou výroční členskou schůzi. Řídil ji místopředseda Josef Kramář, Jana Vavřínová přednesla politický úvod a předseda Josef Adamec zprávu o činnosti ~~xák~~ základní organizace za uplynulý rok a hospodářka Danuše Lopatová zprávu o hospodaření. Danuše Lopatová informovala schů-

zi také o činnosti kroužků mladých požárníků a stěžovala si, že družstva nemají prostor pro cvičení. Požárníci si vůbec na této schůzi stěžovali na nezájem Městského národního výboru v Kolíně o jejich práci, zejména proto, že stále sliboval organizaci garáž pro požární vozidlo a stále nic nedával, vůz musel garážovat v nevhodném prostoru v sídlišti. Hovořilo se o rozšíření a omlazení členské základny, o co se stále usilovalo a stále se nedařilo. Výroční členská schůze provedla také některé změny ve funkcích, místo dosavadního předsedy Josefa Adamce byl zvolen předsedou základní organizace Jan Šehulka a funkci preventisty převzal po Jaroslavu Chytráčkovi Josef Adamec. Nově byla zřízena funkce kronikáře, do níž byl zvolen Jindřich Eláša.

Po výroční členská schůzi šla základní organizace dále svým životem, pravidelně konala své členské a výborové schůze, potýkala se stále s problémy nezájmu o práci některých členů, s problémy preventivních protipožárních prohlídek ve městě, každý rok sestavovala veřejný požární sbor, který se zúčastňoval okrskových soutěží, každý rok prováděla školení svých členů v rámci výcvikového roku, připravovala některé členy do soutěže o titul "Vzorný požárník" a stále dobře pracovala s mladými požárníky. Každý rok zajišťovala v březnu "Měsíc požární bezpečnosti", v červenci a srpnu požární hlídky ve žních a na podzim organizovala spolu s občanskými výbory akci "topné období" a vysvětlovala spoluobčanům opatrnost při topení v bytech. Pověřeni členové pracovali v Městském výboru Národní fronty a v komisi veřejného pořádku Městského národního výboru v Kolíně.

Ukázalo se, že základní organizace sama i při nejlepší

všili a s vypětím všech sil nemůže stačit na účinné provádění preventivních protipožárních prohlídek v celém městě, a proto bylo jednáno s Městským národním výborem v Kolíně, že do akce budou zapojeny i občanské výbory. Každý občanský výbor si zvolí vlastního preventistu a členové základní organizace SPO je vyškolí. Preventisté občanských výborů pak budou provádět ve svých obvodech potřebné prohlídky v obytných domech. Na členy základní organizace SPO pak zbudou jen prohlídky v menších provozovnách, které budou moci již zvládnout. Prohlídky ve velkých provozech bude nadále provádět Krajský veřejný požární útvar v Kolíně. Tato organizace provádění protipožárních preventivních prohlídek se nakonec vžila a osvědčila. Také zajišťování protipožárních hlídek v divadle a při všech ostatních kulturních podnicích bylo již nad síly základní organizace.

Městský výbor Národní fronty často kritizoval špatný stav členské základny kolínské požární organizace, ale nijak nepomohl. Konečně se podařilo získat za členy požárníky, kteří se do Kolína přistěhovali z venkova. Dne 9. ledna 1984 přijala základní organizace SPO v Kolíně za člena Josefa Soukupa, který byl dosud členem základní organizace SPO v Libodřicích, a hned na to 27. února 1984 členská schůze přijala za člena Jiřího Veselého z Hradenína.

Stále se vlekle jednání s Městským národním výborem v Kolíně o přidělení vhodného objektu pro garážování požárního vozu a stále nevedlo k cíli.

V sobotu 19. května 1984 se konal sraz hry "Plamen 84" v Bečvárech, kde místní požární sbor slavil 100 let od svého

založení. Mezi osmadvaceti družstvy bylo i jedno kolínské, které v konečném vyhodnocení zaujalo dvanácté místo. Soutěžilo se ve všeobecných znalostech, v překážkovém běhu na 60 metrů, ve štafetě čtyřikrát 60 metrů, zásazích přenosnou stříkačkou a v provedení požárního útoku.

Družstvo dospělých požárníků kolínské základní organizace soutěžilo v okrskové soutěži dne 26. května 1984. Soutěžní družstvo se tentokrát skládalo z velitele Josefa Lopaty a členů Jiřího Veselého, Josefa Soukupa, Jindřicha Bláhy staršího, Jindřicha Bláhy mladšího, Miroslava Bláhy, Milana Linharta staršího, Milana Linharta mladšího, Josefa Adamce, Karla Holovského, Bohuslava Tomka, Františka Urbánka, Josefa Ména a Zdeňka Ména. V okrskové soutěži bylo toto družstvo druhé.

V úterý dne 26. června 1984 se konalo mimořádné zasedání okresního výboru Svazu požární ochrany v Kolíně, na němž byl uvolněn z funkce předsedy OV SPO Ladislav Jakl v souvislosti s jeho odchodem do důchodu. Předsedkyní OV SPO v Kolíně byla zvolena Jana Vavřinová, členka základní organizace SPO v Kolíně. Soudružka Vavřinová zůstala i nadále pracovat ve své funkci ve výboru základní organizace.

V sobotu 13. října 1984 se zúčastnila dvě kolínská družstva mladých požárníků celookresního srazu v Horních Krutech k zahájení hry "Plamen 85". Mezi osmadvaceti soutěžícími kolektivy se umístilo družstvo A na osmnáctém a družstvo B na šestadvacátém místě.

Rok 1984 uběhl v pilné práci několika obětavých členů, kteří se pravidelně scházeli na členských ^{schůzích} na kterých práce

jen v tomto roce byly větší návštěvy než dříve. Ale v zápiscích o těchto schůzích čteme stále jedna a tatáž jména asi dvaceti členů, kteří táhli veškerou práci celé základní organizace.

Dne 8. listopadu 1984 konali kolínští dobrovolní požárníci opět svoji výroční členskou schůzi. Přišlo na ní ^{e/}dvěadvacet členů a čtyři hosté. V den konání výroční členské schůze měla základní organizace SPO v Kolíně 45 registrovaných členů, 38 mužů a 7 žen. Jednání schůze řídil místopředseda Josef Kramář. Byla to schůze slavnostnější, než jiné výroční členské schůze, protože na ní hostovali požárníci nové členské průkazy. Po zahájení schůze uctili přítomní minutou ticha památku svých zemřelých soudruhů. Po kulturním pořadu, který připravili pod vedení Danuše Lopatové opět mladí požárníci, byly předneseny obvyklé zprávy a potom předány členům jejich nové členské legitimace.

Okresní výbor SPO prosazoval stále ustavení samostatné základní organizace SPO v sídlišti z požárníků, kteří se do nových bytů v sídlišti přistěhovali z venkova. Znovu se však ukázalo, že je to nemožné. Koncem roku přijala organizace jednoho nového člens, byl jím Alexandr Dömštor.

V roce 1985 pokračovala základní organizace požární ochrany v Kolíně ve své poměrně dobré práci a plnění běžných úkolů jen v prvním pololetí roku. Již dva roky připravovala a stále odkládala zájezd svých členů do ústředního požárnického muzea v Příbyslavi, až dne 20. dubna 1985 ho konečně uskutečnila. Zájezd byl poučný a úspěšný, ale zúčastnil se ho jen malý počet členů.

S Městským národním výborem v Kolíně se jednalo opět o nové požární zbrojnici. Na podzim se vrátila základní organizace znovu k projednávání stavu členské základny. Konstatovala, že aktivně pracuje jen šestnáct členů a z toho polovina se zúčastňuje pravidelně členských schůzí, šestnáct členů nepracuje vůbec, jedenáct členů jsou důchodci, na něž se nelze už spoléhat, dva členové jsou na vojně. Organizace se dostala opět do hluboké krize, účast na členských schůzích opět stále slábla, až dne 7. října 1985 přišlo na členskou schůzi jen šest členů. Činnost zákovských družstev se dařilo ještě udržovat na dobré úrovni. V soutěžích sice nevíťezila, ale zúčastňovala se jich pravidelně, a to znamenalo také se pravidelně scházet a cvičit. V pátek 27. dubna 1985 se kolínští mladí požárníci zúčastnili vyhodnocení celostátní hry "Plamen 85" v Červených Pečkách.

Za takovéto situace připravovala základní organizace svou výroční členskou schůzi v tomto roce. Zvolila na ní nový výbor. Předsedou se stal Josef Lopata, místopředsedou Josef Kramář, velitelem Jan Schulka, politicko-výchovnou referentkou Jana Vavřínová, preventistou Josef Adamec, jednatelem Jindřich Bláha starší, hospodářem František Urbánek, vedoucími mladých požárníků zůstali Danuše Lopatová a Bohuslav Tomek, kronikářem Jindřich Bláha starší. Nový výbor dostal za úkol zabývat se znovu neutěšeným stavem členské základny.

V roce 1985 zemřeli dva dlouholetí a ve své době význační členové a funkcionáři základní organizace, Rudolf Vyhlička a Josef Borecký. S oběma se kolínští požárníci

rozloučili a čestnou stráží u jejich rakví jim vzdali poslední poctu.

Na začátku roku 1986 zaznamenáváme na členských schůzích dosud nejnižší účast členů základní organizace. A stále čteme v zápisech ze schůzí znovu a znovu se opakující výzvy: "Stav členské základny je špatný", "Nutno řešit současný stav členské základny", "Úkol nového výboru: promyslet způsob, jak přivést ostatní členy k práci pro základní organizaci", "Obejít lidi, kteří jsou v organizaci, zda budou chodit nebo ne" a tak podobně.

Krise činnosti základní organizace SPO v Kolíně pokračovala i ve druhém pololetí roku 1986. Průměrný počet členů na členských schůzích klesl na osm a na členskou schůzi dne 10. listopadu 1986 přišlo jen pět členů. V zápise z této členské schůze čteme: "Základní organizace je v kritickém stavu, členská základna se rozpadá, nábor nových členů vázne. Znovu se tím zabývat, nutno znovu obejít členy SPO!" Základní organizace už nedokázala zajišťovat ani asistenční protipožární hlídky v divadle a bylo dohodnuto, že Krajské divadlo uzavře samo dohody s jednotlivými členy o pravidelném provádění hlídek a základní organizace se s rozdělováním hlídek už nebude zabývat a neponese za ně zodpovědnost. Smlouvu s divadlem pak uzavřeli členové Bohuslav Tomek, Milan Linhart, Josef Měn a František Kruliš.

I v této neutěšené situaci vysleli kolínští požárníci na oslavu 120. výročí založení dobrovolného požárního sboru v Kolíně, které připadlo na rok 1987. Již na členské schůzi dne 6. ledna 1986 se o tom jednalo a během roku se oslavy

připravovaly, v březnu už byl stanoven jejich program. Přípravy oslav uskutečnil nový výbor, zvolený na členské schůzi dne 4. ledna 1987. Do čela organizace jako její předseda byl postaven Bohuslav Tomek, jednatelekou byla zvolena Danuše Lopatová a hospodářem Jiří Macháček. Jako nový orgán byl v té době ustaven Městský výbor Svazu požární ochrany v Kolíně, jehož předsedou se stal Ladislav Bruthans ze Zibohlav. Městský orgán bylo nutno ustavit po připojení některých obcí k městu Kolínu, protože ^{od roku 1988} ~~bylo~~ bylo na území města Kolína již ^{pět} ~~štyři~~ základních organizací Svazu požární ochrany, a to v Kolíně, ve Štítarech, v Sendračicích ^{Radovesnicích} a v Zibohlavech. Ze základní organizace SPO v Kolíně byli do Městského výboru SPO navrženi Josef Kramář, Jana Vavřínová, Bohuslav Tomek a Jan Sahulka.

Přes téměř katastrofální situaci základní organizace pokračovala i v roce 1986 poměrně dobrá práce s mladými požárníky. Jejich družstva se zúčastňovala dále soutěží, dne 31. května 1986 vyhodnocovacího srazu hry "Plamen 86" ve Veltrubech a dne 27. září 1986 zahájení další etapy hry "Plamen 87" ve Třech Dvorech. V soutěžích se už dávno nijak zvlášť dobře neumísťovala, venkovská družstva mladých požárníků byla stále lepší.

V roce 1986 byla provedena reorganizace požární ochrany v celém státě podle zákona č. 133/1985 Sb. a vyhlášky ministerstva vnitra ČSR č. 37/1986 Sb. ze dne 30. května 1986. Byl ustaven jednotně organizovaný Sbor požární ochrany, do něhož byly od 1. července 1986 začleněny všechny veřejné útvary a inspekce požární ochrany. Okresní národní výbor,

v Kolíně zřídil Správu Sboru požární ochrany jako svůj zvláštní orgán s dvojitou podřízeností, jednak radě Okresního národního výboru a současně Správě SPO vyššího stupně. Místní organizace SPO v Kolíně jako dobrovolné organizace se této nové úpravě nijak ~~neodpovídala~~ nedotkla.

Od počátku roku 1987 se základní organizace počala intenzivně připravovat na oslavy 120. výročí svého založení. Na členské schůzi dne 17. března 1987 jmenovala komisi pro přípravu oslav, do níž zvolila Janu Vavřínovou, Bohuslava Tomka, Jana Sahulku, Josefa Kramáře, Rudolfa Saláka a zástupce Městského výboru Národní fronty.

Oslavy 120. výročí byly určeny na sobotu dne 3. října 1987. Toho dne v deset hodin dopoledne se konalo slavnostní shromáždění v Kulturním domě pracujících. Zahájil ho Jindřich Bláha přivítáním hostů, mezi nimiž byly delegace družebních základních organizací SPO z Římské Soboty a z Hlubočce, delegace některých základních organizací z kolínského okresu, zástupci městských stranických a státních orgánů a okresního a ústředního výboru Svazu požární ochrany. Slavnostní projev přednesl Josef Kramář. Potom byly dlouholetým a zasloužilým členům základní organizace předány vyznamenání, plakety a čestná uznání. Josef Háček převzal vyznamenání "Za mimořádné zásluhy", Milan Linhart, František Urbánek, Jindřich Bláha a Mikoláš Šebek vyznamenání "Za příkladnou práci". Čestná uznání OV SPO byla udělena Josefu Soukupovi, Jiřímu Macháčkovi, Josefu Adamecovi, Bohuslavu Tomkovi a Rudolfu Musílkovi. Federální ústřední výbor SPO udělil čestná uznání Josefu Michálkovi a Karlu Holovskému. Věrnostní medaile byly

předány Mikoláši Šebkovi a Josefu Michálkovi za čtyřicet let členství v požární organizaci, Františku Urbánkovi, Jindřichu Bláhovi a Josefu Háčkovi za třicet let, Rudolfu Salákovi za dvacet a Janu Sahulskovi, Josefu Šoukupovi a Rudolfu Musílkovi za deset let členství. Celé základní organizaci SPO v Kolíně bylo předáno Čestné uznání Federálního ústředního výboru Svazu požární ochrany v ČSSR a osobní dopis předsedy ÚV SPO plukovníka JUDr. Miroslava Šepického. Po slavnostním zasedání byli členové základní organizace SPO v Kolíně se svými hosty přijati v obřadní síni kolínské radnice, kde jim předseda Městského národního výboru v Kolíně BŠDr. Jan Nymě předal plaketu "Za rozvoj města Kolína".

Odpoledne téhož dne byla instalována v prostoru plaveckého stadiónu v sídlišti výstava požární techniky. Historické stříkačky a jiná požární zařízení zapůjčily ZO SPO v Nové Vsi, Českém Brodě, Červených Pečkách a v Polních Chrčicích a vystavena byla i historická vozidla z majetku ZO SPO Kolín. Novou moderní požární techniku vystavoval Veřejný požární útvar Kolín. Na výstavě byly provedeny ukázky z výcviku požárníků, žákovských kroužků z Velkého Oseka, Sendražic a Žabonos, a dospělých družstev z Chotouchova, Drahozubic, Štítar, Žabonos a Zibehlav. Nakonec převedli požárníci pod velením velitele Veřejného požárního útvaru Rudolfa Saláka námětové cvičení s požárním útokem.

Ke 120. výročí základní organizace SPO v Kolíně vydal okresní výbor SPO v Kolíně brožurku, nezvanou "120 let dobrovolné požární ochrany v Kolíně". Její text napsala a k vydání připravila Jana Vavřínová. Publikace na dvanácti stránkách popisuje stručně dějiny kolínské dobrovolné požární organizace.

Oslava 120. výročí založení kolínské dobrovolné požární organizace byla úspěšná a přispěla k propagaci myšlenky dobrovolné požární práce ve veřejnosti a sami požárníci ji takto hodnotili a byli s ní spokojeni. Nestala se však pobídkou k větší aktivitě celé členské základny, jak od ní bylo očekáváno. Ani účast na členských schůzích, která je vždy základem práce a ukazatelem aktivity členstva, se po oslavách nezlepšila. Na výroční členské schůzi dne 21. prosince 1987 bylo přítomno jen deset členů a opět to byli jen ti, kteří po celý rok členské schůze navštěvovali, aktivně pracovali a nesli celou tíhu práce v základní organizaci.

Základní organizace Svazu požární ochrany v Kolíně vstoupila do třináctého desetiletí své existence s mnohými a nemalými těžkostmi a problémy. Její činnost byla stále omezována tím, že neměla vhodné místnosti ke své práci, schůzím a školením, že neměla ani garáž pro své požární vozidlo, ani skladové prostory pro svůj materiál, ani vlastní cvičišť. To všechno bylo stále jen provizorní a naděje byla vkládána do slíbené výstavby nové zbrojnice v areálu Veřejného požárního útvaru v Polepské ulici v Kolíně IV. Přesto se snažili plnit aspoň nejdůležitější své úkoly, především v akci preventivních protipožárních prohlídek ve městě. Na tomto úseku úzce spolupracovali s občanskými výbory, kterým prakticky po proškolení jejich preventistů přenechali provádění prohlídek ve všech obytných domech a sami se věnovali prohlídkám v menších provozovnách různých organizací. V roce 1988 provedli preventivní prohlídky ve Sběrných surovinách, ve Středočeských pekárnách a cukrárnách, ve skladech

podniku Textil, v provozovně podniku Zelenina, ve Středisku geodézie, v provozovně podniku Kancelářské stroje, v Drobných provozovnách Městského národního výboru a v prodejně a skladech podniku Nábytek v Kolíně. V tomto roce se kolínští požárníci také podíleli na přípravě nového "Požárního řádu města Kolína", který schválilo plenární zasedání Městského národního výboru v Kolíně dne 22. února 1988.

Základní organizace Svazu požární ochrany v Kolíně nemá dnes v našem městě dobré a vyhovující podmínky pro rozvoj své činnosti, materiální ani jiné. Slavný kdysi Sbor dobrovolných hasičů v královském městě Kolíně s tak bohatou historií už řadu let pracuje prakticky v provizorních podmínkách, bez vlastní zbrojnice, bez vlastních vyhovujících místností pro schůze, teoretické školení a cvičení, bez řádného materiálního zajištění, s naprosto malým počtem členů. Veškerá tíha požárnícké práce spočívá už dlouhá léta jen na několika agilních členech, kteří pomalu umdlévají. Přesto se snaží dostát svým povinnostem, které na sebe vstupem do organizace vzali, a nést pochodně dobrovolné požární ochrany v našem městě dál a předat ji svým nástupcům. Ze všech sil zajišťují alespoň nejnmutnější úkoly a zejména se věnují výchově mladé požárnícké generaci, v níž vidí svoji naději.

Chtěl bych jim popřít mnoho úspěchů v jejich snažení, ale oni potřebují především pomoc, pomoc materiální i morální.

-o-o-o-o-o-

Zapsal Jiří Procházka, kronikář města Kolína, v létě roku

VELIKÉ POŽÁRY VE MĚSTĚ

Probíráme-li se historií našeho města Kolína, narážíme na každé stránce na veliké požáry, které ničily nejen celá stavení a hospodářské objekty, ale někdy i celé město. Na památku těch, kteří byli tímto neštěstím postiženi, kteří při těchto požárech zahynuli, ale i těch, kteří s tímto zuřícím živlem bojovali, jsou zde uvedeny v chronologickém sledu slespoň největší a nejzhubnější požáry, které kdy zuřily v našem městě Kolíně.

Nejstarší známý požár se datuje k roku 1349, kdy vyhořel ~~ještě nedostavěný~~ kolínský chrám, město i předměstí.

O vánocích roku 1395, na svátek sv. Štěpána, zuřil veliký požár, který zničil celé město kromě chrámu a čtyřiceti domů.

Dne 1. května 1416 založil žhář veliký oheň v Kolíně, při němž vyhořela radnice s městskými knihami, zbraněmi a sirotčími penězi a z města zůstal stát jen kostel, klášter dominikánů a deset nepoškozených měšťanských domů. Po požáru se prý pohřešovalo přes pět set lidí. Snad je to údaj přehnaný, ale může být pravděpodobné, že po tak velikém požáru odešlo z města mnoho lidí hledat si jiný domov,

Po žních roku 1497 zničil veliký požár celou osadu Mnichovice na dnešním kolínském Zálabí až po samou baštu na skále nad mlýnem.

Dne 8.června 1579 vyhořelo v Kolíně ve městě a na předměstích na šedesát domů a dvorů.

V roce 1585 hořelo v Kolíně na Zálabí dvakrát, 18.dubna a 7.září. Shořelo dvaadvacet domů a hospodářských objektů.

Dne 26.ledna 1597 zapálily děti při svých hrách s ohněm nad zámeckým mlýnem veliký požár, který pak zničil celé pražské předměstí.

Dne 14.února 1617 vyhořelo v Kolíně na náměstí sedmnáct domů.

Počátkem prosince roku 1634 řádil v Kolíně strašný požár, který zavinili svou neopatrností císařští vojáci v době třicetileté války. Oheň zničil některé domy v Pražské, Kovářské a Zámecké ulici, v ulici Na hradbách shořelo několik židovských domů i se šatlavou a v tomto úseku se žárem zřítily i část hradeb. Na pražském předměstí vyhořel nový městský špitál. Celkem čtyřicet křesťanských a několik židovských domů tehdy lehlo popelem a ve městě po tomto požáru a předchozích pohromách, způsobených třicetiletou válkou, zůstalo jen jedenadvacet nepohořelých sousedů.

Dne 7.července 1642 vyhořelo na zálabském předměstí

šestnáct chalup a dvorců a dne 11.června 1643, právě když Švédové ve městě drancovali, hořelo tu znovu a oheň spálil další čtyři usedlosti.

V roce 1644 před půlnocí ve středu o sv. Bartoloměji vznikl oheň v rohovém domě na kolínském náměstí čp. 44 "U modré hvězdy", od něho chytil sousední dům a potom vyhořela celá východní strana náměstí. Oheň pak přeskočil ještě na protější dům čp. 70 a od něho na sousední dům čp. 71 na jižní straně náměstí. Shořelo tehdy sedm měšťanských domů, z nichž zůstaly jen klenuté přízemky.

Dne 1.zářím 1652 vznikl oheň v jedné sladovně na pražském předměstí. Vyhořel znovu městský špitál a všechna stavení a hospodářské dvory na tomto předměstí až k židovskému hřbitovu.

Na podzim roku 1672 začalo hořet v domě "U tří mouřenínů" vedle kolínské radnice. Při prudkém západním větru shořely všechny domy na severní a východní straně náměstí a v ulicích Husově a Rubešově až po Kutnohorskou bránu. Více než třicet měšťanských domů tehdy lehlo popelem.

Dne 22.srpna 1705 zapálil blesk a shořelo dvaadvacet stavení na Zálabí.

Dne 3.července 1734 zuřil znovu veliký požár v Kolíně. Shořelo při něm na náměstí a v ulicích Kutnohorské, Husově.

a Rubešově dvaapadesát domů a Kutnohorská brána.

Největší a nejzhooubnější požár v Kolíně vznikl v neděli dne 24.července 1796. Brzy po dvanácté hodině, právě když obyvatelé klidného města usedali k nedělnímu obědu, se ozval poplach - Hoří! Oheň povstal na zahradě dvoru čp. 1/III, když třináctiletý chlapec Jan Zima střílel po vrabcích; doutnající zátka z pušky padla na doškovou střechu stodoly, z níž za malou chvíli vyšlehly plameny. Než se kdo vzpamatoval, hořely stodoly, chlévy a sýpky sousedních dvorů, hořela stavení v protější Císařovsi, žhavé uhlíky se přenesly přes městské hradby do židovské čtvrti, kde shořely všechny domy. Zdvihl se prudký vítr a ten zanesl oheň do ostatních domů ve městě. Za vzniklé paniky nikdo nepomýšlel na hašení, při tak obrovském požáru by také tehdejší hasební prostředky nebyly nic platné. A tak rozzuřený živel si bral jednu kořist za druhou. Žalostná byla bilance škod: více než sto padesát domů lehlo popelem, kostel, klášter, škola, věže tří městských bran, všechno bylo zničeno. 255 křesťanských a 205 židovských rodin ztratilo střechu nad hlavou. Jeden člověk uhořel. Spáleniště po tomto požáru doutnalo ještě celých čtrnáct dní. Původce požáru Jan Zima byl zatčen a městský biřic mu po tři dny veřejně před radnicí vyplácel každý den patnáct ran holí.

Dne 7.května 1850 zničil požár jedenáct stavení na zálabském předměstí.

Dne 1.října 1866 o osmé hodině ranní začalo hořet ve sto-

dole v hospodářském dvoře Václava Pernera na kouřimském předměstí. Vyhořel celý dvůr a z něho se přenesl oheň i na sousední dvory. Při tomto požáru bylo spáleno čtrnáct domů a dvorů a osm stodol.

Dne 5. února 1868 hořelo znovu na kouřimském předměstí a při tomto požáru bylo zničeno deset usedlostí a sedm stodol.

Další veliký požár zuřil na tom nešťastném kouřimském předměstí znovu v příštím roce. Dne 26. října 1869 vyšlehly plameny z nárožní stodoly proti někdejší kouřimské bráně, oheň se přenesl rychle i na sousední objekty a prudký vítr zanesl hořící povříslu z některé stodoly i na šindelovou střechu kostel. zvonice. Celých deset minut povříslu doutnalo, až se pod ním vyschlý šindel vznítil. Marná byla snaha hasičů o záchranu věže, shořela celá a oheň se přenesl i na sousední severní věž kostela. Poškození zvonice bylo takové, že se dokonce na schůzi obecního zastupitelstva dne 22. listopadu 1869 jednalo, co snít, zda se má zbořit či opravit. Teprve 7. května 1870 bylo definitivně rozhodnuto opravit ji podle návrhů architekta Josefa Mockra.

Dne 16. února 1881 o desáté hodině večerní se vznítil oheň v císařských kůlnách na kouřimském předměstí v prostoru dnešní Žižkovy ulice, v nichž měla chemická továrna Pavla Fischera uskladněn olej. Byl to strašný požár. Hořící olej vytekl do škarpy vedoucí podél silnice a ohnivý proud se valil k městu a zastavil se až u Formánkovy zahrady, v níž sho-

řely všechny ovocné stromy. Zajímavé je, že statkář Formánek nepustil hasiče do své zahrady, třebaže tam hořelo.

Dne 6. června 1881 vyhořela továrna Lužebních závodů v Kolíně. Škoda byla odhadnuta na 43 tisíc rakouských zlatých.

Dne 9. října 1881 o desáté hodině ránní začaly hořet domy čp. 36 až 40 v Karlově ulici a oheň v krátké době všech těch pět domů zničil. Současně shořely i tři domy na náměstí.

Dne 20. června 1897 zuřil požár v židovském ghettu v Kolíně. Shořelo sedm domů a hostinec "U anděla" na jižní straně dnešní ulice Karolíny Světlé. Šestadvacet rodin ztratilo rázem střechu nad hlavou.

Dne 22. února 1903 shořely další tři domy v židovském ghettu.

Dne 31. července 1911 vyhořel kolínský zámecký pivovar i se sousední Zámeckou restaurací, v níž byl zničen pěkný divadelní sál.

V neděli dne 6. října 1918 ve čtvrt na jedenáct večer vypukl veliký požár v zálabském podskalském mlýně. Vedle budovy a mlýnského zařízení zničil oheň šedesát vagónů obžilí a deset vagónů již semleté mouky. V té době, před samým koncem první světové války, kdy všude panoval hlad a naprostý nedostatek potravin, to bylo nesmírná katastrofa.

Dne 8. listopadu 1920 vyhořel Formánkův podzámecký mlýn v Kolíně. Při tom požáru shořela i vodárenská věž u mlýna, kterou se šerpala labská voda do kašny na náměstí.

Dne 9. srpna 1924 v jedenáct hodin dopoledne vznikl požár ve dvoře čp. 23/IV v Kutnohorské ulici v Kolíně. Vyhořelo obytné stavení, stáje, *chlévy, kolny a stodola.

V závěrečných měsících druhé světové války vzniklo v Kolíně několik velikých požárů v důsledku leteckého bombardování. Nejvíce byly postiženy tovární objekty v chemické továrně na Zálabí, dnešním Koramu.

Dne 9. června 1954 vyhořely Dílny ČSD v Kolíně.

V červenci roku 1967 vznikl požár v Koramu, způsobený prasklým potrubím u pecí. Požárníci Veřejného požárního útvaru byli na místě požáru za tři minuty po vyhlášení poplachu a spolu se závodním požárním útvarem požár zdolali.

Dne 21. prosince 1975 vznikl požár v zásobovacím skladu železnic v Kolíně. Škoda dva milióny ^edvět set tisíc korun. Příčina: děti vnikly do neuzavřeného objektu a zapalovaly pochodně, které tam byly volně uloženy. Požárníci ochránili sousední sklad s materiálem v hodnotě sedmnácti miliónů korun.

Tato dlouhá řada velikých požárů v našem městě není zdaleka úplná, jsou zde uvedeny jen některé požáry, které v průběhu věků ničily naše město, jeho domy, hospodářské usedlosti a továrny. Nebylo také úmyslem uvést zde úplný seznam všech požárů v Kolíně od jeho vzniku až do dnešní doby. Úmyslem bylo spíše jen připomenout, jak zhoubné to byly požáry a kolik neštěstí, bídy a utrpení přinášely těm, jež postihly, kolik materiálních statků zničily a kolik asi lidských životů zahubily.

Na pozadí všech těchto i dalších zde neuvedených požárů v našem městě vyniká obrovský význam práce a snažení těch, kteří se rozbouřenému živlu postavili v cestu a nastupovali dobrovolně do boje proti němu; ^{obdivujeme,} jejich obětavost a neohroženost, jejich nezištnou pomoc poskytovanou nešťastným spoluobčanům, kteří se stali obětí ohně.

VELIKÝ POŽÁR DNE 24. ČERVENCE 1796 V DOBOVÝCH ZPRÁVÁCH
A LITERÁRNÍM ZPRACOVÁNÍ

=====

Pamětní kniha města Kolína /1501 - 1821 /, fol. 109-110.

Dne 24. Juli roku 1796 ve čtvrt na jednu hodinu po poledních stal se smutný příběh pro zdejší Král. město Nový Kolín. Višel jest na Kouřimskim předměstý ve dvoře p. Jana Pábička, bejvaliho zdejšího primasa, pod Numerem Conscriptionis 3 nenadále oheň zapálící stodolu slamou pošitou a skrže svou prudkost, od vietru více rozjitřen, hned v několika minutách 6 celich domu v prach obrátil a hned v židovský ulici dům Marka Saudka, pak zase děkanstvy zapálil a dále druhé domy měštianské v městě pak i na Kuttnohorském předměstý, pak Kapucinský klášter s kostelem tak ostatný měštianský domy a dvory svim plamenem tak v skázu uvedl, že všechno do gruntu co odedřeva bilo jest schořelo. Y také zdejší děkanský kostel Svatého Bartoloměje s dvouma věži a zvonící jednou, děkanstvy a normálný škola. Tak v městě 54 domy v židovskej ulici 43 na Kuttnohorském předměstý 29, na Kouřimském předměstý 6, na Prazském předměstý v císařskim dvoře 15 domu, 3 městské brány, totiž Kouřimská, Kuttnohorská a Zálabská v sumně 150 stavený mimo kostela, dvouch věži a jedny zvonice jsou od

ohně strávené a zvony všecky rozlité bily. Přitom ohni jeden zdejší měštín p. Jiří Barwonič, k 80ti let starý, jest ve svim domně uhořel. Ostatně žádný více skázu nevzal, ale moc věcí a zboží schořelo. Toho velkého neštěstý jest příčina bil jeden 13ti leti chlapec, jménem Jann Zima, který s flinty na zahradě Pábičkovské po brabcích od stodoly 30 krokuv jest střelil. Od větru spunt na střechu slamněnou zanešen hned stodolu zapálil. Ten chlapec bil prostředkem politického vihledávání a vinešený sentence pod 3 dny pardusem od 15ti ran potrestán. V kostele velkim Svatého Bartolomněje schořelo velkej oltář, dvoje varhany, sladovnickej a mlynářskej praporec, a ten oheň se až ke katovně na Kutnohorskim předmněstý rozšířil a katovnu v popel obrátil. Kapucínskej klášter hned zase skrze dobrodince velebný Pater Guardian Gerhard Kokeš stavěty začal.

-o-

Pamětní kniha poctivého cechu tkalcovského a mezulánického v Kolíně, zápis z roku 1800.

Chraň nás Pán Bůh i naše potomky, aby žádný toho více nezakusil. Jakož i to jenž v čerstvé paměti máme a před čtyřma léty se stalo totiž 1796 dne 24. měsíce Julii, tu neděli před svatým Jakubem v pravé poledne, když nás Bůh navštívil metličkou ohně, která jen do západu slunce v popel obrátila 144 namerírovaných domův a dva chrámy boží, to-

tiž děkanský svatého Bartoloměje a klášterní Nejsvětější Trojice božský. Lid sice Bůh chránil v neštěstí na živobytí, že žádný jinší neuhořel krom jediný starý souseď jménem Barbo- nič. Oheň vyšel z dvora Jana Pábíčka bejvalého p. primátora, strávil po pravý straně tři statečný dvory po levej ale všec- ky císařský familie, odtud se přenesl do Židův a vypálil pod synagogu všecky, odtud se rozmnožil, že pravou stranu města až k Labi a Kutnohorský předměstí mimo 10 domův všecky strá- vil až na katovně konec vzal; odvrať ho milostivý Pán Bůh na věky.

--o--
Pamětní kniha arciděkanství v Kolíně, fol. 39 - 40. Latin- ký zápis děkana Václava Čapka. Český překlad.

Léta 1796 dne 24. července vznikl v tomto městě Kolíně největší požár. Chlapec totiž dvanáctiletý, který hlídal jab- loňový sad ležící na Kouřimském předměstí a patřící panu Ja- nu Pábíčkoví, v poledne ve dvanáctou hodinu nešťastným vý- střelem z ručnický zapálil stodolu krytou došky. Vmžiku vzpla- nula nejen ona stodola, ale také pět jiných stavení se svými stájemi, špýchary a stodolami. Zběsilý vítr, který plameny podivuhodně roznítil a rozptýlil po celém městě, byl tak ve- liký, že v jediném okamžiku jako na znamení bylo vše jen dým, žár, plameny, popel a nářek. Již hořelo Pražské předměstí, již hořela budova děkanská, již hořela celá ulice Židovská,

již v kratičkém čase hořela starobylá bazilika sv. Bartoloměje se všemi věžemi i příbytkem ke službě stanovených hlásných. Síla ohně dlouho se nezmírnila, neboť v téže době byla zachváčena a zničena plameny hlavní škola nedávno postavená a v blízkosti domy až k mostní bráně po obou stranách ulice. Na Kutnohorském předměstí se staly kořistí ohně klášter a kostel velebných otců kapucínů a odtud protějščí celá řada domů až k vojenskému špitálu. Ačkoli se místní i přespolní nesmírně snažili, vynaložili veliké úsilí a co nejvíce pomáhali, síla větru a plamenů byla tak ničivá, že bylo v dým a popel obráceno 152 budov a k velkému zármutku přivezeno 252 rodin křesťanských a 205 rodin židovských. Tento oheň trval bez přerušení po čtrnáct dní. V děkanském chrámu byly spáleny dvoje varhany, jedny menší i s kůrem v presbytáři po pravé straně, druhé dvoukřídlové na velkém kůru, dále oltář sv. Josefa od dárce Josefa Gottlieba a oltář Zvěstování P. Marie, darovaný p. Janem Paroubkem. Dále shořel gotický oltář pamětihodný svou starobylostí; byl v dřívějších dobách, to jest od roku 1311, hlavním oltářem. Dále shořel i s obrazem sv. Františka Xaverského oltář svatého Floriána, jehož obraz velice mistrně namaloval p. de Raab. A nakonec se stal obětí ohně velký oltář 8 sáhů a 2 střevice vysoký a 4 sáhy široký, jehož vrchol krášlilo Zjevení Páně v čele s Nejsvětější Pannou s Jezulátkem, a potom velký obraz sv. Bartoloměje namalovaný od p. Petra Brandla. Celý tento vysoký a široký oltář, roku 1750 zářivě pozlacený, byl zničen ohněm. Mimo to shořela všechna výzdoba, svatostánky, totiž čtyři relikviáře dvou kostí loketních, 14 svícenů větších i

menších zlacených a různé umělecké ozdoby, celohedvábná stolice pro pontifika, tři páry nedávno zhotovených praporců, jedna monstrance se sanctissimem a ciborium, všecko bylo ohněm zničeno.

-o-

Josef Svatopluk Machar: Zlatý ptáček. Poprvé otištěno v díle "Paměti osad na Kolínsku", Kolín 1915, str. 317.

Chodil mládenec po zahradě s flintou, chodí a kouká - a najednou vidí zlatého ptáčka, zamíří, ale ptáček ulítne a sedne na strom dál. Zase zamíří, ptáček zas ulítně včas. A tak ho ten zlatý ptáček vede po zahradě dál a dál, až ku špejcharu, tam sedne na doškovou střechu a sedí. Mládenec si myslí: teď mi neujdeš - míří dlouho - opatrně - potom: bác! Ptáček pryč, ale špejchar hoří. A protože byla střecha z došků a bylo to v létě, byla najednou celá v plamenech - a tenkrát vyhořel Kolín z veliké části pro toho zlatého ptáčka.

-o-

Otakar Palán: O zlatém ptáčku. Ze sbírky "Kolínské balady", Kolín 1934, str. 23.

Již mnohem více tomu, jak sto let
a proto nemá požár pamětníka,
a nehořelo tehdy naposled,
však jemu jen se "velký oheň" říká.

O svatě Kristě páčil slunce žár,
jak zapad by svět celý do olova,
a nejvíce se snášel na špýchar
starobylého dvorce Pábíčkova.

Po sadě rychtářova stavení
Jan Zima, šafářův hoch, sem tam chodí
a občas zdvíhá pušku k rameni
a v myslí dobrodružné sny se rodí.

Prohlíží vůkol sluncem zprahlé listí
a nedočkavě na spoušť pušky mačká
a hledí kol jak lovec za kořistí,
až na stromě kdes zlatého zří ptáčka.

Naň namíří, však ptáček letí dál
a stále hocha za sebou jen vábí,
až posléz sedne v došky na špýchar,
jak k dalšímu by letu byl již slabý.

Hoch bez rozmyslu míří v starý kryt,
v ten žlutý ostrov v zelenavém moři;
však ptáček odlét kamsi na blankyt
a špýchar jasným plamenem už hoří.

Když hrozný požár hoch před sebou zřel,
prýč z místa děsu prchl do daleka;
a tenkrát celý Kolín vyhořel,
chrám, zámek, až žár zastavila řeka.

Žhář chycen brzo rozlíceným lidem
a Nemesi neunik povinné
a na náměstí rány přijal s klidem
za mladické své choutky nevinné.

Na svatou Kristu, ohně ve výročí,
vždy znovu trest na rynku vytrpěl,
až posléz zanik v dálku lidem s očí;
i na požár lid zvolna zapomněl.

POŽÁR DNE 26. ŘÍJNA 1869

=====

Pamětní kniha města Kolína, kronikář František Potůček.

26. 10. 1869 o 12 hod. v noci vyšel oheň z první ze tří stodol došky krytých, v které prázdné sudy petrolejové uloženy byly, těsně přiležící na dvůr č. 11 Václava Pernerera, kouřimské předměstí. Ohni předešel slabý deštík. Vítr váł záp.jižní, od požáru na kostelní věže. Hořící uzel povřísla letěl směrem větru a dopadl na zvonici nad římsu lucerny. Celých 10 minut doutnal oharek jako malá hvězdička, než šindel pod ním se vznítíl. Eman. Kraus vylezl až do lucerny chtě mokrým hadrem oharek udusiti, však nemohl tam dosáhnout. Hasiči opustili zapadající požár stodol a přikvapili, když plamenem stříška lucerny se vznítíla, činíce přípravy ku obhájení vřkolních domů, postavili stříkačky do třech ulic. Obyvatelstvo města vidouc nebezpečí, spěchalo do svých příbytků, by v bezpečí odneslo a ukrylo cenné věci; proto také v nejbližším okolí věže byli jen hasiči a muži obsluhující stříkačky. Po celou dobu požáru bylo mrtvé ticho; slyšeti bylo jen praskot ohně a velení hasičů. S nadliřským namáháním a osobní obětavostí zachránili hasiči vřkolní domy. Hořící stěžeň, na kterém upevněn kříž a bání spadl a prorazil střechu č. 23 a plamenem plápolaje trčel koncem vnitř střechy šindelové. Od zvonice chytla věž kostelní a poněvadž ve věži nebylo žebříků, nebylo přístupu ku hašení a obmezeno

pouze na hájení krytu kostela samého zvnitř. Hlásný Paroubek sebrav něco svého majetku opustil byt, když oheň nad ním mohutněl. Když krovy střechy zvonice a trámy bytu hlásného nakupily se na stropu nad zvony, očekávalo se, brzo-li žár stropem ku zvonům pronikne. U kostela stojící P. Lindner pravil ku měšťanostu Formánkovi, zdali by nebylo možno dohlédnouti ku zvonům, jak daleko oheň vnikl. Měšťanosta obával se zřícení stropu. Přesto vybídl děkan na blízku stojícího klempířského mistra Junka k tomu a ten ochotně podjal se k dohledu. Za kratinkou dobu zazvučel známý a mocný tón Bartoloměje. To byl elektrický dojem a již rychlostí úchvatnou projedou hasiči pobočními a hlavními dveřmi kostela se stříkačkou vlekouce hadice po schodech vzhůru a v 5 minutách zřítí se proud vody v otvoru ku bytu hlásného. Byly 3 hod. ráno, když hasiči na zvonici obmezili oheň, že nebylo šíření se jeho obávati a ve věži křtelní již jen zbytky krákvů dohořívaly, rozezvučely se všechny zvony velebným hláholem v tiché ještě noční době a tu každé oko věřících ronilo slzy radosti nad zachráněnými harmonickými zvony, ulitými z pozůstatků velkého Vužana. V lucerně zvonice byl malý zvonek umíráček, který spadnuv na dlažbu, rozbil se na kusy. U zvonice na severní zdi připevněn byl velký dřevěný kříž, jehož hořejší část uhořela. Do štěrbin téhož kříže vráželi lidé vytržené své zuby, aby zbylé nebolely.

--o--

Požár zvonice a severní kostelní věže měl za následek řadu jednání a opatření obecního zastupitelstva a městské rady v Kolíně. Městská rada již 18. listopadu uložila zpracovat rozpočet na prozatímní pokrytí zvonice a návrh na opravu severní chrámové věže. Od té doby měly obě věže děkanského kostela sv. Bartoloměje, severní a jižní, každá jinou střechu a tento stav trval celá čtyři desetiletí do generální opravy chrámu skončené v roce 1910.

Na všeobecné přání obyvatelstva jednala městská rada o uvolnění prostoru okolo kostela a dokonce uvažovala o rozboření hradební zdi u kostnice a použití kamene z hradeb na opravu zvonice. Obecní zastupitelstvo jednalo na návrh městské rady o tom, co se má státi s vyhořelými věžemi dne 22. listopadu 1869. Rozhodlo, že kostelní věž bude v roce 1870 opravena a požádá se znalec o posudek, zda se má zvonice zbořit a zvony přenést na chrámové věže, nebo se má v přiměřeném slohu opravit. Současně bylo rozhodnuto konat mezi obyvatelstvem Kolína sbírky na opravu věží.

Dne 1. prosince 1869 rozhodla městská rada vyplatit ze zádušní pokladny odměny těm, kdož prokázali mimořádnou odvalu a obětavost při zdolávání požáru. Osmnáct členů hasičského sboru dostalo celkem 135 zlatých.

Na návrh městské rady vydalo okresní zastupitelstvo dne 27. března 1870 nařízení, aby byly v celém městě odstraněny doškové střechy a prkenné lomenice. Na dalším svém zasedání dne 7. května 1870 konečně obecní zastupitelstvo rozhodlo, že se vyhořelá zvonice u kostela sv. Bartoloměje opraví podle návrhu architekta Josefa Mockra a se stavbou se ihned započne. Tak byla zvonice pro naše město Kolín zachráněna.

SOUPISY POŽÁRNÍ TECHNIKY A INVENTÁŘE V DOBĚ ZALOŽENÍ
SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V KOLÍNĚ

=====

I.

Seznam všeho k hašení ohně potřebného nářadí, patřící městu Kolínu, jenž se v kůlně obecní na kouřimském předměstí nachází:

- čís. 1. Jedna velká stříkačka se dvěma šlauchy, které se v zadní truhličce nacházejí, dále 3 trubky stříkací, 2 klíče k upevnění šroubů a jedna plechová konvice na olej.
- čís. 2. Stříkačka, s kterou se v pádu ohně jezdí na venek, má 2 šlauchy v zadní truhličce, 2 trubky stříkací, 2 klíče k upevňování šroubů a jedny váhy v záloze.
- čís. 3. Stříkačka malá má jen jednu trubku a 1 klíč pro upevňování šroubu.
- čís. 4. Nová stříkačka, tak zvaná "Sokolka" má 6 dlouhých a 4 krátké stříkacích pák, 4 kusy ssacích šlauchů, 2 trubky stříkací, 9 klíčů k upevnění rozličných šroubů, 1 kliku pro odevření a zavření ventilu a 1 kus houby, dále 1 měděné kladivo a 3 kartáče.
- čís. 5. 5 kusů ručních stříkaček.
- Dále se tam nachází:

35 kusů na červeno fermežovaných košíků s nápisem bílým "Kolín" a 37 kusů košíků nebarvených s nápisem červeným "Kolín"; pak 6 háků a 10 kusů řebříků většinou zchátralých a 2 lucerny, dále 6 voznic s plechovými návlekama, 12 šoufů k nalývání a 7 štandlíků z tvrdého dříví k pouštění vody z voznic.

V Kolíně dne 14.zář 1867.

Jos. Morstadt
policejní revisor.

/archív města Kolína/.

-o-

Inventář hasičského nářadí obce král.města Kolína:

Stříkačky

- čís. I. Dvoukolka se strojem ssacím, zakoupená od velitele has. p. Jos. Lamra z Prahy r. 1867, s 1 ssa-
vicí 12' /sáhů/ dlouhou a 3 díly hadic, 1 truh-
licí s nátrubkem a 4 klíči.
- čís. II. Dvoukolka dtto.
- čís. III. Čtyřkolka se strojem ssacím od S. Hubra v Karlíně
s 2 ssavěcemi, 6 dílů hadic, 1 trubicí s 2 ná-
trubky, 2 gum.stojany /staré/ a 4 klíče.
- čís. IV. Čtyřkolka se strojem ssacím od A. F. Smékala v

Čechách, s 2 ssavicemi, 4 díly hadic, 1 trubicí s 3 nátrubky, 1 gum.stojan, 4 klíče, 1 železné a 1 dřevěné kladivo, 1 kleště, 1 dláto.

čísł. V. Čtyřkolka stará bez stroje ssacího s mosazným stojanem. K tomu čtyry ruční stříkačky.

Voznice

6 obyčejných voznic, již přes 30 roků starých s osmi vědernými sudy. K nim náležejí 3 kadečky /staré/, 5 konev a 7 šoufků na vođu.

Posud schází: Requisitní vůz, do nějž složeny mají býti na hotově se nalézající jiná náradí hasičská.

Inventář

70 konopných košíků skládacích.

8 has. hákových žebříků mezi nimiž jeden skládací.

2 velké obyčejné žebříky /staré/.

3 has. vidlicové háky.

2 obyč.velké háky /staré/.

2 obyč.větší háky /staré/.

1 zachraňovací plachta a lano.

2 dvojáky.

34 košíků barvených více nepotřebných.

Mimo těchto věcí nalézají se v stříkačkárně k čištění náradí

2 kartáče na hadice,

1 kartáč na kola,

1 podstavec pod kola,

pak jiné drobnosti, jako konopí, lůj a.t.p.

V Kolíně 1.září 1871.

/Archív města Kolína/.

J M E N N Ý R E J S T Ř Í K

=====

A

- Adamec Josef - 176, 178, 179, 181, 182, 183, 185, 187, 190.
 Adamec Václav - 96.
 Audolenský Otakar - 86, 99, 103.

B

- Balling Jan - 18, 20, 26, 29.
 Bartl Josef - 60, 75, 79, 80, 81, 84, 86, 94, 97, 105, 109,
 115, 116, 117, 118, 121, 124, 125, 130, 131,
 134, 138, 139.
 Bartoš František - 44.
 Bartošová Marie - 45.
 Barvonič Jiří - 203, 204.
 Batelka Josef - 112.
 Bayer Vilém - 83.
 Benda Karel - 139.
 Beneš Eduard - 120.
 Berka Čeněk - 68.
 Bittmann Josef - 86, 94, 117, 139, 142, 150, 156, 158, 162,
 163, 164, 165, 166, 169, 170, 173.
 Bláha František - 45.
 Bláha Jindřich - 166, 167, 168, 169, 170, 172, 173, 174,
 175, 176, 178, 179, 183, 185, 187, 190,
 191.
 Bláha Miroslav - 178, 185.
 Bohatý Josef - 35.
 Borecký Josef - 147, 149, 150, 152, 155, 156, 157, 159,
 161, 162, 164, 166, 167, 169, 187,
 Brandl Petr - 205.
 Bruthans František - 97.
 Bruthans Ladislav - 189.

Březina František	-	116.
Březina Josef	-	136, 137, 141, 142, 143.
Břinčil Jan	-	152, 156, 157, 159, 161, 162.
Budil Abraham	-	26, 29.
Bulgr František	-	113, 114, 117, 123, 124, 131, 139, 157.
Bunc František	-	35.

C

Calta Karel	-	57, 61, 63, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 73, 74, 75, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 88, 91, 94, 96, 101, 102, 109, 116.
Cihlář Antotnín	-	52, 57, 60, 63, 95.
Cikán Josef	-	26, 29.
Civín Prokop	-	86, 94, 132, 139, 141, 142, 143.

Č

Čábelka František	-	116.
Čabrnoch Jan	-	42.
Čapek Václav	-	204.
Čejka Karel	-	112, 113.
Černík Josef	-	35, 36.
Černý Jaroslav	-	181.
Červinka Josef	-	18, 21.

D

Daneš Jan	-	61.
Daněk Josef	-	86, 93.
Dědek Josef	-	85, 97, 101, 106, 112.
Ditrich Josef	-	113.
Dlouhý Rudolf	-	151, 152.
Doležal Jan	-	55, 61.
Doskočil František	-	108, 123, 124, 128, 139.
Douša Josef	-	26, 29.
Dömötör Alexandr	-	186.
Drahovzal Jan	-	35.
Dudek Adolf	-	75.
Dušek Ferdinand	-	86, 93, 136, 146, 150, 155, 156, 158, 162, 163, 164, 167.
Dušek František	-	16.

E

Ešner František	-	85, 96.
-----------------	---	---------

F

Falber Karel	-	94,	117,	139.					
Faltin Alois	-	86,	115,	122,	140.				
Faltin Václav	-	112,	113,	126.					
Felkl Josef	-	112,	113,	133,	134.				
Fischer Pavel	-	198.							
Fleischner Filip	-	29.							
Forejt František	-	52,	60,	63.					
Forejt Josef	-	68,	70,	71,	74,	75,	78,	79,	80,
		81,	82,	83,	84,	85,	86,	87,	88,
		94,	102,	138.					
Forejt Václav	-	71,	89.						
Formánek František	-	136.							
Formánek Josef	-	26.							
Fořt Josef	-	45.							
Freund Ferdinand	-	36,	37.						
Fuchs František	-	30,	43.						
Funda Josef	-	35,	36.						

G

Gerlický Rudolf	-	74.
Gottlieb Josef	-	205.
Gugenheimer Rafael	-	25.

H

Háček Josef	-	144,	145,	146,	155,	156,	157,	158,	159,
		160,	161,	162,	163,	164,	167,	168,	169,
		170,	178,	190,	191.				
Háček Vladimír	-	181.							
Halphen Edmund	-	30.							
Hamral Jan	-	53.							
Hanuš Alois	-	101.							
Harrer František	-	45,	46.						
Harrer Jindřich	-	43.							
Havel Jan	-	147.							
Havelec František	-	18,	19.						
Havlíček Antonín	-	97.							
z Heritesů Tadeáš	-	26,	29.						
Herout Josef	-	128,	129.						
Heřman Josef	-	86,	94,	109,	115,	117,	121,	131,	139,
		140,	141.						
Hevera Čeněk	-	19,	48.						
van de Heyde Jan	-	12.							
Hinkenikl Jan	-	30,	35,	36,	49.				
Hloušek František	-	93,	94.						
Hodan Vojtěch	-	53,	133.						
Hofman Alois	-	117,	132,	139,	142.				
Hofman Otomar	-	61,	156,	158.					

Holík Jindřich	- 142, 181.
Holovský Karel	- 178, 185, 190.
Holý František	- 26, 35.
Holý Otakar	- 147, 148, 149, 181.
Honn Josef	- 70.
Horáček Jindřich	- 97.
Hromada Václav	- 121.
Hrouda Václav	- 86, 94, 97, 109, 115, 117, 124, 127.
Hrubeš Josef	- 45.
Hubálek Karel O.	- 55.
Hus Jan	- 89.
Hončík Karel	- 109, 115, 116, 117, 118, 121, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 131, 138, 129.

CH

Chalupa Václav	- 113.
Choděra Josef	- 36.
Chvalovský Miloš	- 166, 168, 169, 170, 173, 181.
Chytráček Jaroslav	- 179, 183.

I

Ilich Vítězslav	- 132, 134.
-----------------	-------------

J

Jakl Ladislav	- 176, 178, 185.
Janáček Čeněk	- 113.
Jirásek Emil	- 97.
Jirovský Jaroslav	- 113.

K

Kamarýt Jan	- 155, 181.
Kamarýt Ladislav	- 181.
Karabáček Antotnín	- 20.
Kašák Vladimír	- 144, 146.
Klecanský Jan	- 18.
Klein Antonín	- 3.
Kmoch František	- 58, 63.
Knirš Antonín	- 35, 38.
Knirš Karel	- 13, 20, 26, 27, 29, 30, 35, 36, 38.
Kokeš Gerhard	- 203.
Kolenský Jan	- 36.
Komrs Julius	- 70.
Koral František	- 60.

Košnar Josef	-	26, 29.				
Koštejn Václav	-	149, 156.				
Koudelka Zdeněk	-	60.				
Kozděra Jan	-	86.				
Králová Anna	-	78.				
Kramář Josef	-	170, 172, 174, 177, 178, 179, 181,				
		182, 186, 187, 189, 190.				
Kramář Karel	-	93.				
Kratochvíl Jan	-	86, 94, 109, 115, 117, 121, 124,				
		128, 131, 139, 140, 142.				
Kraus Emanuel	-	208.				
Kroutil Alois	-	45, 46.				
Kruliš František	-	151, 155, 156, 157, 158, 162, 164,				
		166, 188.				
Kubíček František	-	116.				
Kubíček Václav	-	86, 93, 94, 139, 141, 146.				
Kubíčková Věra	-	142.				
Kunce František	-	114.				

L

Lahoda Antonín	-	26.				
Lam Mauricius	-	12.				
Lammer Josef	-	24, 213.				
Lanc Jaroslav	-	147 147.				
Leger František	-	18.				
Leger Karel	-	57.				
Lein Karel	-	151, 156, 163.				
Lichtenbergr Jan	-	59.				
Linek Jaroslav	-	69, 97.				
Linhart Milan	-	172, 178, 185, 186, 190.				
Líška Jan	-	36, 50, 61.				
Lončák Josef	-	133.				
Lopata Jiří	-	178.				
Lopata Josef	-	151, 155, 157, 158, 159, 162, 163,				
		166, 167, 168, 170, 172, 173, 174,				
		175, 177, 178, 179, 185, 187.				
Lopatová Danuše	-	172, 173, 175, 177, 178, 179, 180,				
		181, 182, 186, 187, 189.				
Loudová Vlasta	-	97.				

M

Mádle František	-	112, 113.				
Mádle Karel	-	60, 78, 79, 81, 82, 86, 87, 94,				
		102, 104, 109, 112, 114, 115, 116, 117				
		117, 118, 122, 124, 125, 127, 130,				
		131, 132, 133, 134, 137, 139, 141,				
		142, 146, 149, 151, 152, 155, 156,				
		157, 158, 159, 161, 162, 163.				
Macháček Jiří	-	189, 190.				

Macháček Josef	-	55, 59, 61, 62, 68, 70, 75, 76, 78, 80, 83, 84, 87, 96, 97, 103,
Machar Josef Svatopluk	-	206,
Machovský František	-	139.
Machovský Josef	-	18.
Maisner Jan	-	93, 94, 117, 139, 142.
Malý Karel	-	116, 137.
Mandelík Ervín	-	88.
Marek Alois	-	97, 103, 105, 125.
Mareš Alois	-	8.
de Martini Jan Vilém	-	4.
Masaryk Tomáš. G.	-	89, 90, 131.
Mašín Bohumil	-	96.
Mejstřík Josef	-	92, 133, 134.
Mén Josef	-	181, 185, 188.
Mén Zdeněk	-	178, 185.
Ménová Marie	-	181.
Menoušek Zdeněk	-	155, 156, 163.
Městecký Antonín	-	35.
Michálek Josef	-	164, 166, 168, 170, 172, 177, 178, 179, 190, 191.
Mlejnek Josef	-	170, 174, 181.
Mocker Josef	-	198, 210.
Morstadt Josef	-	23, 213.
Musílek Rudolf	-	170, 190, 191.

N

Němec Josef	-	139, 140, 142, 149, 151, 155, 156, 157, 158, 159, 162, 163, 170, 172, 174, 177, 179.
Nosek Josef	-	87.
Novák Václav	-	113.
Nymš Jan	-	191.

P

Pábíček Jan	-	202, 204.
Palén Otakar	-	206.
Paleček František	-	20.
Paroubek Jan	-	205.
Pavlíček Vojtěch	-	117.
Pazderka Václav	-	36.
Pecová Stanislava	-	78.
Pelclbauer Vilém	-	99, 111.
Perner Václav	-	28, 198, 207.
Petránek Josef	-	38, 51, 52, 53, 57, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 68.
Pfeifer Karel	-	45.

Platner Antonín	-	12.						
Podolák Václav	-	45.						
Pokorný František	-	8.						
Popek Bohuslav	-	181.						
Potůček František	-	48,	207.					
Poustka Antonín	-	20.						
Priesching Viktor	-	81,	84,	86,	94,	97,	103.	
Procházka František	-	112.						
Pros Josef	-	178.						
Pulda Adolf	-	93,	117.					

R

Radimský Václav	-	19,	20,	23.				
Růžek Jan	-	57,	59,	61,	63,	65,	68,	69,
		70,	74,	75,	78,	79,	80,	81,
		86,	87,	88,	91,	97,	103,	109,
		115,	117,	121,	133,	140.		
Růžička František	-	48.						
Růžička Stanislav	-	113.						
Ryšánek Jiří	-	178,	181.					

Ř

Řepický Miroslav	-	191.	
Řetovský Josef	-	57.	

S

Sahula František	-	96.						
Sahulka Jan	-	174,	178,	183,	187,	189,	190.	
Salák Rudolf	-	158,	161,	162,	168,	179,	190,	191.
Saudek Karel	-	202.						
Seifert Jan	-	93,	94,	142,	151,	156,	157,	158,
		163,	164,	166.				
Sengr Josef	-	45.						
Sixta Josef	-	20.						
Sixta Václav	-	62,	72.					
Skalička Václav	-	82,	83.					
Sladkovský Karel	-	39.						
Smekal František	-	39,	48,	58,	65,	73,	213.	
Souček Jan	-	35.						
Soukup Josef	-	184,	185,	190,	191.			
Straka František	-	25,	30.					
Spigalio Bartolomeus	-	4.						
Sudek Josef	-	57.						
Suchý Karel	-	117,	139.					
Svoboda Václav	-	132.						
Svobodová Vlasta	-	132.						

Š

Safařík Karel	-	93.		
Safránek Matěj	-	20,	21,	26.
Sebek Mikuláš	-	158,	162,	170, 190, 191.
Secl Josef	-	161,	162.	
Siffer Karel	-	36.		
Sil Josef	-	64,	66.	
Simák Jaroslav	-	149.		
Sindelářová Libuše	-	182.		
Skremovský Václav	-	75.		
Smíd Bedřich	-	151.		
Snýdr Karel	-	88.		
Splichal Karel	-	137,	140.	
Stefánik Milan Rastislav	-	78.		
Stork František	-	94.		
Strup František	-	26,	86,	94.
Sulc Karel	-	86,	94,	105, 109.

T

Tahal Alois	-	117,	121.	
Tauber Samuel	-	26,	29.	
Tomek Bohuslav	-	166,	167,	168, 169, 170, 177, 178, 180,
		182,	185,	187, 188, 189, 190.
Tůma Josef	-	55.		
Tumlíř Josef	-	26,	27.	

U

Ubl Jan	-	20,	36,	37.
Uher Václav	-	96.		
Urban Miroslav	-	151,	157,	158, 159, 166, 167, 168, 170,
		172,	174.	
Urbánek František	-	93,	151,	157, 158, 159, 164, 166, 170,
		177,	178,	185, 187, 190, 191.
Urbánek Václav	-	86.		

V

Vacek Vacek Hynek	-	26,	29.	
Vacek Jan	-	97.		
Vacek Klement	-	26,	29,	49, 52, 54, 57,
Vácha Karel	-	71.		
Váňa Josef	-	35.		
Vavřínová Jana	-	177,	178,	179, 182, 185, 187, 189,
		190,	191.	
Veletovský Václav	-	20,	26,	29, 38, 43.

Venc Oldřich	-	97.
Veselý Jiří	-	184, 185.
Vešelý Josef	-	139.
Veselý Václav	-	142, 166, 181.
Veverka Jiří	-	40.
Vízner Josef	-	117, 139.
Vlasák Alois	-	86, 87, 133.
Vlk Jindřich	-	38.
Vocílka Jan	-	29.
Voith-Herites Tadeáš		, svobodný pán ze Starbezu - 26, 29.
Vojna Antotnín	-	96.
Vojna Miloslav	-	104.
Vojtíšek Ludvík	-	93, 121.
Vokál Antonín	-	141.
Volnec Ladislav	-	119, 127, 128, 129, 134.
Volhejn Jan	-	8.
Vondra Josef	-	151.
Vondráček Václav	-	35, 36.
Vostrčil Jan	-	154.
Vošický Jiří	-	151, 157, 158, 162, 181.
Vošický Václav	-	151, 157, 170, 181.
Výborný František	-	86, 93.
Vyhlička Rudolf	-	117, 121, 131, 139, 140, 149, 164, 166, 167, 170, 172, 177, 187.

W

Wagenknecht Jan	-	116, 117, 126.
Weissberger Josef	-	18.
Willinger Otta	-	96, 97, 101, 103, 113.

Z

Zápotocký František	-	3.
Závora Josef	-	35.
Zeman Antonín	-	42.
Zeman Jan	-	144.
Zeman Rudolf	-	149.
Zeman Vladimír	-	151.
Zima Jan	-	197, 203, 207.

Jan Kamaryt: Pohár Kolína v roce 1796.

In: Práce muzea v Kolíně 1987.

František Prácheň: Vyběhlé obrátky v Kolíně před 50 lety.

L I T E R A T U R A A P R A M E N Y
=====

Památník hasičské župy pol.okresu kolínského vydaný na
oslavu dvacetipětiletého trvání župy 1880 - 1905.
Kolín, 1905.

Karel Mádle: Sto let kolínských požárníků.
In: týdeník "Kupředu", ročník 1967.

Jan Kamaryt: 100 let dobrovolné požární ochrany v Kolíně.
Kolín 1967.

Jana Vavřínová: 120 let dobrovolné požární ochrany v Kolíně.
Kolín 1987.

Stanislav Petr: Pamětní kniha města Kolína od r. 1501.
In: Práce muzea v Kolíně 1984.

Alois Vilimský: Městská kronika 1940 - 1942.

Jan Kamarýt: Požár Kolína v roce 1796.

In: Práce muzea v Kolíně 1987.

František Straka: Vybledlé obrázky z Kolína před 50 lety.

In: Věstník odboru klubu čs.turistů v
Kolíně, ročník IX.

Richard Feder: Z archivu israelské náboženské obce kolínské.

In: Věstník odboru klubu čs.turistů v Kolíně,
ročník VIII.

Jaroslav Schneider: Z historie požární ochrany.

In: Věstník Okresní hasičské jednoty
kolínské čís.13, ročník 1940-1942.

Josef Macháček: Dějiny Okresní hasičské jednoty čís.13 v Ko-

líně. In: Věstník Okresní hasičské jednoty
kolínské čís.13, ročník 1940-1942.

František Potůček: Pamětní kniha král.města Kolína

/1887 - 1901/.

Alois Vilímovský: Městská kronika /1948 - 1952/.

Okresní archiv Kolín.

Protokoly o jednání městské rady v Kolíně od 19. října 1864 do 23. dubna 1945.

Protokoly o zasedání obecního zastupitelstva města Kolína od 1. listopadu 1871 do 30. července 1942.

Kniha zápisů o jednání Župní hasičské jednoty čís. 13 v Kolíně od 26. května 1929 do 9. března 1941.

Kniha zápisů ze schůzí Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně od 10. února 1937 do 2. března 1941 a od 25. června 1945 do 7. dubna 1952.

Kniha zápisů ze schůzí okresního výboru ČSPO v Kolíně od 3. září 1954 do 23. ledna 1959.

Kniha zápisů ze schůzí místní jednoty ČSPO v Kolíně od 25. března 1968 do 21. prosince 1987.

Články v časopise "Kupředu" z let 1966 do 1988.

Kapitola VII.
 Zřízení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně
 v letech 1881 až 1897. str. 26

Kapitola VIII.
 Učební sborník v činnosti Sboru dobrovolných hasičů
 v Kolíně v letech 1911 - 1916. str. 28

O B S A H
 =====

Kapitola I.
 Kapitol I. Leden hasičů v Kolíně v období
 Požární ochrana v Kolíně do založení dobrovolné
 požární organizace str. 2

Kapitola II.
 Kapitol II. Sbor dobrovolných hasičů a vlastní existenci
 Vznik dobrovolné požární ochrany str. 15

Kapitola III.
 Kapitol III. Založení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně str. 18
 Založení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně
 První léta práce Sboru dobrovolných hasičů
 v Kolíně str. 23

Kapitola IV.
 Kapitol IV. První léta práce Sboru dobrovolných hasičů
 v Kolíně str. 23

Kapitola V.
 Kapitol V. Založení župní hasičské jednoty čís.13 v Kolíně str. 32
 Založení župní hasičské jednoty čís.13 v Kolíně

Kapitola VI.
 Kapitol VI. Sbor dobrovolných hasičů v letech 1881 - 1897 str. 38
 Sbor dobrovolných hasičů v letech 1881 - 1897
 Sbor dobrovolných hasičů v letech 1881 - 1897
 Sbor dobrovolných hasičů v letech 1881 - 1897
 Sbor dobrovolných hasičů v letech 1881 - 1897

Kapitola VII.

Činnost Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně
v letech 1897 až 1918.

str. 52

Kapitola VIII.

Vrcholné období v životě Sboru dobrovolných hasičů
v Kolíně v letech 1918 až 1938

str. 68

Kapitola IX.

Sbor dobrovolných hasičů v Kolíně v období
okupace a druhé světové války

str. 94

Kapitola X.

Zápas Sboru dobrovolných hasičů o vlastní existenci
vedle profesionálního Městského požárního útvaru.
/1945 - 1948/

str. 115

Kapitola XI.

Posledních dvacet let prvního století Sboru
dobrovolných hasičů v Kolíně. /1948 - 1967/

str. 136

Kapitola XII.

Nástup do druhého století.

str. 154

Příloha čís. 1.

Velké požáry ve městě.

str. 194

Příloha čís. 2.

Veliký požár dne 24. července 1796 v dobových zprávách.
a literárním zpracování:

str. 202

Pamětní kniha města Kolína /1501-1821/

str. 202

Pamětní kniha poctivého cechu tkalcovského a
mezulánického v Kolíně

str. 203

Pamětní kniha arciděkanství v Kolíně	str. 204
J.S.Machar: Zlatý ptáček	str. 206
Otakar Palán: O zlatém ptáčkoví	str. 206

Příloha čís. 3.

Požár dne 26. října 1869 v dobové zprávě.	str. 208
Pamětní kniha města Kolína /1887-1901/	

Příloha čís. 4.

Požár dne 20. června 1897 v dobové zprávě.	
Pamětní kniha města Kolína /1887-1901/	str. 211

Příloha čís. 5.

Soupisy požární techniky a inventáře v době založení Sboru dobrovolných hasičů v Kolíně.	
Seznam ze dne 14. září 1867.	str. 212
Seznam ze dne 1. září 1871.	str. 214

Jmenný rejstřík	str. 215
-----------------	----------

Literatura a prameny	str. 224
----------------------	----------

DĚJINY DOBROVOLNÉ POŽÁRNÍ ORGANIZACE V KOLÍNĚ

=0=0=0=0=0=0=0=
=0=0=0=0=0=
=0=0=0=
=0=

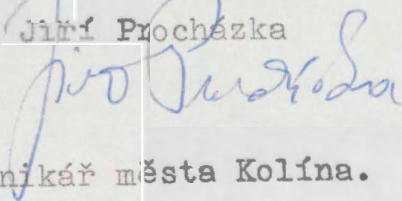
Zpracoval:
Jiří Pávek
Městský úřad Kolín

DĚJINY DOBROVOLNÉ POŽÁRNÍ ORGANIZACE V KOLÍNĚ

V Kolíně dne 25.července 1989

Zpracoval:

Jiří Procházka

kronikář města Kolína.

